

RAPORT O STANIE GMINY NAROL

ZA 2023 ROK

Burmistrz Miasta i Gminy Narol

ul. Rynek 1
37-610 Narol
www.narol.pl

Narol, maj 2024 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
II. INFORMACJE OGÓLNE.....	5
2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny	5
2.2. Demografia	6
III. INFORMACJE FINANSOWE.....	7
3.1. Stan finansów Gminy Narol.....	7
3.2. Wykonanie budżetu Gminy Narol.....	7
3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/ majątkowych Gminy Narol	9
3.4. Wieloletnia prognoza finansowa.....	15
IV. INWESTYCJE W GMINIE NAROL.....	16
V. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII....	22
5.1. Strategie gminne oraz programy i plany poszczególnych miejscowości obowiązujące w 2023 r.....	22
5.2. Ład przestrzenny.....	25
5.2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	25
5.2.2. Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	27
5.3. Zasoby materialne gminy	29
5.3.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy	29
5.3.2. Informacja o stanie mienia komunalnego oraz plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych.....	31
5.4. Infrastruktura komunalna	38
5.4.1. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	38
5.5. Środowisko	40
5.5.1. Program ochrony środowiska.....	40
5.6. Polityka społeczna	50
5.6.1. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych oraz gminny program wspierania rodziny	50
5.6.2. Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych	65
5.6.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.....	74

5.6.4. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi	77
VI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W NAROLU W 2023 r.....	84
VII. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI	94
7.1. Związki komunalne.....	94
7.2. Stowarzyszenia JST.....	95
7.3. Współpraca międzynarodowa	100
VIII. POZOSTAŁE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI GMINY NAROL	105
8.1. Oświata	105
8.2. Instytucje kultury	108
8.2.1. Gminny Ośrodek Kultury w Narolu	109
8.2.2. Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Polańskiego w Narolu.....	109
8.3. Transport.....	110
8.4. Ochrona zdrowia	110
8.5. Bezpieczeństwo	111
8.6. Partycypacja społeczna	113

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U z 2023 r., poz. 40 ze zm.) o samorządzie gminnym, Burmistrz Miasta i Gminy Narol jako organ wykonawczy, przedstawia Radzie Miejskiej Raport o Stanie Gminy Narol w terminie do 31 maja za rok poprzedni.

Podobnie jak w roku poprzednim, mieszkańcom Gminy Narol, zostają przedstawione informacje o funkcjonowaniu urzędu oraz pozostałych jednostek organizacyjnych gminy. Przygotowanie przez Burmistrza raportu jest pierwszym etapem dłuższej procedury rozpatrzenia raportu przez Radę Miejską w Narolu. Na pozostałe etapy składają się: debata nad raportem oraz przeprowadzenie głosowania nad udzieleniem Burmistrzowi wotum zaufania.

W debacie nad raportem o stanie Gminy Narol za 2023 rok zabierają głos radni oraz mieszkańcy gminy. Mieszkaniec, który chciałby zabrać głos w debacie zobowiązany jest złożyć pisemne zgłoszenie, poparte podpisami co najmniej 20 osób do Przewodniczącego Rady Miejskiej w Narolu. Zgodnie z art. 28 ust 8 aa ustawy o samorządzie gminnym „zgłoszenie składa się najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień, na który zwołana została sesja, podczas której ma być przedstawiany raport o stanie gminy. Mieszkańcy są dopuszczani do głosu według kolejności otrzymania przez Przewodniczącego Rady zgłoszenia.”

II. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. Położenie geograficzne i podział administracyjny

Gmina Narol to gmina miejsko-wiejska. Należy do województwa podkarpackiego, powiatu lubaczowskiego. Położona jest w południowo-wschodniej części Polski. Od północy graniczy z gminą Susiec, natomiast od północnego wschodu z gminą Lubycza Królewska i Bełżec, należącymi do powiatu tomaszowskiego. Zachodnie krańce gminy graniczą z gminą Obsza (powiat biłgorajski). Południowy zachód Gminy Narol graniczy z gminą Cieszanów, z kolei południowy wschód z gminą Horyniec-Zdrój. Terytorium Gminy Narol na tle woj. podkarpackiego odzwierciedla rysunek 1.

Rysunek 1. Położenie Gminy Narol na tle województwa podkarpackiego

Źródło: http://bip.narol.pl/atach/4/1160/3157/strategia_zrownowazonego_rozwoju_29022016.pdf

Powierzchnia Gminy Narol wynosi 203,4 km², dzięki czemu plasuje się na drugim miejscu pod względem zajmowanego obszaru w powiecie lubaczowskim.

Pod względem administracyjnym terytorium gminy dzieli się na 16 sołectw:

1) Chlewiska	6) Kadłubiska	11) Narol (miasto)
2) Dębiny	7) Lipie	12) Narol-Wieś
3) Huta Różaniecka	8) Lipsko	13) Płazów
4) Huta-Złomy	9) Łówcza	14) Podlesina
5) Jędrzejówka	10) Łukawica	15) Ruda Różaniecka

16) Wola Wielka

2.2. Demografia

Powierzchnia Gminy Narol zajmuje 203,4 km² i liczy 7 747 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi 38 osób/ km². Liczbę ludności według sołectw w latach 2018-2023 przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba ludności oraz powierzchnia wg sołectw (stan na 31.12.2023)

L.p.	Nazwa miejscowości (sołectw)	Liczba ludności (2018r.)	Liczba ludności (2019r.)	Liczba ludności (2020r.)	Liczba ludności (2021r.)	Liczba ludności (2022r.)	Liczba ludności (2023r.)	Powierzchnia w ha
1.	Chlewiska	328	325	321	310	307	303	372,86
2.	Dębiny	203	196	196	197	195	182	348,44
3.	Huta Różaniecka	352	350	347	337	332	328	2 375,43
4.	Huta-Złomy	172	174	169	157	151	148	1 166,87
5.	Jędrzejówka	471	471	459	448	455	461	695,48
6.	Kadłubiska	198	200	192	192	195	193	602,83
7.	Lipie	338	339	336	343	337	336	992,77
8.	Lipisko	456	450	449	444	439	441	266,03
9.	Łówcza	465	450	443	438	430	427	2 360,19
10.	Łukawica	321	319	323	318	318	313	990,77
11.	Narol (miasto)	2 094	2 086	2 059	2 028	2 036	1 998	1 240,00
12.	Narol-Wieś	505	506	504	503	498	497	1 004,58
13.	Plazów	396	426	420	421	416	414	2 893,51
14.	Podlesina	129	127	121	120	124	125	429,45
15.	Ruda Różaniecka	1 190	1 181	1 151	1 130	1 153	1 134	3 517,67
16.	Wola Wielka	475	476	466	460	454	447	985,80
RAZEM		8 093	8 076	7 956	7 846	7 840	7 747	20 342,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Analizując dane zebrane w tabeli 1. dostrzec można, że liczba mieszkańców gminy Narol wykazuje tendencję spadkową. W 2023 r. odnotowano spadek liczby ludności w stosunku do roku 2018 o 4%.

Dane dotyczące urodzeń i zgonów w latach 2019-2023 r. przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba urodzeń	74	58	52	40	43
Liczba zgonów	128	137	125	114	108
Przyrost naturalny	-54	-79	-73	-74	-65

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

III. INFORMACJE FINANSOWE

3.1. Stan finansów Gminy Narol

Polityka finansowa Gminy Narol realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową uchwalaną corocznie przez Radę Miejską w Narolu. Budżet Gminy Narol na 2023 rok został przyjęty uchwałą Nr 509/L/2023 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 stycznia 2023 roku. Zmiany w budżecie w trakcie omawianego roku zostały wprowadzone uchwałami Rady Miejskiej oraz zarządzeniami Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

3.2. Wykonanie budżetu Gminy Narol

Wykonanie dochodów i wydatków Gminy Narol w latach 2018-2023 obrazuje tabela 3.

Tabela 3. Dochody i wydatki Gminy Narol w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wykonanie dochodów wg stanu na 31.XII.	38.006.112,85	46.474.958,50	50.154.524,35	45.409.384,71	51.287.040,05	52.682.719,09
Wykonanie wydatków wg stanu na 31.XII.	37.658.113,07	49.209.217,99	44.918.236,17	45.318.585,28	56.948.379,38	54.677.806,75
Nadwyżka/deficyt	+347.999,78	-2.734.259,49	+5.236.288,18	+90.799,43	-5.661.339,33	-1.995.087,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Wykonanie dochodów Gminy Narol na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosło ogółem:

52.682.719,09 zł

1) dochody bieżące wyniosły

40.973.418,38 zł

- dochody z subwencji ogólnej

20.692.229,80 zł

- dochody z tytułu dotacji na cele bieżące

9.693.951,90 zł

- dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)

2.732.042,00 zł

- dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)

44.139,00 zł

- dochody z tytułu podatków i opłat

7.811.055,68 zł

2) dochody majątkowe wyniosły:

11.709.300,71 zł

- dochody ze sprzedaży majątku

1.155.917,12 zł

- dochody z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje

10.553.383,59 zł

Wykonanie wydatków Gminy Narol na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosło ogółem:

	<u>54.677.806,75 zł</u>
1) wydatki bieżące:	<u>41.469.501,93 zł</u>
- w tym na obsługę długu	<u>1.183.637,58 zł</u>
2) wydatki majątkowe wyniosły:	<u>13.208.304,82 zł</u>

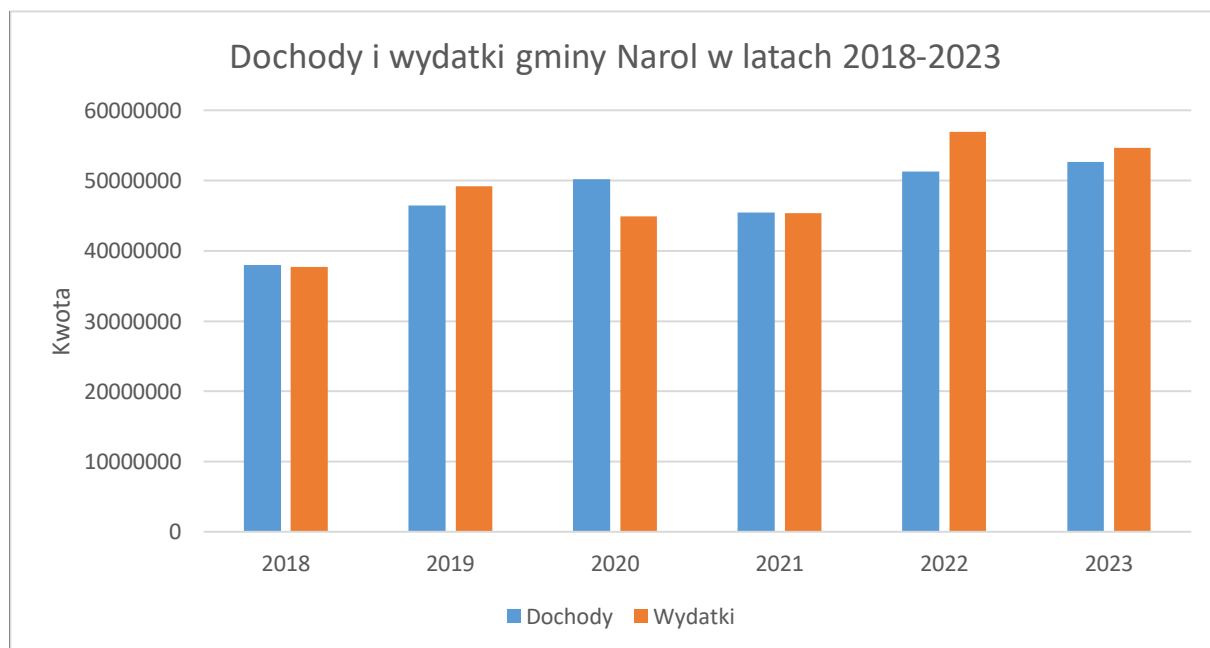
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wyniósł **24,16%**.

Relacja dochodów bieżących do wydatków bieżących na dzień 31 grudnia 2023 r. wyniosła - **496.083,55 zł**.

Wprowadzone do budżetu na 2023 rok:

- wolne środki z tytułu nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu (o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych) stanowiły kwotę 1.586.698,26 zł natomiast ich wykonanie 2.689.100,54 zł,
- niewykorzystane środki pieniężne (o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych) stanowiły kwotę 409.484,97 zł,
- spłaty udzielonych pożyczek stanowiły kwotę 113.000,00 zł.

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Narol w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

3.3. Wykonanie wydatków inwestycyjnych/ majątkowych Gminy Narol

Poziom wydatków inwestycyjnych/majątkowych i ich udział w całkowitych wydatkach budżetowych w latach 2018-2019 wykazuje tendencję wzrostową, w roku 2020-2021 tendencja spadkowa. W roku 2022-2023 nastąpiła tendencja wzrostowa. Zebrane dane przedstawia tabela 4.

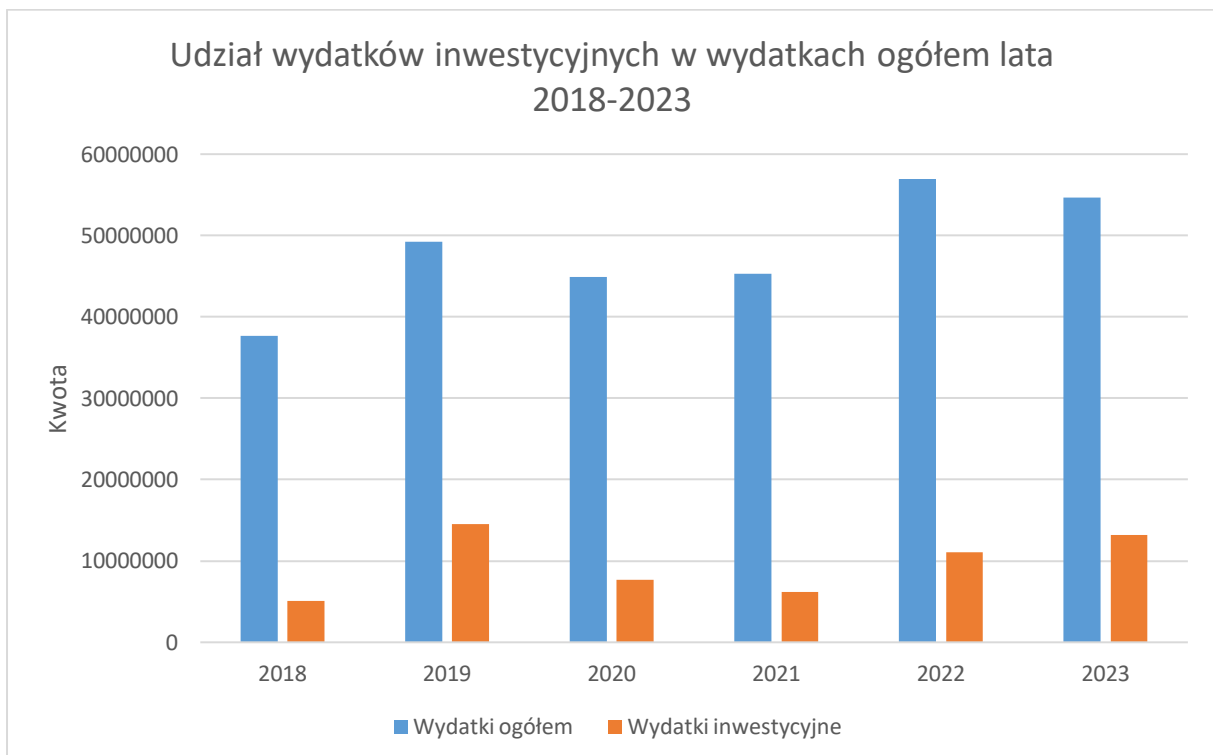
Tabela 4. Wydatki bieżące i wydatki inwestycyjne w latach 2018-2023.

Rok	Wydatki ogółem	Wydatki inwestycyjne	Udział inwestycji w wydatkach budżetowych
2018	37.658.113,07	5.092.849,74	14%
2019	49.209.217,99	14.498.188,71	29%
2020	44.918.236,17	7.691.602,23	17%
2021	45.318.585,28	6.206.754,27	14%
2022	56.948.379,38	11.098.484,25	19%
2023	54.677.806,75	13.208.304,82	24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Proporcje inwestycji do całkowitych wydatków budżetowych oraz struktura wydatków inwestycyjnych zostały zilustrowane w formie graficznej na wykresie 2.

Wykres 2. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Szczegółowy wykaz zadań inwestycyjnych w 2023 r. zestawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Zestawienie zadań inwestycyjnych w 2023 r.

Lp.	Treść	Plan na 2023 r.	Wykonanie na 31.12.2023 r.	%	Uzyskane dofinansowanie	Uwagi
1.	Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Płazów na dz. O nr ewid. 1634/2	250.000,00	246.538,74	99,00	80.000,00 Dotacja z Urzędu Marszałkowskiego	Zadanie zakończone
2.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Łukawica oraz rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Huta Złomy w Gminie Narol	531.284,87	96.322,67	18,13	61.183,02	Zadanie będzie kontynuowane
3.	Przebudowa i rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Narol	2.075.000,00	1.986.230,66	95,75	1.917.100,00 Program Inwestycji Strategicznych Rządowy Fundusz Polski Ład	Zadanie zakończone
4.	Zakup pompy do hydroforni w Łówczy	15.000,00	10.208,93	68,06	0,00	Zadanie zakończone
5.	Poprawa dostępności komunikacyjnej Powiatu Lubaczowskiego poprzez przebudowę dróg powiatowych na terenie gminy Narol	86.683,64	86.683,64	100	Dotacja dla Powiatu	Zadanie zakończone
6.	Budowa i przebudowa dróg na terenie Gminy Narol	9.000.000,00	8.778.917,83	97,54	8.329.331,93	Zadanie zakończone
7.	Modernizacja dróg gminnych	16.648,16	14.100,23	84,70	0,00	Zadanie zakończone
8.	Przebudowa ciągu drogowego od drogi powiatowej w miejscowości Rabinówka gmina Tomaszów Lubelski do drogi powiatowej w miejscowości Podlesina gmina Narol	50.000,00	47.133,46	94,27	0,00	Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
9.	Opracowanie dokumentacji technicznej na zadanie „Budowa drogi gminnej w miejscowości Huta Różaniecka	56.000,00	16.000,00	28,57	0,00	Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
10.	Opracowanie dokumentacji technicznej na zadanie „Budowa drogi gminnej w miejscowości Łukawica (Pizuny)	6.316,36	0,00			Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
11.	Przebudowa sieci gazowej średniego ciśnienia w miejscowości Narol	50.000,00	40.008,51	80,02	0	Zadanie zakończone

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

12.	Przebudowa drogi wewnętrznej gminnej stanowiącej dojazd do gruntów leśnych w miejscowości Lipsko, nr ewid. Gr. 359/14, 359/22, 3945/4, 395/2, 508/1, 546/2	15.000,00	33,30	0,22		Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
13.	Budowa infrastruktury turystycznej na terenie Związku Powiatowo-Gminnego „Ziemia Lubaczowska”	464.876,67	185.528,15	39,91		Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
14.	Budowa instalacji centralnego ogrzewania w budynku (świetlicy wiejskiej) w Podlesinie	25.058,81	23.998,28	95,77		Zadanie zakończone
15.	„Budowa placu zabaw w miejscowości Lipie”	25.537,63	25.537,00	100	FS 25.537,00	Zadanie zakończone
16.	Budowa placu zabaw w miejscowości Narol Wieś	10.000,00	9.997,50	99,98	FS 9.997,50	Zadanie zakończone
17.	Rozbiórka budynku byłej Szkoły podstawowej w Narolu Wsi	123.000,00	120.540,00	98,00		Zadanie zakończone
18.	Rozbudowa budynku komunalnego (remizy Ochotniczej Straży Pożarnej) położonego na działce gminnej w Rudzie Różanieckiej	112.655,31	112.514,55	99,87	82.655,31 Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	Zadanie będzie kontynuowane w 2024 r.
19.	Rozbudowa placu zabaw położonego na działce gminnej w Hucie Różanieckiej	26.596,20	25.985,00	97,70	FS 14.596,20	Zadanie zakończone
20.	Zakup gruntów na potrzeby gminy	20.000,00	0,00		0,00	Zadanie zakończone
21.	Rozbudowa placu zabaw w miejscowości Łukawica (dostawa i montaż urządzeń)	11.476,53	11.476,53	100	FS 11.476,53	Zadanie zakończone
22.	Rozbudowa placu zabaw w miejscowości Płazów	24.500,00	23.579,00	96,24	FS-15.000,00	Zadanie zakończone
23.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez modernizację boiska, nasadzenia zieleni i montaż małej architektury	25.000,00	22.759,68	91,04	11.349,00 Podkarpacki Program Odnowy Wsi	Zadanie zakończone
24.	Zakup materiałów do przebudowy dachu świetlicy wiejskiej w Łukawicy	32.476,53	25.302,41	77,91	FS 12.476,53	Zadanie zakończone
25.	Zmiana pokrycia dachowego na budynku komunalnym (świetlicy wiejskiej) w Chlewiskach	50.102,78	46.645,69	93,10	FS 27.102,78	Zadanie zakończone
26.	Budowa nowego cmentarza wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Narol	55.000,00	3.115,00	5,66		Zadanie będzie kontynuowane
27.	Dostawa i montaż agregatu prądowtórczego w Urzędzie Miasta i	107.000,00	105.309,50	98,42		Zadanie

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	Gminy Narol					zakończone
28.	Zakup kserokopiarki do GCUW	14.000,00	13.899,00	99,28		Zadanie zakończone
29.	Zakup serwera wraz z oprogramowaniem	55.700,00	46.205,17	82,95	46.205,17	Zadanie zakończone
30.	Dotacja dla osp Narol (zakup samochodu strażackiego dla OSP Narol)	600.000,00	600.000,00	100		Zadanie zakończone
31.	Rozbudowa remizy OSP w Łówczy	25.000,00	24.600,00	98,40	FS 24.600,00	Zadanie będzie kontynuowane
32.	Przebudowa Przedszkola Samorządowego w Narolu	40.000,00	39.999,60	100		Zadanie będzie kontynuowane
33.	Rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Narolu	55.000,00	0,00			Zadanie będzie kontynuowane
34.	Zakup wyposażenia placu zabaw w Przedszkolu Narol	65.000,00	45.777,39	70,43		Zadanie zakończone
35.	Budowa Klubu Dziecięcego w Narolu	50.000,00	0,00			Zadanie będzie kontynuowane
36.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Narol wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków w Narolu	8.500.000,00	0,00		7.990.000,00 Program Inwestycji Strategicznych Rządowy Fundusz Polski Ład	Zadanie będzie kontynuowane
37.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Łówcza	25.000,00	0,00			Zadanie będzie kontynuowane
38.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Narolu (obręb ewidencyjny Lipsko)-opracowanie dokumentacji projektowej	157.000,00	6.150,00	3,92		Zadanie będzie kontynuowane
39.	Zakup wozu asenizacyjnego	130.000,00	129.296,70	99,46	0	Zadanie zakończone
40.	Zakup koparko-ładowarki	226.500,00	0,00			Zadanie zakończone
41.	Zakup samochodu dostawczego	19.000,00	19.000,00	100		Zadanie zakończone
42.	Zakup samochodu transportowego	45.000,00	45.000,00	100		Zadanie zakończone
43.	Zakup traktorka ogrodowego	16.500,00	16.500,00	100		Zadanie zakończone

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

44.	Rozbudowa oświetlenia ulicznego w Gminie	20.000,00	7.010,70	35,05		Zadanie zakończone
45.	Odrestaurowanie kapliczek i krzyży przydrożnych na terenie gminy Narol	153.700,00	150.400,00	97,85	147.392,00	Zadanie zakończone
46.	Przebudowa zabytkowej szkoły w Łukawicy z przeznaczeniem na Iżę Pamięci Armii Krajowej	533.000,00	0,00		500.000,00 Program Inwestycji Strategicznych Rządowy Fundusz Polski Ład	Zadanie będzie kontynuowane
47.	Zagospodarowanie zabytkowego schronu linii umocnień na wzniesieniu „Wielki Dział” z okresu II wojny światowej	153.700,00	0,00		150.000,00 Program Inwestycji Strategicznych Rządowy Fundusz Polski Ład	Zadanie będzie kontynuowane
48.	Modernizacja infrastruktury sportowej w Gminie Narol	50.000,00	0			Zadanie będzie kontynuowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Zadłużenie gminy Narol na dzień 31.12.2023 r. stanowiło kwotę ogółem **16.257.300,00 zł** i było wynikiem:

1) Zaciągnięcie kredytu w Banku Spółdzielczym w Narolu w 2011 r. w kwocie 2.000.000,00 zł na sfinansowanie deficytu budżetu w 2011 roku.

Do spłaty pozostało **200.000,00 zł**

2) Zaciągnięcia kredytu w Banku Spółdzielczym Narolu w kwocie 3.362.000,00 zł z tego na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów 3.272.000,00zł oraz na deficyt budżetu 90.000,00 zł

Do spłaty została kwota **1.676.000,00 zł**

3) Zaciągnięcia kredytu w 2018 roku w Banku Spółdzielczym w Narolu na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań i sfinansowanie planowanego deficytu.

Kwota pozostała do spłaty **1.592.000,00 zł**

4) Zaciągnięcia kredytu w 2022 roku w Banku Spółdzielczym w Narolu na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań i sfinansowanie planowanego deficytu.

Kwota **6.860.000,00 zł**

5) Emisji obligacji komunalnych przez Bank Polska Kasa Opieki S.A z przeznaczeniem na częściowe sfinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Płazów oraz przebudowa oczyszczalni ścieków dla aglomeracji Ruda Różaniecka”. W 2019 r. Gmina wyemitowała obligacje w kwocie 4.600.000 zł. Pierwszy wykup obligacji przypada na rok 2021. Nabywcą obligacji jest Bank Polska Kasa Opieki S.A. Stan obligacji na koniec 2023 r.

Kwota **4.300.000,00 zł**

6) Zaciągnięcia kredytu w 2023 roku w Banku Spółdzielczym w Lubaczowie na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań i sfinansowanie planowanego deficytu.

Kwota **1.500.000,00 zł**

7) Zaciągnięcie pożyczki w NFOŚiGW w Warszawie na zadanie inwestycyjne „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Płazów oraz przebudowa oczyszczalni ścieków dla aglomeracji Ruda Różaniecka w kwocie 582.215,00 zł .

Zadłużenie na koniec 2023 r. **129.300,00 zł**

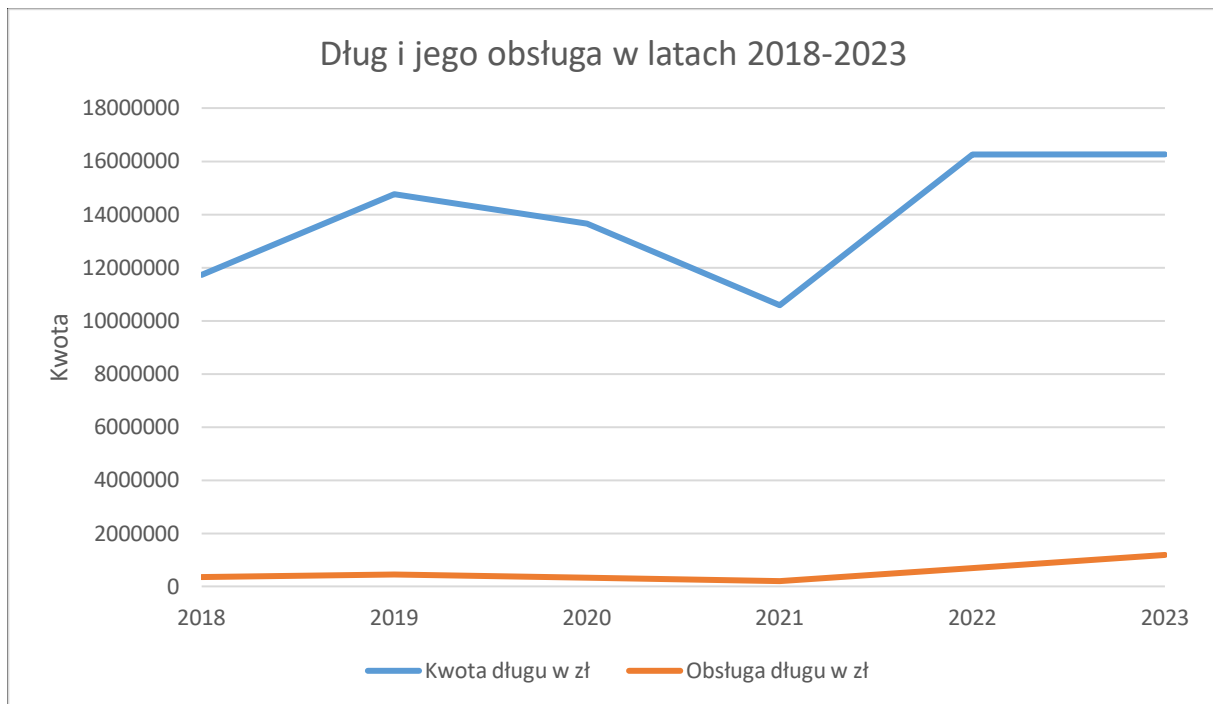
Tabela 6. Poziom zadłużenia Gminy Narol w latach 2018-2023

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023r.
Poziom zadłużenia wg stanu na dzień 31.12	11.712.588,78	14.762.588,78	13.653.888,78	10.581.888,78	16.251.300,00	16.257.300,00
Obsługa długu na dzień 31.12	355.840,88	436.161,92	326.122,82	199.048,25	692.921,57	1.183.637,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Wykres 3. Zadłużenie gminy Narol w ujęciu graficznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

3.4. Wieloletnia prognoza finansowa

Wieloletnia prognoza finansowa gminy na lata 2023-2037 przedstawia informację o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 w/w ustawy.

Wskaźnik planowanej łącznej kwoty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270), w stosunku do dochodów gminy Narol na koniec 2023 roku wyniósł 30,86%.

Przeprowadzona analiza na podstawie rocznych sprawozdań z wykonania budżetu gminy Narol obrazuje stabilną sytuację finansową gminy.

Szczegółowe sprawozdanie Burmistrza Miasta i Gminy Narol z dnia 22 marca 2024 r. z wykonania budżetu Gminy Narol za 2023 rok opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Narolu.

IV. INWESTYCJE W GMINIE NAROL

Wybrane zadania inwestycyjne zrealizowane w 2023 r.

1. Dostawa wraz z montażem fabrycznie nowego agregatu prądotwórczego o mocy 50 kW do Gminy Narol – 106.579,00 zł brutto- środki własne gminy.
2. Dostawa samochodu specjalistycznego - wozu asenizacyjnego do Gminy Narol - 158. 670,00 zł brutto- środki własne gminy.

3. „Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Łówcza, gm. Narol” Wartość brutto do ujęcia w środkach trwałych – 2.041.926,78 zł

4. „Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami w miejscowości Huta Złomy, gm. Narol”. Wartość brutto do ujęcia w środkach trwałych – 103.552,87 zł

5. „Odrestaurowanie kapliczek i krzyży przydrożnych na terenie Gminy Narol”
 - Wartość brutto– 150.400,00 zł
 - środki własne- 3.008,00 zł
 - dotacja „Polski Ład”- 147.392,00 zł

**6. Zmiana pokrycia dachowego na budynku komunalnym (świetlicy wiejskiej)
w Chlewiskach**

- wartość zadania- 46.645,69 zł brutto

- FS 27.102,78 zł brutto

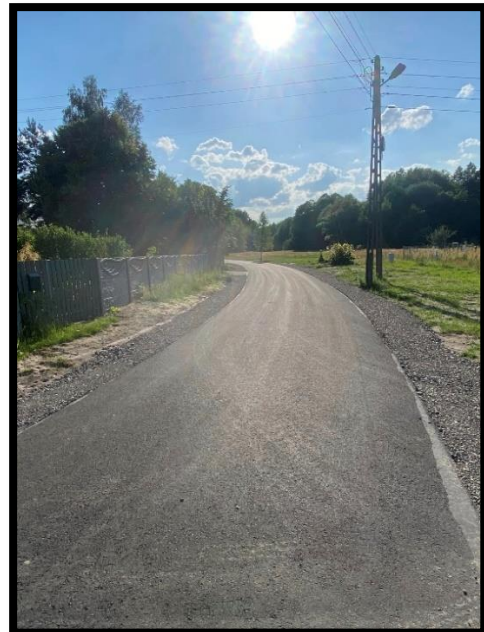

7. „Budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Narol”

W ramach zadania przebudowano 25 odcinków dróg oraz wybudowano 3 nowe drogi. Zadanie dotyczyło budowy dróg wewnętrznych oraz przebudowy dróg publicznych oraz wewnętrznych.

Wartość inwestycji ogółem- 8.767.717,83 zł

- Dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w kwocie - 8 329 331,93 zł
- wkład własny - 438 385,90 zł

8. Zakup ciężkiego wozu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Narol.

- Wartość inwestycji- 1.100.000,00 zł
- Środki własne- 475.000,00 zł
- Dotacja KRSG i Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej- 625,000,00 zł

2. Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Płazów, dz. o nr ewid. 1634/2

Wartość inwestycji ogółem - **244 693,74 zł**

Dofinansowanie ze środków stanowiących dochód z tytułu wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej w kwocie - **80 000,00 zł**

Wkład własny – **164 693,74 zł**

3. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez modernizację boiska, nasadzenia zieleni i montaż małej architektury

Ogółem - **22 759,68 zł**

Dofinansowanie z budżetu województwa podkarpackiego w ramach PPOW na lata 2021-2025 w kwocie – **11 349,00 zł**

Wkład własny – **11 410,68 zł**

V. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

5.1. Strategie gminne oraz programy i plany poszczególnych miejscowości obowiązujące w 2023 r.

1) Strategia Rozwoju Gminy Narol na lata 2021 – 2030 przyjęta uchwałą Nr 358/XXXV /2021 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Narol na lata 2021 – 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Narol jest formalnym dokumentem, który określa strategiczne kierunki rozwoju Gminy na lata 2021-2030. Jest komplementarna z innymi regulacjami planistyczno-strategicznymi, obowiązującymi w Gminie. Dokument jest nadrzędny względem dokumentów sektorowych dotyczących obszaru Gminy Narol, jednocześnie pozostając spójny z dokumentami wyższego rzędu – w szczególności Strategią Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030. Strategia wyznacza ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Strategia Rozwoju Gminy Narol na lata 2021-2030 została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnianych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji były warsztaty strategiczne, w których uczestniczyli przedstawiciele stowarzyszeń, organizacji senioralnych i młodzieżowych, przedsiębiorcy, sołtysi, radni, pracownicy Urzędu Gminy, kierownicy jednostek organizacyjnych.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii, jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

2) Strategia Marki Narol – przyjęta uchwałą Nr 325/XLVII/2010 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 26 sierpnia 2010 r. w sprawie przyjęcia Strategii Marki Narol.

Wypracowany dokument jest wewnętrznym dokumentem marki skierowanym na działania promocyjne i reklamowe realizowane przez Gminę Narol.

Kierunek marki Narol budowany ma być w oparciu o konsekwentne i precyzyjne podkreślenie walorów miejsc sprzyjających uzyskaniu wewnętrznej równowagi. Wizerunek marki Narol budowany jest w oparciu o silny przekaz emocjonalnie związany z konkretnymi korzyściami, jakie uzyskać mogą osoby przebywające w tym miejscu.

Narol – ma „sprzedawać” swoim gościom możliwość rozluźnienia się, nabrania oddechu od codzienności, przypomnienia dawnego hobby (fotografia, śpiewanie, zbierania pamiątek, czytanie książek, jazda na rowerze ...), odnowienie więzi pomiędzy bliskimi sobie osobami. Narol – ma być miejscem pozytywnym, przystanią.

Strategia zawiera misję (ambicję) marki, również w ujęciu praktycznym, osobowość marki, jej referencję. Dokument zawiera również informację o korzyściach marki, wartościach, koncepcji strategicznej. Zawiera również kolejne działania na bazie strategii marki, struktury strategii promocyjnej, system zachowań marki oraz kluczowe inicjatywy produktowo - promocyjne.

3) Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Jędrzejówka – przyjęta uchwałą z dnia 8 maja 2016 r. na Zebraniu Wiejskim Sołectwa Jędrzejówka, zatwierdzona uchwałą Nr 128/XVI/2016 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie zatwierdzenia „Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Jędrzejówka”.

Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Jędrzejówka powstała na bazie warsztatów przeprowadzonych z cyklu „Planowanie w procesie odnowy wsi” przeprowadzonych przez moderatorów „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2011-2016”. W opracowaniu dokumentu udział wzięli członkowie Grupy Odnowy Wsi Jędrzejówka.

Strategia zawiera analizę zasobów przyrodniczych, kulturowych, obiekty i tereny, infrastrukturę społeczną, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i rolnictwo, środki finansowe i pozyskiwanie funduszy, kapitał społeczny i ludzki oraz publikatory i lokalną prasę.

Strategia zawiera również szczegółową analizę mocnych i słabych stron miejscowości, jak również analizę szans i zagrożeń przed jakimi stoi Jędrzejówka. Dokument zawiera również analizę potencjału rozwojowego wsi oraz wizję odnowy i rozwoju wsi Jędrzejówka. Sołecka strategia Rozwoju Wsi Jędrzejówka zawiera również Program krótkoterminowy odnowy wsi oraz plan i program odnowy wsi Jędrzejówka na lata 2016 – 2026.

4) Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Ruda Różaniecka – przyjęta uchwałą nr 2/2017 z dnia 9 maja 2017 na Zebraniu Wiejskim Sołectwa Ruda Różaniecka, zatwierdzona uchwałą Nr 241/XXVII/2017 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 6 czerwca 2017 r. w sprawie zatwierdzenia „Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Ruda Różaniecka”.

Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Ruda Różaniecka powstała na bazie warsztatów przeprowadzonych z cyklu „Planowanie w procesie odnowy wsi” przeprowadzonych przez

moderatorów „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2017-2020”. W opracowaniu dokumentu udział wzięli członkowie Grupy Odnowi Wsi Ruda Różaniecka. Strategia zawiera analizę zasobów przyrodniczych, kulturowych, obiekty i tereny, infrastrukturę społeczną, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i rolnictwo, środki finansowe i pozyskiwanie funduszy, kapitał społeczny i ludzki oraz publikatory i lokalną prasę. Strategia zawiera również szczegółową analizę mocnych i słabych stron miejscowości, jak również analizę szans i zagrożeń przed jakimi stoi miejscowość Ruda Różaniecka. Dokument zawiera również analizę potencjału rozwojowego wsi oraz wizję odnowy i rozwoju wsi Ruda Różaniecka. Sołecka strategia Rozwoju Wsi Ruda Różaniecka zawiera również Program krótkoterminowy odnowy wsi oraz plan i program odnowy wsi na lata 2017 – 2027.

5) Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Kadłubiska – przyjęta uchwałą nr 2/2019 z dnia 14 lutego 2019 r. na Zebraniu Wiejskim Sołectwa Kadłubiska, zatwierdzona uchwałą Nr 54/VI/2019 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 7 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia „Sołeckiej Strategii Rozwoju Wsi Kadłubiska”.

Sołecka Strategia Rozwoju Wsi Kadłubiska powstała na bazie warsztatów przeprowadzonych z cyklu „Planowanie w procesie odnowy wsi” przeprowadzonych przez moderatorów „Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2017-2020”. W opracowaniu dokumentu udział wzięli członkowie Grupy Odnowi Wsi Kadłubiska.

Strategia zawiera analizę zasobów przyrodniczych, kulturowych, obiekty i tereny, infrastrukturę społeczną, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i rolnictwo, środki finansowe i pozyskiwanie funduszy, kapitał społeczny i ludzki oraz publikatory i lokalną prasę.

Strategia zawiera również szczegółową analizę mocnych i słabych stron miejscowości, jak również analizę szans i zagrożeń przed jakimi stoi miejscowość. Dokument zawiera również analizę potencjału rozwojowego wsi oraz wizję odnowy i rozwoju wsi Kadłubiska. Sołecka strategia Rozwoju Wsi Kadłubiska zawiera również Program krótkoterminowy odnowy wsi oraz plan i program odnowy wsi na lata 2019 – 2029.

5.2. Ład przestrzenny

5.2.1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Narol obowiązuje sześć miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, do których zalicza się:

▪ **MPZP „ŁÓWCZA - KOŚCIÓŁ”:**

- powierzchnia planu - ok. 1,0 ha
- funkcja wiodąca – usługi sakralne,
- podstawa prawna - uchwała Nr 206/XXVI/98 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 29 kwiecień 1998 r.

▪ **MPZP „RUDA RÓŻANIECKA - I”:**

- powierzchnia planu - ok. 0,50 ha
- funkcja wiodąca – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- podstawa prawna - uchwała Nr 224/XXIV/2001 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 30 maj 2001 r.

▪ **MPZP „SŁONECZNE” w Narolu:**

- powierzchnia planu – ok. 5,50 ha
- funkcja wiodąca – budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne
- podstawa prawna – Uchwała Nr 202/XXII/2001 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 22 lutego 2001 r.

▪ **MPZP „MAZIARNIA” w Hucie Różanieckiej:**

- powierzchnia planu - ok. 0,50 ha
- funkcja wiodąca – zabudowa rekreacyjna,
- podstawa prawna - uchwała Nr 66/VIII/03 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 21 października 2003 r. (Dz.U. Woj. Podkarp. z 2003 r. Nr 168 poz. 2182).

▪ **MPZP "ŁÓWCZA-KAMIENNA GÓRA":**

- powierzchnia planu - ok. 119,91 ha
- funkcja wiodąca – tereny rolnicze, lasy,
- podstawa prawna - Uchwała nr 273/XXVIII/2021 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 11 marca 2021 r. (Dz. U. Woj. Podkarpackiego poz. 1490 z 12 kwietnia 2021).

▪ **MPZP dla odcinka trasy napowietrznej linii elektroenergetycznej WN 110 kV relacji GPZ Tomaszów Południe – GPZ Lubaczów**

- powierzchnia planu - ok. 45,5 ha
- funkcja wiodąca – tereny infrastruktury elektroenergetycznej,
- podstawa prawna - Uchwała nr 281/XXIX/2021 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 12 maja 2021 r. (Dz. U. Woj. Podkarpackiego poz. 2232 z 21 czerwca 2021).

Trzy spośród obowiązujących planów miejscowych tj. plan: „Łówcza Kościół”, Ruda Różaniecka- I” i „Osiedle Słoneczne” zostały opracowane w oparciu o wcześniej obowiązującą ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późn. zm.). Natomiast czwarty z planów pn. „Maziarnia” został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Powierzchnia terenów objętych czterema mpzp wynosi łącznie 172,91 ha, co stanowi 0,03203 % całkowitej powierzchni gminy. Powierzchnia terenu przeznaczonego w mpzp pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne wynosi 5,19 ha, co stanowi 0,02549 % powierzchni gminy, pod drogi przeznaczono w mpzp 1,2692 ha tj. 0,00624 %, pod inny rodzaj zabudowy przeznaczono 5,52 ha, co stanowi 0,0249 % powierzchni gminy.

W aktualnych mpzp nie przewidywano zabudowy wielorodzinnej, zabudowy usługowej, zabudowy zagrodowej gospodarstw rolnych, infrastruktury technicznej, terenów zagrożonych klęskami żywiołowymi i osuwiskami. Można stwierdzić, iż wszystkie mpzp są aktualne pod względem formalno-prawnym oraz programowym nie wymagają zmian oprócz planu MPZP SŁONECZNE w Narolu dla którego procedowana zmiana planu zagospodarowania osiedla Słoneczne w Narolu.

W roku 2022 Rada Miejska w Narolu uchwaliła zmianę MPZP osiedla SŁONECZNE – Uchwałą nr 432/XLII/2022 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 29 czerwca 2022 r. W 2023 r. W dniu 11.08.2022 r. Wojewoda Podkarpacki stwierdził nieważność ww. Uchwały. Rada w Narolu w dniu 5 kwietnia 2023 r. uchwaliła zmianę MZPZP osiedla Słoneczne w Narolu uchwałą nr 534/LII/2023.

W dniu 25 maja 2011 r. Rada Miejska w Narolu podjęła uchwałę Nr 79/VIII/2011 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego grunty rolne przylegające od północy do terenów zabudowanych Osiedla Słonecznego w Narolu o powierzchni około 12 ha, z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i usługi towarzyszące.

Podejmowane działania Rady Miejskiej poprzez podjęcie uchwały o przystąpieniu do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z braku nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i jest priorytetem poza aktywizacją obszaru pod względem turystyczno-rekreacyjnym. Działanie jest również zgodne z wieloletnim programem opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazanym w poprzedniej ocenie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

W 2023 roku

- trwały prace nad opracowaniem nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Narol, zgodnie z Uchwałą nr 226/XXIII/2020 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 24 listopada 2020 r.
- trwały prace nad opracowaniem zmiany MPZP Osiedla jednorodzinnego „SŁONECZNE” zgodnie z Uchwałą Nr 200/XXI/2020 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 15 września 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu osiedla jednorodzinnego „SŁONECZNE” w Narolu – w związku z prośbą mieszkańców osiedla,
- trwały prace nad opracowaniem MPZP obejmującego część terenów miasta Narol zgodnie z Uchwałą Nr 79/VIII/2011 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 25 maja 2011 roku,
- trwały prace nad opracowaniem MPZPZ „CMENTARZ KOMUNALNY W NAROLU”, zgodnie z Uchwałą Nr 547/LIII/2023 z dnia 24 maja 2023 r.

5.2.2. Wieloletni program sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Rozwiązaniem optymalnym byłoby gdyby co najmniej wszystkie tereny zurbanizowane gminy Narol (tereny osadnicze), posiadały uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. W sytuacji ekonomicznej gminy i obowiązujących przepisów prawnych dot. ochrony przyrody, byłoby to jednak rozwiązanie trudne i czasochłonne w realizacji.

Do stwierdzenia takiego skłania analiza wielkości ruchu budowlanego na terenie gminy, który w większości jednostek osadniczych gminy z wyjątkiem Narola jest mały i skupia się głównie na terenach zurbanizowanych. Wyjątek w tej mierze stanowi Narol i miejscowości przyległe w ramach „aglomeracji narolskiej”, na które przypada orientacyjnie blisko 45% ruchu budowlanego w całej gminie.

Przede wszystkim Narol i miejscowości przyległe jw. z uwagi na wielkość ruchu budowlanego, prawidłowy pod względem funkcjonalno-przestrzennym rozwój miejscowości powinny być w jak największym stopniu objęte sukcesywnymi opracowaniami planów miejscowych. W opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy ująć również plan obejmujący tereny pod rekreację i wypoczynek. Niewątpliwie podjęcie działań w tym zakresie przyczyni się do rozwoju turystyki na terenie gminy.

Jeden z czterech wskazanych terenów w poprzedniej analizie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z przeznaczeniem pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami nieuciążliwymi jest w realizacji. Pozostałe trzy tereny wskazane w poprzedniej ocenie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym terenów należy utrzymać oraz wskazać docelowo do realizacji tj.:

▪ **MPZP terenu wielofunkcyjnego „LIPSKO - NAROL – LIPIE”:**

- funkcja wiodąca – rekreacyjno-wypoczynkowa,
- orientacyjna pow. opracowania – 65 ha

▪ **MPZP terenu zabudowy mieszkaniowo-usługowej „LIPSKO”:**

- orientacyjna pow. opracowania – 1,2 ha

▪ **MPZP terenu rekreacyjnego „JĘDRZEJÓWKA”:**

- funkcja wiodąca – wyciąg narciarski z usługami towarzyszącymi
- orientacyjna pow. opracowania – 10 ha

5.3. Zasoby materialne gminy

5.3.1. Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy

Lokale socjalne:	Łówcza-	<u>pow. 52,14 m²</u>
	Narol-Wieś-	<u>pow. 41,98 m²</u>
	Płazów -	<u>pow. 15,25 m²</u>

Liczba mieszkań zamiennych : brak

Prowadzone działania : brak

Zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu

§ 5. 1. Ustala się czynniki podwyższające oraz obniżające stawkę czynszu za najem 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego.

1) czynniki podwyższające wartość użytkową lokalu:

a) lokal wyposażony w gaz przewodowy:	wzrost stawki czynszu o 25%,
b) lokal wyposażony w wc:	wzrost stawki czynszu o 15%,
c) lokal wyposażony w łazienkę:	wzrost stawki czynszu o 20%,
d) lokal wyposażony w wc i łazienkę:	wzrost stawki czynszu o 25%,
e) lokal wyposażony w centralne ogrzewanie:	wzrost stawki czynszu o 25%,

2) czynniki obniżające wartość użytkową lokalu mieszkalnego:

- lokal wspólny (wspólne użytkowanie jednego pomieszczenia (kuchni, łazienki, wc) obniżka stawki czynszu o 30%,
- lokal bez urządzeń wodno-kanalizacyjnych obniżka stawki czynszu o 30%,
- mieszkanie z wc poza lokalem lecz w budynku obniżka stawki czynszu o 10%,
- mieszkanie w wc poza budynkiem obniżka stawki czynszu o 20%.

1. Przez użyte w uchwale określenia rozumie się:

- WC**– doprowadzona do łazienki lub wydzielonego pomieszczenia instalacja wodociągowo-kanalizacyjna, umożliwiająca podłączenie muszli sedesowej ze spluczką, dotyczy to również WC przynależnego do lokalu, położonego poza lokalem do wyłącznego użytku najemcy,
- łazienka**– wydzielone w mieszkaniu pomieszczenie, posiadające instalacje: wodociągowo-kanalizacyjną, umożliwiające podłączenie wanny, brodzika, baterii do ogrzewania wody),

- **urządzenia wodno-kanalizacyjne** – również lokalne urządzenia wodociągowe (hydrofor) i kanalizacyjne (szambo),
 - **centralne ogrzewanie** – ogrzewanie energią ciepłą dostarczaną z kotłowni lokalnej.
2. Łączna wysokość czynników obniżających wartość użytkową lokalu mieszkalnego nie może przekroczyć 30%.
 3. Dokonanie przez najemcę, na jego koszt i za zgodą wynajmującego ulepszeń lokalu mieszkalnego nie powoduje wzrostu stawki czynszu za najem 1m² powierzchni użytkowej lokalu.
 4. Stawka czynszu najmu 1m² powierzchni lokalu socjalnego równa jest 50% stawki najniższego czynszu w zasobie mieszkaniowym gminy Narol. Stawka najniższego czynszu w zasobie mieszkaniowym gminy Narol to stawka czynszu za najem 1m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego po zastosowaniu obniżki o której mowa w pkt. 3.

5.3.2. Informacja o stanie mienia komunalnego oraz plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych

Informacje o mieniu

Tabela 7. Zestawienie wartości gruntów mienia komunalnego stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Miejscowość	Grunty ogółem w zł	OSP	Szkoły Przedszkola (ogółem)	Opieka społeczna	Drogi	Gospodarka pozostała <i>Administracja Ośrodki Zdrowia Kultura</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Chlewiska	141 054,11	-	-	-	1 951,21	139 292,32
2.	Dębiny	65 431,07	-	-	-	1 401,81	64 029,26
3.	Huta Róż.	249 207,62	16 562,00	-	-	8 515,42	224 198,10
4.	Huta Złomy	96 649,71	-	-	-	11 580, 85	85 068,86
5.	Jędrzejówka	241 538,26	61 711,40	-	-	6 132,20	175 291,33
6.	Kadłubiska	51 065,92	-	-	-	2 961,98	48 116,57
7.	Lipie	120 958,78	-	-	-	2 804,73	118 154,05
8.	Lipsko	391 548,11	2 604,00	-	26 600,00	1 457,01	370 898,71
9.	Łowcza	768 530,36	4,97	-	-	11 715,47	756 809,92
10.	Łukawica	432 328,68	-	125 700,91	-	14 293,58	292 499,21
11.	Narol	3 324 694,92	4 158,00	510 804,00	-	672 668,24	2 145 561,88
12.	Narol Wieś	655 412,27	-	-	-	116 273,69	539 138,58
13.	Płazów	710 429,27	10 164,00	-	-	11 276,13	696 302,54
14.	Podlesina	71 974,45	-	-	-	1 638,40	70 336,05
15.	Ruda Róż.	418 066,30	24 430,00	72 282,00	-	7 660,68	313 693,62
16.	Wola Wielka	312 745,69	-	-	-	5 600,90	307 581,74
Razem		8 051 635,52	119 634,37	708 786,91	26 600,00	878 319,63	6 346 972,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

Tabela 8. Sprzedaż nieruchomości gruntowych w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

Lp.	Położenie nieruchomości /obręb/	Numer działki	Pow. w ha	Cena sprzedaży netto w zł	Nr uchwały Rady Miejskiej	Wartość wg ewid. /w zł/	Poniesione koszty	
1.	KADŁUBISKA	277/3	0,0094	2 610,00	398/XXXIX/2022	12,63	1450,00	
2.	NAROL	349	0,0267	18 710,50	527/LI/2023	11,48	430,50	
		394/8	0,0569	14 820,50	540/LII/2023	16,47	1430,50	
		394/3	0,0338	8 390,50	561/LIV/2023	12,95	430,50	
		117/1	0,0075	45 160,50	259/XXXVII/2009	1050,00	430,50	
		118	0,0403			5642,00		
		423/6	0,0140	6 112,00	570/LV/2023	6,02	1800,00	
	154/3	0,0042	2700,00	346/XXXIV/2021	1,81	1069,00		
3.	WOLA WIELKA	1017/1	0,0401	3040,50	542/LII/2023	48,5	930,50	
		1045/13	0,0657	21 740,50	541/LII/2023	176,57	1430,50	
		1017/2	0,1486	9 100,50	538/LII/2023	179,71	930,50	
4.	JĘDRZEJÓWKA	17/34	0,4513	140 000,00	491/XLVII/2022	365,45	1400,00	
		188/17	0,0362	12 620,50	539/LII/2023	48,64	1430,50	
		368/8	0,1514	35 750,00	560/LIV/2023	252,87	1430,00	
		368/9	0,1377	31 600,00	539/LII/2023	237,77	1430,00	
5.	PŁAZÓW	1540/16	0,0448	11 070,00	452/XLV/2022	19,26	890,00	
		1557/1	0,0401	2 090,00	451/XLV/2022	21,55	890,00	
		1540/15	0,0200	5 440,00	455/XLVI/2022	8,60	890,00	
		1915/4	0,0414	2 570,00	453/XLV/2022	11,13	1330,00	
6.	CHLEWISKA	476/15	0,0683	13 978,00	571/LV/2023	183,56	1800,00	
7.	LIPSKO	517/1	0,0061	2 698,00	396/XXXIX/2022	2,62	1330,00	
R a z e m			1,4445	390 202, 00		8 309,59	21 723,50	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

Tabela 9. Ubyło zajęte pod drogę powiatową w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

Lp.	Obręb	Numer działki	Ogólna powierzchnia działek /w ha/	Wartość nieruchomości wg ewid. grunt. /w zł/	Podstawa prawna
1.	LIPIE	700/1	1,41	606,30	DECYZJA BURMISTRZA MIASTA I GMINY NAROL NR GG.6831.15.2023 Z DNIA 26.06.2023 r.
2.	LIPIE	702/1	0,0093	4,00	DECYZJA BURMISTRZA MIASTA I GMINY NAROL NR GG.6831.15.2023 Z DNIA 26.06.2023 r.
3.	CHLEWISKA	301/8	0,0018	0,48	DECYZJA WOJEWODY PODKARPACKIEGO N-VI.7532.1.7.2023 Z DNIA 07.02.2023 r.
4.	CHLEWISKA	298/2	0,0015	0,65	DECYZJA WOJEWODY PODKARPACKIEGO N-VI.7532.1.8.2023 Z DNIA 07.02.2023 r.
5.	ŁUKAWICA	1018/1	0,3421	147,10	DECYZJA WOJEWODY PODKARPACKIEGO N-VI.7532.1.3.2023 Z DNIA 06.02.2023 r.
6.	ŁUKAWICA	1026	0,1215	52,68	DECYZJA WOJEWODY PODKARPACKIEGO N-VI.7532.1.3.2023 Z DNIA 06.02.2023 r.
7.	ŁUKAWICA	144/4	0,2456	165,02	DECYZJA WOJEWODY PODKARPACKIEGO N-VI.7532.1.6.2023 Z DNIA 02.02.2023 r.
Razem			2,1318	976,23	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Tabela 10. Ubyło zasiedzenie w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.

Lp.	Obręb	Numer działki	Ogólna powierzchnia działek /w ha/	Wartość nieruchomości wg ewid. grunt. /w zł/	Podstawa prawna
1.	PŁAZÓW	1394/1	0,0292	4088,00	POSTANOWIENIE SĄDU O ZASIEDZENIU INS 175/22 Z DNIA 23.11.2022 r.
2.	PŁAZÓW	1394/3	0,0196	2744,00	POSTANOWIENIE SĄDU O ZASIEDZENIU INS 176/22 Z DNIA 23.11.2022 r.
Razem			0,0488	6832,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Tabela 11. Nieruchomości mienia komunalnego w użytkowaniu wieczystym stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Położenie nieruchomości /obręb/	Działka		Wartość nieruchomości po aktualizacji w zł	Opłaty roczne w zł	Użytkownik wieczysty
		Numer	Pow. w ha			
1.	Narol	2317/2 2322/2	0,8182 0,1852	113 620,00 28 580,00 142 200,00	3 408,60 857,40 4 266,00	Galicja
2.	Narol	405/9	0,0978	20 960,00	628,80	Kordulewski
3.	Płazów	476 477	0,2914 0,0715	21 560,00	646,80	Oleksowicz
4.	Narol	2312/1 2322/4	0,0045 0,0077	2 353,10	23,53	PGE
5.	Narol	2317/3 2322/3	0,0711 0,0086	10 970,00 1 130,00	363,00	Wiśniewska
6.	Łówcza	781/3	0,0384	2 760,00	82,80	Butryn
R a z e m			1,5944	201 933,10	6 010,93	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Tabela 12. Nieruchomości w użytkowaniu wieczystym na dzień 31.12.2023 r. (wyłączone z gminnego zasobu nieruchomości).

Lp.	Położenie nieruchomości /obręb/	Działka	
		Numer	Pow. w ha
1.	Narol	2317/2	0,8182
		2322/2	0,1852
		405/9	0,0978
		2312/1	0,0045
		2322/4	0,0077
		2317/3	0,0711
		2322/3	0,0086
2.	Płazów	476	0,2914
		477	0,0715
3.	Łówcza	781/3	0,0384
R a z e m			1,5944

Tabela 13. Mienie komunalne – nieruchomości gruntowe stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Obręb	Powierzchnia w ha	Wartość w zł
1.	Chlewiska	24,7600	141 054,11
2.	Dębiny	14,3256	65 431,07
3.	Huta Różaniecka	92,0325	249 207,62
4.	Huta Złomy	40,1315	96 649,71
5.	Jędrzejówka	121,5967	241 538,26
6.	Kadłubiska	19,8905	51 065,92
7.	Lipie	70,6710	120 958,78
8.	Lipisko	90,3595	391 548,11
9.	Łowcza	353,7824	768 530,36
10.	Łukawica	137,7205	432 328,68
11.	Narol Wieś	15,9280	655 412,27
12.	Płazów	162,6717	710 429,27
13.	Podlesina	11,9952	71 974,45
14.	Ruda Różaniecka	111,1063	418 066,30
15.	Wola Wielka	213,8254	312 745,69
16.	Narol	161,8040	3 324 694,92
Razem		1 642,6008	8 051 635,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UMiG Narol

Stan ewidencji nieruchomości:

- ewidencja nieruchomości prowadzona jest w programie EMK- wersja 6.0.37,
- nieruchomości oprócz numeru działki i jej powierzchni mają wyszczególnione rodzaje użytków, ich wartość i numer księgi wieczystej.

Sposób zarządzania nieruchomościami gminy:

- wydzierżawianie, wynajmowanie i użyczenie nieruchomości wchodzących w skład zasobu,
- zapewnianie wyceny tych nieruchomości,
- wykonywanie czynności związanych z naliczaniem należności za nieruchomości, udostępniane z zasobu oraz prowadzenie windykacji tych należności,
- podejmowanie czynności w postępowaniu sądowym, w szczególności w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na nieruchomości, o zapłatę należności za korzystanie z nieruchomości, o roszczenia ze stosunku najmu, dzierżawy lub użyczenia, o stwierdzenie nabycia spadku, o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
- zabezpieczanie nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem,
- składanie wniosków księgi wieczystej dla nieruchomości gminy Narol oraz o wpis w księdze wieczystej.

Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami:

- komunalizacja,
- dzierżawa,
- sprzedaż.

5.4. Infrastruktura komunalna

5.4.1. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Tabela 14. Liczba odbiorców korzystających z sieci wodociągowej (stan na 31.12.2023 r.)

Gmina Narol-Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Budynki nie podłączone do sieci wodociągowej
Narol	1998	2253	0
Jędrzejówka	461	453	0
Dębiny	182	147	0
Huta-Złomy	148	162	0
Łukawica	313	285	0
Wola Wielka	447	414	0
Lipsko	441	441	0
Lipie	336	270	0
Podlesina	125	87	0
Kadłubiska	193	150	0
Narol-Wieś	497	444	0
Huta Różaniecka	328	393	0
Ruda Różaniecka	1134	1005	0
Płazów	410	435	0
Łówcza	427	426	0
Chlewiska	303	261	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Liczone średnio 3 osoby na budynek.

Tabela 15. Gospodarka odpadami (stan na 31.12.2023 r.)

GOSPODARKA ODPADAMI			
1.	Liczba mieszkańców uiszczających opłaty za odpady	<u>Miasto:</u> 1 724 <u>Wieś:</u> 5 505 Razem: 7 229	Wg deklaracji
2.	Wysokość opłaty	- od osoby w zabudowie jednorodzinnej za gromadzenie odpadów selektywnie – 18,00zł - od osoby w zabudowie jednorodzinnej za gromadzenie odpadów w sposób selektywny i posiadający kompostownik- 17,00 zł - od osoby w zabudowie wielolokalowej za gromadzenie odpadów selektywnie – 19,00zł - od osoby za nieselektywne gromadzenie odpadów – 36,00zł	
3.	Przychody gminy z tytułu opłat	1 317 120, 18	
4.	Odsetek odpadów poddanych recyklingowi	Dane z firmy EMPOL- odbiorcą odpadów z terenu Gminy Narol zostaną przedłożone w terminie do 31 lipca br. Zgodnie z obowiązującymi terminami przedłożenia sprawozdań. Na dzień 31.12.2023 r. – 468,27 Mg	
5.	Odsetek odpadów zebranych selektywnie	<u>Odpady selektywnie zebrane:</u> - <u>Gmina:</u> 275,95 Mg - <u>Empol:</u> 283,20 Mg Razem: 577,915 Mg	
6.	Zebrane odpady zmieszane	Zmieszane: 605,120 Mg	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Tabela 16. Liczba i procentowy odsetek odbiorców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (stan na 31.12.2023 r.)

Gmina Narol – sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Budynki nie podłączone do sieci kanalizacyjnej
Narol	1998	1 914	42
Jędrzejówka	461	402	12
Dębiny	182	0	51
Huta-Złomy	148	0	40
Łukawica	313	0	68
Wola Wielka	447	0	119
Lipisko	441	408	11
Lipie	336	216	6
Podlesina	125	0	36
Kadłubiska	193	147	4
Narol-Wieś	497	384	12
Huta Różaniecka	328	360	12
Ruda Różaniecka	1134	945	12
Płazów	410	375	11
Łówcza	427	0	82
Chlewiska	303	0	85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Liczone średnio 3 osoby na budynek

5.5. Środowisko

5.5.1. Program ochrony środowiska

Krótkie omówienie Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska określa zadania własne Gminy zasadne do realizacji z zakresu ochrony środowiska oraz cele realizacji polityki ekologicznej. Zadania w zakresie ochrony środowiska podejmowane przez Gminę regulują władze jednostki poprzez akty prawa lokalnego – uchwały, decyzje, zarządzenia. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. W 2023 r. Gmina Narol zrealizowała następujące działania w poszczególnych komponentach środowiska:

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy Narol do wymaganych standardów oraz ochrona mikroklimatu związane z ograniczeniem emisji CO₂ były realizowane w zakresie:

- prowadzenia remontów i modernizacji dróg,
- termomodernizacji budynku,
- promowania i realizowania programu „Czyste powietrze”.

System wsparcia dla mieszkańców w ramach programu „Czyste powietrze” polega na prowadzeniu doradztwa oraz wspomaganiu przy wypełnianiu wniosków. W 2023 roku liczba udzielonych porad i konsultacji mieszkańcom wyniosła 150 szt.

W ramach programu „Czyste powietrze” zrealizowano zmiany sposobu ogrzewania na:

- przyłącze do sieci gazowej: 6 szt.
- Odnawialne źródła energii: 4 szt.
- Kotły węglowe klasy 5 lub spełniające wymogi Ekoprojektu: 7 szt.
- Kotły opalane biomasą klasy 5 lub spełniające wymogi Ekoprojektu: 9 szt.

Wykonano 40 kontroli palenisk domowych zgodnie z obowiązującą uchwałą antysmogową na terenie województwa podkarpackiego. Kontrola jest działaniem niezbędnym, polegającym na weryfikacji stopnia wdrażania, a także przestrzegania zakazów wprowadzonych tą uchwałą, wdrażania działań naprawczych z programu Ochrony Powietrza dla strefy podkarpackiej oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów.

Gmina uczestniczyła w akcji informacyjnej dotyczącej obowiązku wymiany pieców, w związku z obowiązującą uchwałą antysmogową na terenie województwa podkarpackiego. Plakaty zostały udostępnione na stronie internetowej Gminy Narol, na tablicy ogłoszeń w Urzędzie oraz dostarczone Sołtysom poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Narol celem wywieszenia na tablicach informacyjnych.

Ochrona przed hałasem

Poprawa jakości stanu środowiska akustycznego oraz ochrona przed hałasem realizowane były głównie poprzez modernizacje nawierzchni dróg oraz przebudowę dróg na terenie gminy Narol – ograniczenie hałasu komunikacyjnego.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie ochrony wód realizowano zadania z zakresu budowy lokalnych oczyszczalni przydomowych. Rozbudowano i przebudowano sieci wodociągowe wraz z przyłączami w miejscowościach Huta Złomy i Łówcza. Usuwano również dzikie wysypiska śmieci z potoków, brzegów rzek i zbiorników.

Ochrona przyrody

Zadania z zakresu ochrony przyrody dotyczyły zachowania istniejącej zieleni urządzonej, zwiększania różnorodności biologicznej, ochrony krajobrazu oraz ochrony terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania. Ochrona przyrody, zwłaszcza zwiększanie różnorodności lasów Gminy, realizowana była poprzez wykonywanie zabiegów zapisanych w uproszczonym Planie Urządzania Lasu (uPUL) dla lasów będących w zarządzie Gminy Narol. Zabiegi te polegały na przebudowie drzewostanów sosnowych oraz kształtowanie lasów o zróżnicowanej strukturze gatunkowej, wiekowej i piętrowej.

Ponadto w ramach akcji sadzenie drzew miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności, w Gminie Narol w 2023 r. posadzono 30 gatunków drzew i 20 gatunków krzewów m.in. w okolicy Szkoły Podstawowej w Narolu, oraz zalewu w m. Lipie.

W 2023 roku wykonano pielęgnacje wybranych cennych drzew na terenie całej Gminy Narol. Pracami objęto m.in. drzewa na terenie rynku w Narolu, parku w m. Lipsko oraz drzewa przy kościele w Płazowie.

Gospodarka odpadami

Gospodarowanie odpadami z terenu Gminy Narol poprawiono dzięki utworzeniu Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK). Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki zapewnia kompleksową gospodarkę odpadami oraz skierowanie zebranych odpadów do recyklingu, przetwarzania oraz utylizacji w przypadku odpadów niebezpiecznych.

Zrealizowano również zadanie usuwania azbestu z terenu Gminy Narol w ramach programu priorytetowego NFOŚiGW pn. „Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest”. Podstawowym celem niniejszego zadania jest doprowadzenie do usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Narol, a przez to wyeliminowanie szkodliwego wpływu na środowisko i zdrowie mieszkańców.

W 2023 r. z terenu Gminy Narol usunięto:

1. 143,86 Mg wyrobów zawierających azbest.
2. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest w poszczególnych miejscowościach w Mg:

- Lipie- **3,83**
- Lipsko- **10,21**
- Jędrzejówka- **9,69**
- Huta Różaniecka- **20,68**
- Narol- **18,85**
- Narol-Wieś- **3,03**
- Łówcza- **6,13**
- Kadłubiska- **5,19**
- Chlewiska- **8,74**
- Dębiny- **5,05**
- Łukawica- **3,18**
- Wola Wielka- **4,63**
- Podlesina- **1,75**
- Płazów- **32,88**
- Huta Złomy- **0,5**
- Ruda Różaniecka- **5,52**

Zasoby przyrodnicze

Na terenie Gminy Narol występują następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerваты przyrody
- Parki krajobrazowe
- Obszar chronionego krajobrazu
- Obszary Natura 2000 – ptasie i siedliskowe
- Pomniki przyrody
- Użytki ekologiczne
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Głównym celem ustanowionych form ochrony przyrody jest utrzymanie stabilności ekosystemów i procesów ekologicznych oraz zachowanie różnorodności biologicznej. Rezerваты przyrody znajdujące się na obszarze gminy Narol przedstawia tabela 20.

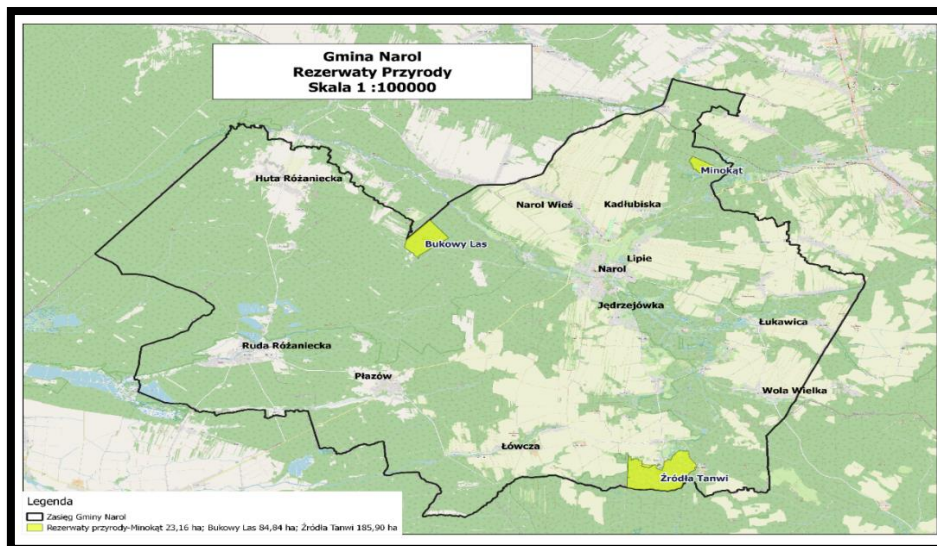

Tabela 17. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie Gminy Narol

L.p.	Nazwa rezerwat	Cel ochrony rezerwatu	Rodzaj rezerwatu
1.	Rezerwat przyrody Minokąt	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych lasu jodłowo-bukowego z charakterystycznym runem buczyny karpackiej	Leśny
2.	Rezerwat przyrody Bukowy Las	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksu lasów bukowych o wysokim stopniu naturalności	Leśny
3.	Rezerwat przyrody Źródła Tanwi	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych zespołów torfowiskowych oraz borów bagiennych i wilgotnych z licznymi gatunkami chronionych roślin zielnych	Torfowiskowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Rysunek 2. Rezerваты przyrody znajdujące się na terytorium Gminy Narol

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

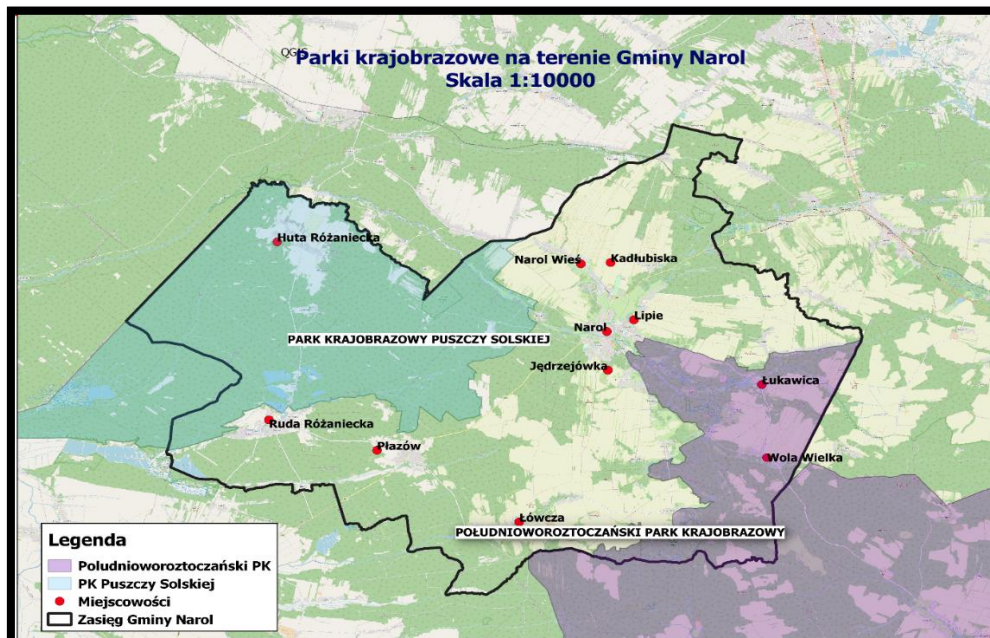
Parki krajobrazowe znajdujące się na terytorium Gminy Narol wraz ze wskazaniem celu ochrony przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18. Wykaz parków krajobrazowych na terenie Gminy Narol

Lp.	Nazwa parku krajobrazowego	Cel ochrony parku
1.	Park Krajobrazowy Puszczy Solskiej	Celem ochrony Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej jest zachowanie unikalnych walorów przyrodniczych, historycznych, kulturowych i krajobrazowych Roztocza oraz Puszczy Solskiej, a w szczególności zwartych kompleksów leśnych o charakterze puszczańskim (bory sosnowe, bory bagienne i wilgotne) z charakterystyczną florą i fauną, znajdują się tu unikalne przełomy rzeczne strefy krawędziowej Roztocza i Puszczy Solskiej w postaci szeregu niewielkich wodospadów zwanych "szumami" lub "szypotami", tworzących niezwykle, malowniczy, trochę górski charakter tej puszczańskiej krainy
2.	Południoworoztoczański Park Krajobrazowy	Utworzony został w celu ochrony cennych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, wypoczynkowych i kulturowo-historycznych przed nasilającą się antroporesją. Ochrona obejmuje zwarte kompleksy lasów mieszanych, stanowiska roślin górskich, formy rzeźby terenu i hydrosferę Roztocza Rawskiego, ślady ścierających się wpływów kultury zachodniej i wschodniej, głównie w postaci zabytków cerkiewnych oraz, pozostałe po II wojnie światowej, liczne bunkry i umocnienia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Rysunek 3. Parki krajobrazowe na terytorium Gminy Narol

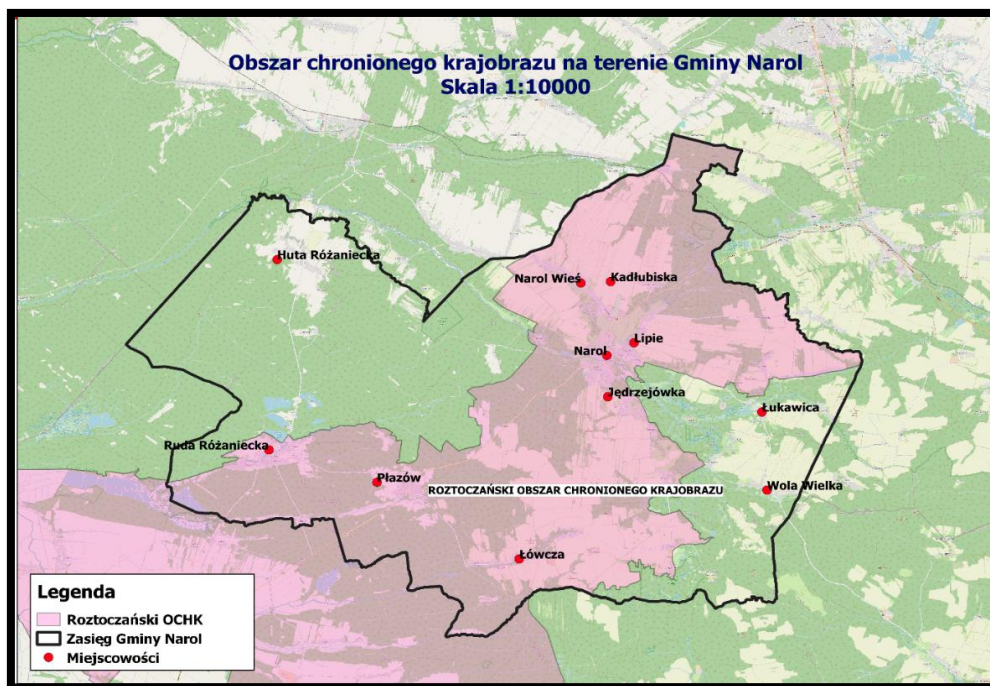
Charakterystykę Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu przedstawiono w tabeli 19.

Tabela 19. Obszar chronionego krajobrazu na terenie Gminy Narol

Lp.	Nazwa Obszaru	Charakterystyka Obszaru
1.	Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu	W rzeźbie terenu charakterystyczne są odosobnione lesiste wzniesienia, podzielane od siebie malowniczymi dolinami. Najcenniejszy element flory przedstawiają zbiorowiska leśne. Czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Rysunek 4. Obszar chronionego krajobrazu na terenie Gminy Narol

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

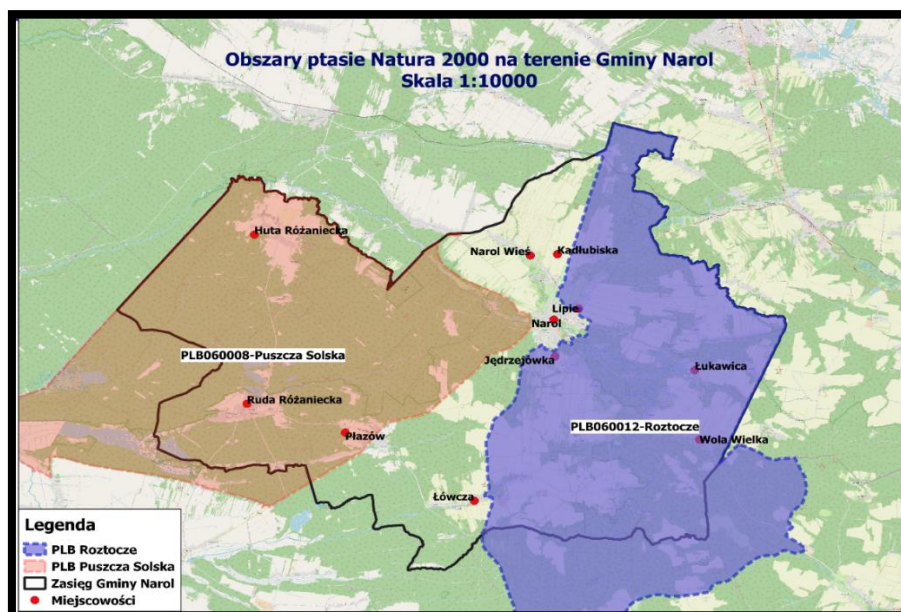
Zestawienie obszarów Natura 2000 oraz wskazanie celu ochrony ukazano w tabeli 20.

Tabela 20. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie Gminy Narol

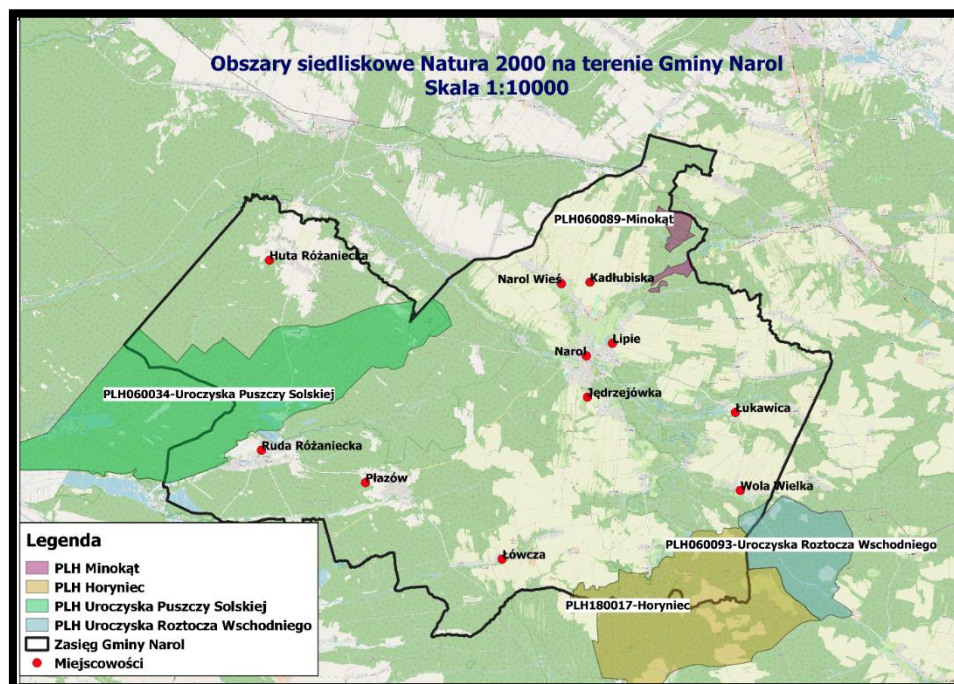
Lp.	Nazwa obszaru N2000	Kod obszaru	Cel ochrony
Obszary Natura 2000 Ptasie			
1.	Puszcza Solska	PLB060008	Celem wyznaczenia obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) jest ochrona populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia
2.	Roztocze	PLB060012	
Obszary Natura 2000 Siedliskowe			
3.	Minokąt	PLH060089	Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk (OOS) jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt. Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Siedliskowa
4.	Horyniec	PLH180017	
5.	Uroczyska Puszczy Solskiej	PLH060034	
6.	Uroczyska Roztocza Wschodniego	PLH060093	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

Rysunek 5. Obszary ptasie Natura 2000 na terenie Gminy Narol

Rysunek 6. Obszary siedliskowe Natura 2000 na terenie Gminy Narol

Pomniki przyrody na terenie Gminy Narol

Według art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 916) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na obszarze Gminy zinwentaryzowano występowanie 51 pomników przyrody, w skład których wchodzi drzewa tworzące pomniki grupowe, pojedyncze drzewa oraz obiekty przyrody nieożywionej – źródłisko Tanwi.

W 2023 roku ze względów zapewnienia bezpieczeństwa społecznego zniesiono 2 pomniki przyrody. W miejscowości Łukawica objęto ochroną konserwatorską 7 drzew gatunku lipa drobnolistna znajdujących się koło zabytkowej kaplicy.

Użytki ekologiczne na terenie Gminy Narol

Według art. 42 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 916) użytki ekologiczne zostały utworzone w celu ochrony pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płątów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich przebywania i rozrodu. Na terenie Gminy Narol stwierdzono występowanie 29 użytków ekologicznych (wg. Uchwały nr 32/IV/2018 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie użytków ekologicznych).

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Według art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r., poz. 916) ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Gatunki mogą zostać objęte ochroną:

- ściłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- częściową,
- częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania.

Na terenie Gminy Narol występuje wiele gatunków chronionych roślin, zwierząt i grzybów, które w zdecydowanej większości znajdują lasach Nadleśnictwa Narol.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Programie Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Narol:

- w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Narol występuje 56 gatunków roślin chronionych, 5 gatunków grzybów chronionych i 13 gatunków porostów chronionych.
- w zasięgu terytorialnego działania Nadleśnictwa Narol występują 22 gatunki chronionych bezkręgowców, 6 gatunków chronionych ryb, 13 gatunków chronionych płazów, 5 gatunków chronionych gadów, 144 gatunki chronionych ptaków i 29 gatunków chronionych ssaków.

5.6. Polityka społeczna

5.6.1. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych oraz gminny program wspierania rodziny

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu jest jednostką organizacyjną Gminy Narol realizującą zadania własne oraz zadania zlecone Gminie z zakresu administracji rządowej, które określa ustawa o pomocy społecznej. Głównym celem Ośrodka jest udzielanie wsparcia osobom i rodzinom, które we własnym zakresie nie są w stanie zaspokoić niezbędnych potrzeb życiowych.

Każda osoba i rodzina, która nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów ma prawo zwrócić się z prośbą o pomoc do ośrodka pomocy społecznej. Ponadto pomoc taka może być przyznana z urzędu bądź na wniosek innych osób, za uprzednią zgodą osoby, której jest ona udzielana.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu realizuje w szczególności:

- zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej
- zadania w zakresie ustalania prawa i wypłacania świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna programu „Czyste Powietrze”,
- zadania z zakresu koordynacji świadczenia wychowawczego,
- zadania z zakresu pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia szkolne i zasiłki szkolne),
- wydawanie Karty Dużej Rodziny,
- prowadzenie Dziennego domu „Senior+” w Jędrzejówce,
- inne zadania powierzone na podstawie upoważnień, wynikające z przepisów prawa.

W zakresie zadań zleconych Wojewoda Podkarpacki sprawuje merytoryczny nadzór nad działalnością Ośrodka.

Kadra

Zadania w MGOPS realizowane są za pomocą kadry zatrudnionej na podstawie umów o pracę i umów zlecenia.

Na dzień 31.12.2023 r. zatrudnionych było 16 osób na umowę o pracę, z tego:

- **5 pracowników socjalnych (w tym 1 pracownik socjalny zatrudniony w celu zastępstwa** za nieobecnego pracownika socjalnego),
- **3 opiekunów w ośrodku pomocy społecznej pracujących w terenie (łącznie 3 etaty),**
- **2 pracowników (2 inspektorów) do spraw świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych 500+, funduszu alimentacyjnego, KDR, świadczenia „Za życiem” , zasiłku dla opiekuna, „Czyste Powietrze” oraz innych zadań zleconych(2 etaty),**
- **1 asystent rodziny (1 etat),**
- **2 pracowników zatrudniony na stanowisku: pomoc administracyjna (1½ etatu, w tym: 1 w MGOPS, ½ w Dziennym Domu „Senior+” w Jędrzejówce),**
- **1 kierownik Dziennego Domu Senior+ w Jędrzejówce (½ etatu),**
- **1 fizjoterapeuta w Dziennym Domu Senior+ w Jędrzejówce (½ etatu),**
- **1 opiekun medyczny w Dziennym Domu Senior+ w Jędrzejówce (½ etatu),**
- **1 terapeuta zajęciowy w Dziennym Domu Senior+ w Jędrzejówce (½ etatu),**
- **1 kierowca w Dziennym domu Senior+ w Jędrzejówce (½ etatu),**
- **1 kierownik Ośrodka.**

Ponadto w 2023 r. **4** osoby wykonywały pracę w ramach umowy zlecenia na stanowisku:

- kierowcy/gońca,
- informatyka,
- psychologa,
- opiekuna środowiskowego – zastępstwo za opiekuna w miesiącu grudniu 2023 r.

Plan finansowy Ośrodka oraz wykonanie budżetu w 2023 r.:

Plan finansowy wydatków Ośrodka na 2023 r.: **8 727 270,66 zł**, w tym:

1. budżet Gminy – **1 475 918,25 zł**,
2. dotacje celowe przekazywane z budżetu państwa **7 251 352,41 zł**.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej:

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej i powołania Zespołu Interdyscyplinarnego.

W związku z powyższym został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Zarządzeniem nr 41/2011 Burmistrza Miasta i Gminy Narol z dnia 11 lipca 2011 roku ze zm., który został odwołany i powołany w 2023 r. zgodnie ze znowelizowanymi zapisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Narol nr 57/2023 z dnia 11 września 2023 r. W związku ze zmianą w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny opracował Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Narol na lata 2024-2028, którego głównym strategicznym jest jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc poprzez działania prewencyjne, profilaktyczne, edukacyjne i wspierające w Gminie Narol. Program został dostosowany do zmian przepisów prawa w zakresie przemocy domowej. Pracownicy MGOPS w Narolu w 2023 r. uczestniczyli w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i jego Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowe. W 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny uruchomił **6 nowych** procedur „Niebieskie Karty” (3 Policja, 3 MGOPS w Narolu). Najczęstszymi przyczynami przemocy w rodzinie jest przemoc fizyczna i przemoc psychiczna/emocjonalna.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w 2023 r.:

- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego – **8**,
- liczba posiedzeń Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych – **39**,
- prowadzenie łącznie **9** procedur „Niebieskie Karty” (w tym kontynuowane procedury z lat poprzednich),
- zakończenie procedury „Niebieskie Karty” - **8**.

W 2023 r. pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu będący członkami Zespołu Interdyscyplinarnego w Narolu oraz Grup Roboczych/Diagnostyczno-Pomocowych uczestniczyli w szkoleniach z zakresu przemocy domowej.

Zadania pomocy środowiskowej realizują w Gminie Narol w głównej mierze pracownicy socjalni oraz opiekunowie, a także asystent rodziny.

Pracownicy socjalni Ośrodka przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe w celu dokonania analizy i określenia planu pracy z osobą lub rodziną potrzebującą wsparcia oraz ustalenia rodzaju pomocy, po czym wnioskuje do Kierownika o udzielenie potrzebnego wsparcia. Praca wykonywana przez pracowników socjalnych nie ogranicza się tylko do przyznawania świadczeń, jest również udzielana pomoc niematerialna osobom, które borykają się z różnymi dysfunkcjami, należy do niej m.in. praca socjalna, udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, współpraca

z różnymi instytucjami, udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej i jego Grupach Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych.

Praca w środowisku jest pracą często bardzo trudną, zdarza się, że klienci pomocy społecznej mają postawę roszczeniową i własnymi siłami nie chcą zmienić swojej sytuacji życiowej; wolą zwrócić się o zasiłek niż np. podjąć zatrudnienie.

Domy Pomocy Społecznej:

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu **jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.**

W 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało **łącznie 5 mieszkańców** skierowanych, za których ponoszona była odpłatność. W okresie **od 1 stycznia 2023 r. - do 31 grudnia 2023 r.** wydatki Gminy na pobyt mieszkańców w DPS wyniosły **160 967,88 zł.**

Pomoc społeczna:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu w 2023 r. udzielił wsparcia z pomocy społecznej **206 rodzinom**, tj. **564 osobom** w rodzinach. Osobom tym udzielano wsparcia w różnych formach, m.in. w formie wypłat zasiłków celowych, okresowych, stałych, skierowania do ośrodków wsparcia, opłacania składek na ubezpieczenia zdrowotne, zawarcia kontraktów socjalnych, dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach, pracy socjalnej.

Ponadto wypłacano stypendia szkolne i zasiłki szkolne w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Skierowane zostały również wnioski do sądu o wgląd w sytuację dzieci, wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem osób uzależnionych od alkoholu.

Pracownicy socjalni, załatwiając sprawy podopiecznych w środowisku oraz na zlecenie innych jednostek w 2023 r. przeprowadzili łącznie **1027** rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Tabela 21. Liczba rodzin/ osób objętych pomocą społeczną w 2023 r. (według powodów).

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin/osób objętych pomocą w 2023 r.
Bezrobocie	87
Ubóstwo	81
Niepelnosprawność	61
Długotrwała lub ciężka choroba	84
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa	63
Alkoholizm/narkomania	20
Zdarzenie losowe	4
Bezdomność	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS

Zasiłki stałe:

W 2023 r. z zasiłków stałych korzystało ogółem **24** osób na łączną kwotę **127 145,89 zł**, w tym 20 osób samotnie gospodarujących otrzymały zasiłki stałe na łączną kwotę 121 309,00 zł.

Na wypłatę zasiłków stałych MGOPS otrzymuje dotację z budżetu państwa (100%).

Zasiłki okresowe:

W 2023 r. zasiłki okresowe przyznano decyzją ogółem **73** osobom na łączną kwotę **231 952,11 zł**.

Na wypłatę zasiłków okresowych **Ośrodek otrzymuje dotację z budżetu państwa.**

W 2023 r. zasiłki okresowe były w części dofinansowane z budżetu gminy w kwocie: **92,00 zł**.

Zasiłki celowe:

Wydatki na wypłatę zasiłków celowych w 2023 r. wypłacono zasiłki celowe na łączną kwotę **157 684,00 zł** (w części dotowane przez Wojewodę Podkarpackiego w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” na zakup posiłku lub żywności w kwocie **103 598,00 zł**).

Usługi opiekuńcze:

MGOPS udziela również wsparcia w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania osób wymagających opieki, które wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione.

W okresie **od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.** z usług opiekuńczych skorzystały **24 osoby**.

Usługi te udzielane są odpłatnie – koszt to **18 zł za 1 godzinę**. Jeśli osoby mają niski dochód to są całkowicie lub częściowo zwalniane z odpłatności.

W 2023 r. na dochód Gminy z tytułu sprawowania usług opiekuńczych wpłynęła kwota **56 178,90 zł**, natomiast wydatki Gminy wyniosły **232 717,15 zł**.

Dzienny Dom „Senior+” w Jędrzejówce

Na terenie Gminy Narol utworzono ośrodek wsparcia dziennego Dzienny Dom „Senior+” w Jędrzejówce wchodzący w skład struktury organizacyjnej Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu. Korzystanie usług Domu jest odpłatne. Zasady odpłatności reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Narolu.

W 2023 r. do pracy w Dziennym Domu „Senior+” w Jędrzejówce zatrudnionych było **3 pracowników** na łączną liczbę pełnych etatów: **3**.

Z usług Domu skorzystało łącznie **20 seniorów** z terenu gminy Narol.

Wydatki poniesione na prowadzenie Domu w 2023 r. wyniosły: **315 275,68 zł (w tym dotacja 61 200,00 zł)**. Natomiast dochód z wpłat uczestników wyniósł: **54 887,61 zł**.

Stypendia i zasiłki szkolne:

W okresie od stycznia 2023 r. do czerwca 2023 r. pomocą materialną o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych objęto średnio **23 uczniów**, kwota wypłacona na ten cel wynosiła **12 253,80 zł**. Natomiast w okresie od września 2023 r. do grudnia 2023 r. pomocą materialną o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych objęto średnio **28 uczniów**, kwota wypłacona na ten cel wynosiła **11 259,20 zł**.

Ponadto w 2023 r. MGOPS w Narolu wypłacił **2 zasiłki szkolne** w łącznej kwocie **1240,00 zł**.

Na realizację wypłat pomocy materialnej o charakterze socjalnym w 2023 r. Gmina Narol otrzymała dotację od Kuratora Oświaty w Rzeszowie w łącznej wysokości **19802,40 zł**, wkład własny Gminy wyniósł **4950,60 zł**.

Zapewnienie posiłku - Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach Programu w naszej gminie realizowane są działania poprzez zapewnienie pomocy w zakresie posiłków dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej oraz świadczenia pieniężnego na zakup posiłku. Na posiłki dla dzieci w szkołach wydano

kwotę **96 638,00 zł** w tym środki własne: **28 991,00 zł** oraz dotacja w wysokości: **67 647,00 zł**. Łącznie w 2023 r. z pomocy w formie posiłków korzystało 124 dzieci z terenu Gminy Narol. Koszt realizacji Programu wyniósł ogółem **200 236,00 zł** (koszt posiłków i zasiłków celowych), w tym środki własne: **60 236,00 zł** oraz dotacja: **140 000,00 zł**.

Organizacji kolonii dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Narol

W 2023 roku na kolonię letnią organizowaną przez Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu otrzymał przydział na **5 dzieci**. **Kolonia odbywała się w ośrodku „Bieszczadzki trakt ZHP” w Ustrzykach Dolnych, w terminie 9–18.07.2023 r.**

Pracownik socjalny tutejszego Ośrodka koordynował rekrutację dzieci, kontaktował się z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, realizatorem kolonii oraz rodzicami.

Prace społecznie użyteczne

Przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Lubaczowie realizowano uzupełniającą formę wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych, bez prawa do zasiłku, systematycznie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Stanowią one element reintegracji zawodowej osób o najniższym statusie społecznym zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Celem tych prac jest aktywizacja zawodowa przygotowująca do wejścia na rynek pracy poprzez wdrażanie do systematyczności, punktualności, przestrzegania dyscypliny pracy oraz wyrabiania nawyków pozyskiwania środków na utrzymanie w ramach własnej pracy. MGOPS wytypował osoby do wykonywania w/w prac i zostały one zakwalifikowane - skierowanie do pracy otrzymało łącznie **23** osoby.

Zakres wykonywanych obowiązków obejmował głównie prace porządkowe na terenie różnych miejscowości w gminie. Osoby kierowane wykonywały pracę w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, 40 godzin miesięcznie – limit określony ustawowo.

Na realizację zadania Gmina Narol wydatkowała kwotę 17 151,00 zł w rozdziale 85295, co stanowiło około 40% kosztów realizacji tego zadania, natomiast pozostała kwota została zrefundowana PUP Lubaczów.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ)

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu w 2023 r. nie wydawał skierowań do pomocy żywnościowej ze względu na zbyt małe ilości produktów

żywnościowych możliwych do pobierania z Banku Żywności, w stosunku do kosztów transportu (w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020).

W 2023 r. ogłoszono Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ) współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) jednak w ramach w/w programu nie ogłoszono podprogramu oraz niezbędnych wzorów dokumentów umożliwiających wydawanie skierowań. W 2023 r. współpracując ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Ziemi Narolskiej i Podkarpackim Bankiem Żywności ustalono, że tutejszy Ośrodek włączy się w realizację FEPŻ przy ogłoszeniu nowego Podprogramu realizowanego ze środków w/w programu.

Udzielenie schronienia

Osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W roku 2023 w schronisku dla osób bezdomnych przebywał 1 mieszkaniec gminy Narol. **Łączny koszt zrealizowanych świadczeń na schronienie w schronisku wyniósł 15 600,00 zł.** W roku 2023 gmina Narol uzyskała dochody z tytułu opłaty za pobyt w schronisku dla bezdomnych w kwocie **16 400,00 zł.**

Środowiskowy Dom Samopomocy

Na terenie gminy Narol funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku jest placówką wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi działającą od 15 grudnia 2006 r., która jest jednostką organizacyjną gminy Narol i wykonuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, finansowaną z budżetu państwa w postaci dotacji Wojewody. Z usług Domu w 2023 r. skorzystało łącznie **37** mieszkańców gminy Narol, kierowanych na podstawie decyzji Burmistrz Miasta i Gminy Narol, które sporządza w ramach upoważnień MGOPS w Narolu.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Program zakłada pomoc w dostarczeniu niezbędnych produktów do domu seniora, by ograniczyć konieczność wychodzenia osób starszych na zewnątrz podczas pandemii, ze

względu na ich bezpieczeństwo. Z tej formy wsparcia w okresie **od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.** skorzystało 33 mieszkańców gminy Narol. Gmina Narol wydatkowała środki z programu na wypłatę **dotatków dla pracowników socjalnych w kwocie oraz usługę teleopieki w kwocie: 21 712,04 zł (w tym dotacja 13 462,00).**

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się opiekunom prawnym w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczone w stosunku miesięcznym nie może przekroczyć 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród i zysku, ogłoszonego przez Prezesa GUS za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia. Udzielenie tego rodzaju świadczenia nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

W przypadku opiekunów osób całkowicie ubezwłasnowolnionych w 2023 roku wypłacono z tego tytułu świadczenia dla **31 osób na kwotę 117 661,23 zł (w całości pokryta z budżetu państwa).**

Natomiast wynagrodzenie dla kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych w 2023 r. **wypłacane było dla 4 osób na łączną kwotę 9 470,97 zł (całość środków własne).**

Świadczenia rodzinne, opiekuńcze (w tym zasiłek dla opiekuna) i alimentacyjne:

Od dnia 01.05.2004 r. świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego są zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez tutejszy Ośrodek w szczególności na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Świadczenia rodzinne:

Łączna liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, opiekuńczych i funduszu alimentacyjnego wyniosła 858.

W 2023 r. wypłacono:

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na kwotę **822 592,31 zł**,
- świadczenia opiekuńcze na kwotę **3 987 514,60 zł**,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka na kwotę **22 000,00 zł**,
- świadczenie rodzicielskie na kwotę **115 019,00zł**,
- składki zdrowotne i emerytalno – rentowe (łącznie) na kwotę **753 842,00 zł**.

Świadczenie „Za życiem”

Przysługuje w kwocie 4000,00 zł jednorazowo. W 2023 r. wypłacono **2** świadczenia „Za życiem” na kwotę **8 000,00 zł**.

Świadczenia rodzinne dla uchodźców z Ukrainy:

W 2023 r. wydano świadczenia rodzinne dla osób uciekających przez konfliktem zbrojnym z terenu Ukrainy na kwotę: **31 138,00 zł dla 16 osób**.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego:

Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego ustalana jest zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do wysokości bieżących alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00 zł miesięcznie na dziecko uprawnione do tego świadczenia.

W okresie **od 2023-01-01 - do 2023-12-31** wypłacono świadczenia z funduszu alimentacyjnego na kwotę **91 858,52 zł**

Ponadto w okresie **od 2023-01-01 do 2023-12-31** :

- odzyskano nienależnie pobrane świadczenia na kwotę: **2 520,00 zł**,
- należności dłużników alimentacyjnych, które wygasły w związku z ich zgonem wyniosły: **5 150,00 zł**,
- kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego: **67 220,26 zł**, z tego:
 - przekazane na dochody budżetu państwa: **55 448,18 zł**
 - przekazane na dochody własne gminy: **11 772,08 zł**

W 2023 r. **średnia miesięczna liczba** osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła **18**.

Świadczenie wychowawcze:

Realizację świadczenia wychowawczego w gminie Narol, jako zadania zleconego, powierzono tutejszemu Ośrodkowi. Świadczenie wychowawcze w 2023 r. wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a MGOPS w Narolu realizuje sprawy z lat 2016-2022 związane z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego oraz dochodzi nienależnie pobranych świadczeń. W 2023 r. odzyskano nienależnie pobrane świadczenia wychowawcze na kwotę: **7 835,22 zł.**

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na wiek.

W 2023 r. **wydano 175** Kart Dużej Rodziny – dotyczy wersji elektronicznej i tradycyjnej.

Program „Czyste powietrze”

W dniu 01.10.2020 r. w życie weszły zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zm.), które nakładają na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze. Do ustalania wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020r. poz. 111 ze zm.). Zaświadczenia wydawane są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu po uprzednim złożeniu wniosku.

W 2023 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu wydał **151 zaświadczeń** o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

DODATKOWE ZADANIA OŚRODKA W 2023 R.:

Dodatek Gazowy- refundacja podatku VAT

Refundacja poniesionych w 2023 r. kosztów podatku VAT dotyczy gospodarstw domowych, które ogrzewają dom/mieszkanie gazem i spełniają kryterium dochodowe dodatku osłonowego. Zwrot przysługuje tym gospodarstwom domowym, których przeciętne

miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. W 2023 r. MOGPS w Narolu wypłacił dodatek na kwotę **4959,63 zł (100% dotacja)** dla **20** gospodarstw domowych.

Dodatek Węglowy

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub pelletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego.

W 2023 r. MOGPS w Narolu wypłacił dodatek na kwotę **27 000,00 zł (100% dotacja)** dla **9** gospodarstw domowych – dotyczy spraw nie zakończonych w 2022 r.

Dodatek do innych źródeł ciepła

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym wykorzystującym jako główne źródło ogrzewania kocioł na następujące rodzaje paliw:

- pellet drzewny,
- drewno kawałkowe,
- inny rodzaj biomasy,
- gaz skroplony LPG,
- olej opałowy.

W 2023 r. MOGPS w Narolu wypłacił dodatek na kwotę **1 000,00 zł (100% dotacja)** dla **1** gospodarstwa domowego ogrzewanego piecem na drewno kawałkowe.

Jednorazowe świadczenie UKR 300,00 zł:

Pomoc dla obywateli Ukrainy w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

Uprawnionym do pomocy jest obywatel Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2023 r. i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz został wpisany do rejestru PESEL.

W 2023 r. MOGPS w Narolu wypłacił świadczenia na kwotę **2 400 zł (100% dotacja)** dla **8 osób**.

Świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie UKR (40 zł)

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni na własny koszt zakwaterowanie i wyżywienie:

-obywatelom Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa

-oraz obywateli Ukrainy posiadających Kartę Polaka, którzy wraz z najbliższą rodziną z powodu tych działań wojennych przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu.

Świadczenie jest przyznawane na podstawie złożonego wniosku, za okres faktycznego zapewniania zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy, nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

W 2023 r. MOGPS w Narolu wypłacił świadczenia na kwotę **105 200,00 zł (100% dotacja)** dla **10** podmiotów.

Zapewnienie posiłku dla dzieci z Ukrainy

W 2023 r. zgodnie z przepisami prawa objęto tą formą wsparcia 2 dzieci uczęszczających do placówek oświatowych na terenie gminy Narol na łączną kwotę **1416,00 zł**.

Pieczna Zastępcza:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu realizuje zadania własne gminy z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Gmina Narol ponosi część kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2023 r. wydatkowano **kwotę 33 981,34 zł za pobyt 1** dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz **kwotę 47 712,67 zł za pobyt 7** dzieci w rodzinach zastępczych.

Współpraca:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu realizując swe zadania współpracuje z lokalnym samorządem, organizacjami pozarządowymi, instytucjami działającymi na rzecz osób wymagających pomocy oraz z innymi instytucjami.

Wśród organizacji i osób, z którymi aktywnie współpracują pracownicy Ośrodka szczególnie należy wymienić:

- Sąd Rejonowy w Lubaczowie (w tym kuratorzy zawodowi i społeczni),
- Prokuratura,
- Powiatowy Urząd Pracy w Lubaczowie,
- Policja,
- Komornicy sądowi,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Narolu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu,
- Domy Pomocy Społecznej,
- Szkoły z terenu gminy Narol,
- Służba zdrowia,
- Ośrodki pomocy społecznej,
- Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze
- Radni i Sołtysi z terenu Gminy Narol,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Lipsku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaczowie,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narolskiej,
- Podkarpacki Bank Żywności,
- Podkarpacki Urząd Wojewódzki,
- Ochotnicza Straż Pożarna.

Zapewnienie poradnictwa psychologicznego

Psycholog pełni dyżury w Ośrodku we wtorki oraz czwartki. Ze wsparcia psychologa mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy Narol. Porady psychologiczne udzielane są w siedzibie Ośrodka, w odosobnionym pokoju, tak by zapewnić osobom potrzebującym jak największy komfort.

Psycholog został powołany w skład Grup Roboczych/Grup Diagnostyczno-Pomocowych Zespołu Interdyscyplinarnego w Narolu w celu pomocy osobom uwikłanym w przemoc rodzinną.

Ponadto psycholog udziela porad i organizuje warsztaty uczestnikom Dziennego Domu Senior+ w Jędrzejówce.

W wyniku analizy powyższych danych można wnioskować, że w gminie Narol realizowanych jest wiele działań, które skierowane były do mieszkańców w celu zaspakajania ich potrzeb, a w szczególności niwelowania nierówności społecznych. Ważnym elementem było i jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk np. występowania przemocy, uzależnień, problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzin z dziećmi. Istotne znaczenie ma też wspieranie osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób starszych i samotnych. Realizacja zadań w tych obszarach na pewno jest konieczna i wymaga kontynuowania.

Z powodu sytuacji stanu po epidemicznego (inflacja, brak dostępu do orzecznictwa) oraz sytuacja konfliktu zbrojnego toczącego się na terenie Ukrainy wymaga wypracowania form wsparcia w szczególności wobec niepełnosprawnych i uchodźców wyrażających chęć pozostania na terenie gminy Narol.

W związku z powyższym, w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości poniżej przedstawiono potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

1. Monitorowanie bieżącej sytuacji epidemicznej oraz konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy i podejmowanie działań zmierzających do udzielania doraźnej pomocy mieszkańcom i uchodźcom w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.
2. Kontynuowanie realizacji wszystkich zadań w zakresie pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, odpowiadających godności człowieka (w tym m.in. zapewnienie środków na pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej, schroniskach dla bezdomnych, kontynuacja wsparcia dla seniorów i niepełnosprawnych).
3. Kontynuowanie oraz rozwijanie partnerskiej współpracy między instytucjami, podmiotami—głównie ośrodkiem pomocy społecznej, a służbą zdrowia, oświatą, prokuraturą, sądem, kuratelą, policją, powiatowym centrum pomocy rodzinie, organizacjami pozarządowymi oraz gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych.
4. Utrzymanie na tym samym poziomie standardów związanych z pracą socjalną oraz realizacją wypłaty świadczeń w MGOPS w Narolu, poprzez utrzymanie zatrudnienia, zwiększanie kompetencji służb i reagowanie na bieżące potrzeby związane z funkcjonowaniem Ośrodka.
5. Utworzenie mieszkań treningowych/wspomaganych/socjalnych/komunalnych - odpowiednio do zapotrzebowania wśród mieszkańców.
6. Kontynuacja zapewnienia poradnictwa psychologicznego na terenie gminy Narol osobom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.
7. Zapewnienie środków finansowych na wkład własny celem realizacji projektów z funduszy zewnętrznych i wewnętrznych, służących aktywizacji społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5.6.2. Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W LIPSKU

1. Typ domu:

typ A – dla osób przewlekłe psychicznie chorych,

typ B – dla upośledzonych intelektualnie

typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych,

Tabela 22. Liczba osób skierowanych do ŚDS z podziałem na rodzaj niepełnosprawności stan na 31.12.2023 r.

Lp.	Rodzaj niepełnosprawności	Liczba osób
1.	Choroba psychiczna	5
2.	Niepełnosprawność intelektualna	20
	- w tym osób ze sprzężeniem	6
3.	Inne przewlekłe zaburzenia psychiczne	10
	-w tym osób ze sprzężeniem	4
	RAZEM	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

5. Liczba i rodzaj miejsc:

- liczba osób skierowanych do ŚDS na podstawie decyzji na dzień 31.12.2023 r. : 35
- liczba miejsc regulaminowych: 31
- uchylene decyzji: 0
- wygaśnięcie decyzji z powodu śmierci: 2
- wydano nowych decyzji: 2
- osoby oczekujące na przyjęcie: 4

W okresie sprawozdawczym Dom obejmował wsparciem łącznie 37 osób z terenu Gminy Narol.

Misją, a zarazem nadrzędnym celem działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Lipsku jest: "**Rehabilitacja uczestników, poprawa ich funkcjonowania w społeczeństwie lokalnym, tworzenie postaw samorządności oraz realizacja rozwoju kulturalnego z zapewnieniem dostępu do usług medycznych, psychologicznych i psychiatrycznych**".

Cele ogólne przyjęte do realizacji w roku 2023 tj.:

- kształtowanie umiejętności w życiu codziennym w zakresie podstawowych czynności dnia codziennego uczestników ŚDS,
- integracja społeczna uczestników- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- utrzymanie świadczonych usług na obecnym poziomie bez zwiększonej dotacji finansowej,
- podnoszenie poziomu sprawności fizycznej i aktywności ruchowej.

Działania Środowiskowego Domu Samopomocy w Lipsku w roku 2023 ukierunkowane były na aktywizowaniu i wzmocnieniu samodzielności podopiecznych w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego poprzez udział w treningach umiejętności społecznych. W wyniku tych działań utrzymano poziom wyjściowy. Kilka osób nieznacznie usamodzielniało się w takim stopniu, że dobrze funkcjonują w gospodarstwie domowym a poprzez integrację społeczna także w środowisku. Współpraca z rodzinami w nieznacznym stopniu uległa poprawie. Rodzice w coraz częściej pytają o zachowanie swoich dzieci a także przekazują informacje, które są bardzo przydatne do pracy z podopiecznymi w ŚDS. W podnoszeniu poziomu sprawności fizycznej uzyskano nawyk systematyczności w zajęciach ruchowych oraz wzrost sprawności manualnych u kilku podopiecznych. Niestety ogólna aktywność jest coraz mniejsza- brak chęci do wykonywania ćwiczeń i udziału w grach ruchowych. Zauważono podział na dwie grupy jedna podnosząca swoją aktywność, chętna do ćwiczeń i gier ruchowych a druga wycofująca się z wszelkich działań podnoszących sprawność ruchową. Świadczone usługi utrzymano na odpowiednim poziomie mimo zwiększonych kosztów.

W roku 2023 udało nam się zorganizować wycieczki do: Lublina – Muzeum Wsi Lubelskie oraz Ogród Botaniczny, Zamościa – Muzeum PRL, Janowa Lubelskiego- „Zoom Natura”, Grodziska Górnego – spotkanie z alpakami, Rzeszowa – Centrum Łukasiewicz”, Bieszczady- przejażdżka kolejką leśną, wycieczka po Roztoczu, wyjazd do Hurcza na spotkanie w stadninie koni i przejażdżka bryczką. Uczestniczyliśmy w Spartakiadzie Osób z Niepełnosprawnością Województwa Podkarpackiego, spotkaniach integracyjnych w Woli Raniżowskiej, Szarowoli, Ropczycach, Stalowej Woli, warsztatach muzycznych, turniejach piłki ręcznej, siatkowej, tenisa stołowego, unihokeja, biliarda, konkurs stolarski oraz Pikniku Żeglarskim w Tarnobrzegu. Kilkakrotnie wyjeżdżaliśmy do kina oraz organizowaliśmy konkursy wiedzy, kulinarny, na ozdobę świąteczną, dzień sportu, grzybobranie, twórczość recyklingu. Gościliśmy zaprzyjaźnione Środowiskowe Domy Samopomoc na organizowanym przez nas „ Międzynarodowym Dniu Godności”, „ Roztoczańskim lecie”, spotkanie w Dębowym Dworze z okazji Andrzejek. Obchodziliśmy także „ Międzynarodowy Dzień Osób

Niepełnosprawnych w Leśnej Chacie organizowany przez PCPR w Lubaczowie.

Głównym zadaniem Domu było zapewnienie wsparcia i rozwijanie różnych umiejętności uczestników, którzy w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Cele dotyczące osób, którym świadczone są usługi w Środowiskowym Domu Samopomocy realizowane są poprzez:

- prowadzenie działań wspierająco – aktywizujących zmierzających do osiągnięcia jak największej samodzielności i zaradności życiowej,
- zapobieganie nawrotom i pogłębianiu się zaburzeń psychicznych,
- zmniejszenie objawów chorobowych,
- integrację społeczną,
- kształtowanie współpracy grupie,
- nabywanie i rozwijanie potrzebnych umiejętności,
- wypełnianie wolnego czasu i pogłębianie zainteresowań ,
- doskonalenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach życiowych,
- wspieranie uczestników i ich rodzin w sytuacjach trudnych i kryzysowych.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczył usługi w ramach realizacji indywidualnych planów wspierająco-aktywizujących w formie treningów indywidualnych i grupowych oraz zajęć indywidualnych i zespołowych.

Nad dostosowaniem i realizacją planów i form pracy dla każdego uczestnika czuwał zespół wspierająco – aktywizujący, który zbierał się w 2023 r. sześć razy w celu:

- opracowania nowych indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego,
- omówienia efektów realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego za I półrocze,
- omówienia efektów realizacji indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego za II półrocze.

W Domu prowadzone były: trening umiejętności społecznych, trening funkcjonowania w codziennym życiu, trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening umiejętności komunikacji w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej, trening umiejętności spędzania czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne 2 razy w miesiącu lub w razie potrzeby częściej. Jeden raz w tygodniu zajęcia z nauczycielem muzyki. Przez cały rok prowadzona była terapia ruchowa indywidualna dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną oraz terapia ruchowa grupowa oraz

zajęcia sportowe na sali wielofunkcyjnej lub zajęcia w Sali interaktywnej. W roku 2023 wprowadzono godzinę zajęć indywidualnych dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych, niezbędna opieka w zakresie samodzielności i czynnościach samoobsługowych świadczona w miarę potrzeb uczestników przez cały rok. Z innych form wsparcia przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia prowadziliśmy: zajęcia indywidualne z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną, terapię zajęciową w pracowniach w tym ergoterapię, arteterapię, zajęcia pedagogiczne rozszerzone o zajęcia logopedyczne, wycieczki, spacer, turnieje sportowe, konkursy wiedzy, montaż – słowno-muzyczne. Ponadto prowadzone były zajęcia w sali doświadczania świata, które miały wpływ sensoryczny dla osób niemówiących, niedowidzących i niedosłyszących oraz relaksację rozluźniającą i wyciszającą oraz zajęcia w sali z użyciem podłogi interaktywnej.

Tabela 23. Formy prowadzonej działalności.

L.p.	Formy zajęć	Efekty prowadzonej działalności
Trening umiejętności społecznych		
1.	Trening umiejętności społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - budowano prawidłowe relacje społeczne; - uczono konstruktywnego sposobu radzenia sobie ze złością, sytuacjami trudnymi i konfliktowymi; - kształtowano postawę asertywności i empatii; - kształtowano prawidłową komunikację interpersonalną.
Treningi funkcjonowania w codziennym życiu		
2.	Trening dbałości o wygląd zewnętrzny	Utrwalenie nawyków umiejętności dbania o wygląd zewnętrzny, własną odzież, regularną zmianę bielizny osobistej. Uzyskano poprawę w dobieraniu odzieży stosownie do okoliczności i pogody oraz wzrost samodzielności w obsługiwaniu pralki i żelazka
3.	Trening nauki higieny	Utrwalono nabyte umiejętności związane z higieną własnego ciała ale w dalszym ciągu konieczny jest nadzór. Mimo wielu pogadanek, instruktarzy nie uzyskano poprawy w umiejętności higienicznego korzystania z toalety i pryszniczniczki ale utrzymano na poziomie wcześniejszym.
4.	Trening kulinarny	Uzyskano stabilizację w umiejętnościach samodzielnego przygotowania prostych dań na zimno i na ciepło. Podczas zajęć doskonalono umiejętność korzystania ze sprzętów AGD, jak również dobór produktów do dań i układanie tygodniowych jadłospisów. Podopieczni uczyli się nakrywania do stołu oraz odpowiedniego zachowania podczas spożywania posiłków.
5.	Trening umiejętności praktycznych	Podtrzymano nabyte umiejętności. Kilku podopiecznych poszerzyło zakres swoich umiejętności o nowe elementy. Zainteresowana grupa uczestników obsługując nowe sprzęty są bardziej aktywni i samodzielni. Chętnie wykonują prace konserwatorskie i niewielkie naprawy uszkodzonego sprzętu. Wyuczone czynności wykorzystują w życiu codziennym w swoich domach, zachowują zasady bhp.
6.	Trening gospodarowania własnymi środkami finansowymi	Uzyskano wzrost samodzielności podczas zakupów a także

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		rozwiniecie umiejętności kupowania on-line u kilku podopiecznych. Podopieczni zostali zapoznani z różnymi sposobami oszczędzania i racjonalnego wydatkowania bez większych rezultatów ze względu na brak możliwości uczestników.
<u>Trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów</u>		
7.	Kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z bliskimi, sąsiadami	Uzyskano: - wzrost umiejętności nawiązywania kontaktów przez niektóre osoby oparte na większej życzliwości i szacunku, - w niewielkim stopniu wzrost współpracy w grupie oraz poprawniejsze relacje z rodziną i znajomymi, - zapoznanie ze sposobami radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i konfliktowymi, - wzmocnienie pozytywnych zachowań oraz niwelowanie nieprawidłowych, - umiejętność wyrażania swoich potrzeb i emocji.
8.	Kształtowanie pozytywnych relacji w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, w instytucjach kultury	Uzyskano: - podtrzymanie umiejętności zachowania się podczas zakupów, załatwiania spraw w urzędzie i innych miejscach publicznych oraz wzrost samodzielności i pewności siebie. - poprawę komunikacji interpersonalnej, - zapoznanie podopiecznych z zasadami prawidłowego pisania podań i wypełniania dokumentów.
<u>Trening umiejętności komunikacyjnych</u>		
9.	Trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji	Uzyskano: - rozwój funkcji poznawczych(pamięć, koncentracja, .. Trening komunikacyjny stwarza możliwość: - dokonywania wyborów, - uczestniczenia w sytuacji komunikacyjnej. - przekazania informacji o dolegliwościach i potrzebach.
<u>Trening umiejętności spędzenia czasu wolnego</u>		
10.	Rozwijanie zainteresowań literaturą, audycjami radiowymi, telewizyjnymi, Internetem	Uzyskano wzrost umiejętności wyszukiwania potrzebnych informacji w Internecie oraz wiedzy na temat organizacji czasu wolnego samodzielnie w sposób aktywny i w różnych formach. Wzrost zainteresowania czytaniem tekstów prozy i poezji oraz słuchaniem wybranych fragmentów książek. Stymulowano rozwój intelektualny poprzez gry logiczne, krzyżówki, quizy, kalambury, konkursy wiedzy, zabawy z wyrazami.
11.	Udział w spotkaniach towarzyskich i kulturalnych, organizacja czasu w sposób aktywny na świeżym powietrzu	Część osób bardzo chętnie i aktywnie bierze udział w spotkaniach towarzyskich, zabawach i wyjazdach integracyjnych. Duży postęp uzyskano w zwiększeniu udziału uczestników w zajęciach na świeżym powietrzu tj. gry i zabaw zespołowe w otoczeniu Domu lub w plenerze.
12.	Zajęcia muzyczne - z elementami muzykoterapii i rytmiki oraz zajęcia integracyjne	Zajęcia muzyczne poprzez naukę tekstu ćwiczyły pamięć a poprzez śpiewanie zwiększano pojemność płuc i dotlenianie organizmu. Część osób bardzo chętnie angażuje się w realizację inscenizacji słowno – muzycznych. Zajęcia te sprawiają radość i dają satysfakcje i zadowolenie.
<u>Poradnictwo psychologiczne</u>		
13.	Poradnictwo psychologiczne - terapia podtrzymująco - wspierająca, - bieżące trudności w radzeniu sobie z sytuacjami trudnymi	Wsparcie psychologiczne w procesie chorobowym motywowanie do funkcjonowania w oparciu o własne możliwości. Kształtowanie prawidłowych więzi społecznych. Wsparcie uczestników w trudnych sytuacjach życiowych, podtrzymanie stanów emocjonalnych.

		Współpraca z Zespołem w sprawie ustalenia celów i zadań do realizacji.
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych		
14.	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych - pomoc w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego w sferze rodzinnej, bytowej, urzędowej, mieszkaniowej i zdrowotnej	W roku 2023 uczestnicy potrzebowali pomocy w sprawach dotyczących pisania pism o pomoc finansową do MGOPS, wypełnianie wniosków o wydanie dokumentów, wyrabianie dowodów osobistych, przy zakupie leków, udzielaniu informacji o możliwościach uzyskania pomocy socjalnej, realizacji spraw dotyczących opłat i rozliczeń bankowych i komorniczych. Pomoc w kontaktach z Zakładem Usług Społecznych, Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.
Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych		
15.	Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych w tym: pomoc w uzgadnianiu i pilnowaniu wizyt lekarskich, przy zakupie leków, pomoc w dotarciu do lekarza	Uczestnicy potrzebowali pomocy w konsultacjach z lekarzem rodzinnym, lekarzem specjalistą, przy zakupie leków i w dotarciu do laboratorium. Monitorowano farmakoterapię i terminy wizyt lekarskich.
Niezbędna opieka		
16.	Niezbędna opieka Pomoc w zaspokajaniu potrzeb fizjologicznych	Uczestnicy mieli zapewnioną pomoc przy zakupie leków i ich regularnym przyjmowaniu, w zaspokajaniu potrzeb fizjologicznych, pomoc w poruszaniu się, kąpielach, zmianie bielizny i pampersów, praniu i prasowaniu własnej odzieży, robieniu zakupów w sklepie, kontroli ciśnienia, wagi.
17.	Monitorowanie stanu psychofizycznego uczestników podczas zajęć i całego pobytu w ŚDS	Rozmowy na temat samopoczucia, konsultacja z lekarzem przy objawach niepokojących, kontakt z rodziną w razie gorszego samopoczucia lub wzywanie pogotowia ratunkowego.
18.	Udzielanie pomocy uczestnikom Domu przy czynnościach związanych z utrzymaniem higieny osobistej i wyglądu zewnętrznego	Pomoc przy kąpielach, zmianie bielizny, zmianie pampersów. Toaleta paznokci, pomoc w goleniu brody i stryżeniu włosów.
Terapia ruchowa		
19.	Terapia ruchowa indywidualna z osobami z niepełnosprawnością sprzężoną: - kinezyterapia - masaż ręczny - lampa Sollux - laseroterapii - zabiegi specjalistyczne.	Zabiegi indywidualne podtrzymały sprawność oddechową, manualną. Uzyskano wzmocnienie siły mięśniowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz ogólnej kondycji organizmu. Zabiegi specjalistyczne wykonane przez fizjoterapeutę utrzymały sprawność fizyczną, zmniejszyły odczucie bólu, likwidowały przykurcze, usprawniały motorykę małą.
20.	Terapia ruchowa grupowa - gimnastyka ogólnie usprawniająca	Podtrzymano sprawność ruchową i oddechową oraz cechy motoryczne. Wypracowano systematyczność w terapii ruchowej.
21.	Zajęcia sportowe - gry sportowe na sali wielofunkcyjnej - turystyka i rekreacja - gry i zabawy zespołowe	Uczestnicy bardzo chętnie biorą udział w grach i zabawach zespołowych, rozwijają współpracę i chęć rywalizacji. Podczas zajęć zapoznali się z możliwościami poprawy wydolności organizmu poprzez zwiększenie wysiłku.
Inne formy wsparcia przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia		
22.	Terapia zajęciowa w pracowni plastyczno- rękodzielniczej	Uzyskano wzrost samodzielności w wykonywaniu prac z gliny, bibuły, pasmanterii oraz większe zainteresowanie terapią. Zajęcia poprawiły sprawność manualną, motoryczną, pobudzały wyobraźnię twórczą, ćwiczenie koordynacji i orientacji, uczyły ekspresji na piękno, rozwój

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		twórczości artystycznej, wyrażania emocji i współpracy w grupie.
23.	Terapia zajęciowa w pracowni stolarsko- wikliniarska	Uczestnicy potrafią obsługiwać podstawowe narzędzia stolarskie oraz elektronarzędzia z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Bardzo chętnie biorą udział w zajęciach i są aktywni.
24.	Terapia zajęciowa w pracowni komputerowej	Uczestnicy podtrzymali i rozwinęli umiejętność posługiwania się Internetem, komunikacji elektronicznej i telefonicznej, socjal media. Zapoznali się z programami Point, Office, Word – rysowanie figur, wypełnianie kolorem, praca w edytorze tekstu. Wzbogacali wiedzę na temat osiągnięć nauki i techniki.
25.	Ergoterapia - lekkie prace w ośrodku i wokół budynku - zajęcia manualne – naprawa uszkodzonych sprzętów, mebli i innych czynności, przydatnych w gospodarstwie domowym - opieka nad pomnikami pamięci, grobami zmarłych żołnierzy.	Uczestnicy wykonują prace porządkowe w budynku po skończonych zajęciach a także każdego piątku cały ośrodek. Prace porządkowe wokół budynku prowadzone są w okresie wiosenno – jesiennym są to lekkie prace pielęgnacyjne klomby, pomoc w koszeniu trawy a w okresie zimowym odśnieżanie. Corocznie uczestnicy porządkują groby, przynoszą wiązanki i zapalają znicze.
26.	Arteterapia	Uzyskano: - rozwój wyobraźni, kreatywności i zdolności plastycznych, - doskonalenie umiejętności manualnych, planowania i przewidywania, - rozwój twórczego myślenia, wyobraźni oraz spędzanie czasu wolnego w sposób twórczy. - rozwijano różne techniki plastyczne.
Zajęcia pedagogiczne		
27.	Zajęcia pedagogiczne w tym zajęcia logopedyczne – utrwalenie podstawowych sprawności potrzebnych w życiu; - praca nad kulturą języka i ćwiczenia logopedyczne: - zajęcia edukacyjne	Zajęcia pedagogiczne rozwijały wiedzę ogólną, kompensowały braki i usprawniały funkcje poznawcze, naukę pisanie i liczenia brak efektów w nauce czytania ze względu na niewystarczające możliwości uczestników. Kontynuowano naukę podstawowych sprawności potrzebnych w życiu codziennym tj. dni tygodnia, miesiące, pory roku itp. Ćwiczenia logopedyczne zwiększyły sprawność oddechową, zasób słów oraz zwiększyły umiejętności pracy na piktogramach. Uczestnicy dobrze opanowali układanki lewopółkulowe i opisywanie historyjek obrazkowych. W dalszym brak postępów w budowaniu pełnych zdań i kulturze języka. - usprawnianie motoryki małej
28.	Rozmowy indywidualne – motywacja do rozwoju zainteresowań i uzdolnień, prowadzących do kompensacji braków, odreagowywania konfliktów, korekcja niewłaściwych nawyków.	Rozmowy wspierająco – wyjaśniające i aktywujące pomogły podopiecznym zrozumieć zaistniałe fakty i lepiej zrozumieć otaczający świat. Przekazywanie informacji w sposób zrozumiały dla uczestników i dla współpracujących jednostek w celu podjęcia działań.
Sala doświadczania świata		
29.	Zajęcia w sali doświadczania świata	Stymulacja zmysłów za pomocą odpowiednich bodźców. Usprawnienie funkcji poznawczych, pobudzenie zmysłów, poprawa koncentracji oraz rozwój motoryki. Zwiększenie poczucia akceptacji i zaufania.
30.	Zajęcia relaksacyjne	Uzyskano zmniejszenie napięcia mięśniowego, wyciszenie i uspokojenie oraz popraw samopoczucia. Zredukowano zachowania agresywne i poziom lęku.
Zajęcia kulturalno - oświatowe		
31.	Wycieczki, wyjazdy, spotkania	Uczestnicy doświadczyli kontaktu z kulturą, sztuką,

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	integracyjne, udział w obchodach rocznic i innych uroczystości.	przyrodą. Przełamywali bariery i stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych. Zwiedzali okolice, ciekawe miejsca i zabytkowe zabudowy miast.
32.	Turnieje, konkursy wiedzy, zawody sportowe	Podtrzymano pozytywne relacje w grupie poprzez wspólne gry edukacyjne, krzyżówki i łamigłówki; aktywizacja uczestnika poprzez proponowanie nowych i ciekawych form współpracy w grupie.
Udział w konkursach, zawodach i przeglądach Województwa Podkarpackiego		
33.	Spartakiada sportowa, przegląd twórczości, przegląd tańca.	Udział w spotkaniach, przeglądach stwarzała możliwość pokazania umiejętności uczestników, nagrodzenie trudu i pracy jaką włożyli w przygotowanie występów, prac wystawowych oraz satysfakcję z nagród i wyróżnień.
34.	Paca indywidualna poprzez uzupełnianie kart pracy, ćwiczenia manualne, biblioterapia, układanki, gry edukacyjne, sekwencje,	Poprawa koordynacji wzrokowo - ruchowej, poprawa funkcji poznawczych, poszerzanie słownictwa, usprawnianie wrażliwości dotykowej.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

ZASOBY DOMU

1. Środki finansowe

a). środki przekazane z budżetu Wojewody –	<u>852.648, 80 zł</u>
w tym:	
- wynagrodzenia ogółem łącznie ze składkami -	629.788,60 zł
- wydatki na zakup materiałów i wyposażenie -	94.432,83 zł
- zakup żywności-	35.834,83 zł
- zakup energii –	28.181,12 zł
- zakup usług remontowych-	3.200,00 zł
- zakup usług pozostałych –	72.565,79 zł
- dodatkowe środki dla osób z niepełnosprawnością sprzężoną –	78.313,92 zł
w tym :	
umowy cywilno-prawne –	27.660,00 zł
szkolenia -	240,00 zł
sprzęt i wyposażenie –	3.305,00 zł
wynagrodzenia ogółem dla pracowników -	42.067,92 zł
b). inne środki –	0,00
<u>Razem –</u>	<u>930.962,72 zł</u>

Pracownicy

a). pracownicy etatowi

Lp.	Stanowisko	Wykształcenie/rodzaj ukończonej szkoły	Wymiar etatu	Umowa na czas określony/nieokreślony
1.	Kierownik	Wyższe	1 etat	Nieokreślony
2.	Instruktor terapii zajęciowej/ opiekun	Wyższe	1 etat	Nieokreślony
3.	Pedagog	Wyższe	1 etat	Nieokreślony- na urlopie wychowawczym
4.	Terapeuta zajęciowy/ opiekun	Wyższe	1 etat	Nieokreślony
5.	Terapeuta/opiekun	Wyższe	1 etat	Nieokreślony
6.	Instruktor d.s. kult. Oświatowych/opiekun	Średnie	1 etat	Nieokreślony
7.	Kierowca autobusu/młodszy opiekun	Średnie	1 etat	Nieokreślony
8.	Pedagog	Wyższe	1 etat	Określony

b) inne formy zatrudnienia

Lp.	Stanowisko/rodzaj świadczonych usług	Wykształcenie	Częstotliwość świadczonych usług	Rodzaj umowy
1.	Psycholog	Wyższe	2 x w miesiącu lub w miarę potrzeby	Umowa zlecenie
2.	Fizjoterapeuta	Wyższe	2 x w tygodniu	Umowa zlecenie
3.	Nauczyciel muzyki	Wyższe	1 x w tygodniu	Umowa zlecenie
4.	Informatyk	Wyższe	W zależności od potrzeb	Umowa zlecenie

c) szkolenia personelu

Tabela 24. Współpraca z podmiotami określonymi w § 21 rozporządzenia i jej efekty.

Lp.	Podmiot, z którym ŚDS współpracuje	Efekty prowadzonej współpracy
1.	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie	Informacje i porady o możliwościach wsparcia podopiecznych ŚDS w Lipsku
2.	Przychodnia zdrowia w Narolu R- 36	Większa dostępność do konsultacji z lekarzem rodzinnym, specjalistą, laboratorium
3.	Dom Pomocy w Rudzie Różanieckiej	Występy grupy „Rudniacy” dla podopiecznych, rozgrywki sportowe oraz spotkania integracyjne
4.	Kościół Rzymsko - Katolicki: Parafia w Lipsku	Udzielanie wsparcia duchowego podopiecznym.
5.	Gminny Ośrodek Kultury w Narolu	Udział w kermaszu Wielkanocnym i Bożonarodzeniowym –wystawa prac
6.	Biblioteka Publiczna w Narolu	Wizyty w bibliotece w celu wypożyczenia książek
7.	Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narolu	Współpraca w zakresie udzielania pomocy uczestnikom ŚDS Lipsko
8.	Urząd Miasta i Gminy Narol	Udział i współpraca w organizacji okolicznościowych uroczystości, wystawy itp.
9.	Środowiskowe Domy Samopomocy woj. podkarpackiego	Spotkania integracyjne do ŚDS Lubaczów i ŚDS Cieszanów, Tarnobrzeg, Wola Raniżowska, Szarowola

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Narol

W 2023 roku w budynku ŚDS zabudowano wnęki w celu stworzenia dodatkowych miejsc na środki czystości, naczynia i inne przedmioty użytkowane podczas działalności. Zabudowano także wnękę, w której umieszczono pojemniki na segregację odpadów. Dokupiono krzesła bankietowe na salę wielofunkcyjną, do pracowni plastyczno-rękodzielniczej, pokoju socjalnego oraz dwa fotele welurowe do pokoju kierownika. Został także zakupiony laptop i konsola Playstation ze środków finansowych przyznanych z programu „Za życiem” dla osób mających problemy z poruszaniem się oraz dla zainteresowanych.

Ze środków finansowych przeznaczonych na realizację programu ustawy „Za życiem” przeszkolono 2 pracowników w celu podniesienia kompetencji oraz zorganizowano wyjazd

do Grodziska Starego na spotkanie z alpakami i do miejscowości Hurcze na jazdę i przejażdżkę konną.

5.6.3. Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii

Gminny Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

Gminne Programy Profilaktyczne w 2023 roku określały i uszczegóławiały sposób realizacji zadań własnych gminy w oparciu o ustawy: z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Gmina Narol w celu realizacji ustawowych zadań uwzględniała również cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025. Celem realizacji Gminnych Programów Profilaktycznych, jak co roku było podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Narol dotyczących zagrożeń wynikających ze spożywania (nadużywania) napojów alkoholowych i innych środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich używania poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych.

Realizacją zadań wyżej wymienionych programów zajmował się pracownik merytoryczny zatrudniony przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol, jako jego pełnomocnik oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu. W realizacji zadań oprócz wyżej wymienionych uczestniczyły również inne podmioty.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narolu w ramach realizacji wyżej wymienionych programów współpracowała z:

Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Narolu, dyrektorami, pedagogami i wychowawcami z placówek oświatowych działających na terenie Gminy, Policją, Sądem, Kuratorami, Radnymi Rady Miejskiej w Narolu, Sołtysami, Zespołem interdyscyplinarnym, organizacjami pozarządowymi, klubami sportowymi działającymi na terenie Gminy oraz certyfikowanym terapeutą psychoterapii uzależnień.

Kontynuował swoją działalność punkt konsultacyjny prowadzony przez koordynatora do spraw rozwiązywania problemów alkoholowych w tymczasowej siedzibie w Narolu przy ul. Józefowskiej 1, w którym osoby zainteresowane mogły pozyskać wiedzę między innymi na temat uzależnień, przemocy domowej oraz placówek (z terenu woj. lubelskiego i podkarpackiego) leczenia odwykowego.

Rok 2023 był okresem powrotu do realizacji niektórych zadań wynikających z programów profilaktycznych. Kontynuowano współpracę z instytucjami i stowarzyszeniami kulturalnymi, sportowymi i oświatowymi w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. W celu zapewnienia kontynuacji prowadzonych działań profilaktycznych- realizowano zadania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji społecznych i zdrowotnych szkód wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków.

W tym celu:

- prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
- prowadzono pomoc terapeutyczną dla osób uzależnionych, współuzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, stosujących przemoc domową i ich ofiar;
- organizowano pomoc psychospołeczną i prawną rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz przemoc domowa;
- wspomagano działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

Na realizację zadań wynikających z programów profilaktycznych Gmina Narol otrzymała wpływy z tzw. małych w 2023 r. w kwocie **37 602,83 zł.**

Na realizację gminnych programów profilaktycznych, w tym działalności Punktu Konsultacyjnego wydatkowano **214 460,91 zł.**

Ponadto współpracowano z pedagogami i dyrektorami okolicznych szkół, pracownikami Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Narolu, Posterunkiem Policji, Sądem Rejonowym, sołtysami, radnymi, kołami gospodyń wiejskich oraz placówkami zdrowia z terenu gminy.

Ekspediowano materiały edukacyjne o tematyce profilaktycznej oraz materiały konkursowe dla dzieci i młodzieży. Promowano zdrowy styl życia wolny od alkoholu, narkotyków i innych używek oraz różne formy aktywnego spędzania wolnego czasu.

W siedzibie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (Narol, ul. Józefowska 1) organizowane były spotkania ze specjalistą psychoterapii uzależnień mające na celu zdiagnozowanie problemów klienta w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie, zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia w przezwyciężaniu trudności życiowych, niwelowaniu skali zjawiska przemocy i agresji oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

GKRPA w Narolu stara się wspierać rodziny przeżywające trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez planowanie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Rodzinom osób uzależnionych przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych zapewnia się

wsparcie polegające w szczególności na rozmowie i analizie sytuacji rodziny, środowiska oraz przyczyn kryzysu w rodzinie. W zakresie rynku napojów alkoholowych nie zwiększono maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Maksymalna liczba zezwoleń, wynikająca z odpowiedniej uchwały Rady Miejskiej w Narolu przedstawiała się następująco:

1) poza miejscem sprzedaży:

- do 4,5 % oraz piwo – maksymalna ilość zezwoleń 40
- od 4,5 % do 18 % (z wyjątkiem piwa) - maksymalna ilość zezwoleń 40
- powyżej 18 % - maksymalna ilość zezwoleń 40.

2) w miejscu sprzedaży:

- do 4,5 % oraz piwo – maksymalna ilość zezwoleń 17
- od 4,5 % do 18 % (z wyjątkiem piwa) - maksymalna ilość zezwoleń 17
- powyżej 18 % - maksymalna ilość zezwoleń 17

Na terenie gminy liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – **wyniosła 15**.

Na terenie gminy liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – **wyniosła 6**.

Na terenie gminy liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – **wyniosła 12**.

Na terenie gminy liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 3% przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – **wyniosła 3**.

W 2023 roku członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili 374 rozmowy z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 27 rozmów z członkami ich rodzin.

W stosunku do 25 osób Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu, a w przypadku 11 osób Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła z wnioskiem do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a wszystkie podejmowane, w tym zakresie działania powinny mieć charakter długofalowy, konsekwentnie i systematycznie wdrażany. Z tego też względu kierunki działań określone w Gminnych Programach Profilaktycznych powinny stanowić podstawę działań

podejmowanych w latach następnych. W dalszym ciągu należałoby podejmować działania profilaktyczne przy jednoczesnym zabezpieczeniu odpowiedniej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, a w szczególności dzieci i młodzieży. W obszarze monitoringu uwagę powinno się skierować na badanie efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych. Należy stwierdzić, iż realizacja programów przez gminę Narol i współpraca z podmiotami zewnętrznymi odbywała się na wielu płaszczyznach, a sami zleceniobiorcy przy realizacji powierzonych zadań wykazywali się dużym zaangażowaniem i profesjonalizmem.

5.6.4. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Współpraca finansowa Gminy Narol z organizacjami pozarządowymi polegała na organizowaniu konkursów i przyznawania dotacji na określone działania, w trybie otwartych konkursów ofert.

Burmistrz Miasta i Gminy Narol ogłosił w 2023 rok **trzy konkursy ofert na realizację zadań publicznych**.

- 1) **Pierwszy konkurs** dotyczył realizacji zadania publicznego w zakresie nauki, edukacji oświaty i wychowania oraz działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Zadanie to zapisane zostało w Rocznym Programie Współpracy Gminy Narol z organizacjami Pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 – w rozdziale VII Priorytetowe zadania publiczne,

w § 9 ust.3 pkt. 5- dowóz dzieci niepełnosprawnych z Gminy Narol do placówek oświatowych i ośrodków rehabilitacyjnych. W ramach ogłoszonego konkursu wyłoniono oferty złożone przez organizacje pozarządowe wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursów podpisano umowę na realizację zadania z następującymi podmiotami:

- 1) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jarosławiu, z siedzibą przy ul. Wilsona 6a, 37-500 Jarosław. Zadanie dotyczyło-

dowozu dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Narol do filii zamiejscowej w Oleszycach, Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Jarosławiu.

- 2) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim, z siedzibą przy ul. Słowackiego 7B, 22-600 Tomaszów Lubelski. Zadanie dotyczyło- dowozu dzieci niepełnosprawnych z terenu Gminy Narol do Niepublicznego Przedszkola Terapeutycznego „Dobry Start” w Tomaszowie Lubelskim.

Cel realizacji zadania został osiągnięty poprzez zapewnienie dowozu dziecka niepełnosprawnego z terenu Gminy Narol do Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Oleszycach oraz Niepublicznego Przedszkola Terapeutycznego „Dobry start” w Tomaszowie Lubelskim co umożliwiło realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki. Zapewniono także opiekę dla dziecka w trakcie dowozu, w każdym dniu nauki szkolnej w sposób ciągły.

Dowóz został zorganizowany sprzed domu ucznia do szkoły i z powrotem, dzięki czemu rodzice/opiekunowie nie byli dodatkowo obciążeni doprowadzaniem dziecka do oddalonego od domu punktu.

W ramach realizacji zadania dowozem objęto dwóch wychowanków z terenu Gminy Narol. Wartość przekazanych dotacji dla ww. podmiotów wyniosła łącznie 22.454 zł.

2) Drugi konkurs dotyczył upowszechniania sportu poprzez organizację zawodów, rozgrywek, imprez sportowych, w tym rozwijania bazy sportowej. Zadanie to zapisane zostało w Rocznym Programie Współpracy Gminy Narol z organizacjami Pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 – w rozdziale VII Priorytetowe zadania publiczne, w punkcie 1 w zakresie kultury fizycznej, w tym wychowania fizycznego, rekreacji i sportu. Konkurs ten został przeprowadzony, na podstawie odrębnych przepisów w trybie uchwały Nr 339/XLIX/2010 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu na terenie Gminy Narol. Do konkursu wpłynęły cztery oferty złożone przez 4 kluby sportowe z terenu Gminy Narol. Zgodnie z procedurą konkursową określonej oferty zostały zweryfikowane pod względem formalnym i merytorycznym oraz zaopiniowane pozytywnie przez Komisję Konkursową powołaną Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

w Narolu. Komisja Konkursowa stwierdziła celowość realizacji wszystkich zadań publicznych złożonych w otwartym konkursie ofert.

W wyniku rozstrzygnięcia konkursu, podpisano umowy na realizację zadań z następującymi podmiotami:

Zestawienie zawartych umów:

Lp.	Nazwa organizacji / stowarzyszenia	Rodzaj zadania / nazwa zadania	Wysokość środków przekazanych	Wykorzystana dotacja	Wysokość środków do zwrotu
1.	Miejski Klub Sportowy ROZTOCZE NAROL	„Organizacja zawodów sportowych w piłce nożnej (przygotowanie szkoleniowe do zawodów sportowych w piłce nożnej) przy Miejskim Klubie Sportowym Roztocze Narol”	49.000,00 zł	49.000,00 zł	0,00 zł
2.	Ludowy Klub Sportowy ROZTOCZE Ruda Różaniecka	„Kultura fizyczna i sport. Organizacja zawodów sportowych w piłce nożnej (w tym treningi, szkolenia przed zawodami”	27.000,00 zł	27.000,00 zł	0,00 zł
3.	Ludowy Klub Sportowy LEŚNIK Płazów	„Upowszechnienie kultury fizycznej wśród młodzieży i dorosłych w zakresie zawodów sportowych piłki nożnej przy LKS Leśnik Płazów”	27.000,00 zł	27.000,00 zł	0,00 zł
4.	Ludowy Klub Sportowy TANEW Wola Wielka	„Organizacja zawodów sportowych w piłce nożnej (w tym działalność szkoleniowa w piłce nożnej) przy LKS Tanew Wola Wielka”	27.000,00 zł	27.000,00 zł	0,00 zł

1) Miejski Klub Sportowy ROZTOCZE NAROL

Gmina Narol w 2023 roku przekazała na rachunek bankowy MKS „Roztocze” Narol dotację w 2 transzach na łączną kwotę 49.000,00 zł.

Poszczególne transze dotacji przekazano, jak poniżej:

- do dnia 15.04.2023 r. - część dotacji w kwocie 25.000,00 zł;
- do dnia 01.09.2023 r. - część dotacji w kwocie 24.000,00 zł;

W dniu 1 grudnia 2023 r. Miejski Klub Sportowy „ROZTOCZE” Narol złożył końcowe sprawozdanie z wykonania zadania publicznego. W wyniku szczegółowej oceny finansowej rozliczenia wydatków poniesionych na jego realizację oraz na podstawie przedłożonych do kontroli dokumentów stwierdzono, że Miejski Klub Sportowy Roztocze Narol w 2023 roku wydatkował kwotę w wysokości 51.581,70 zł, z czego 49.000,00 zł; z otrzymanej dotacji, a kwotę 2.581,70 zł przekraczającą dotację pokryto ze środków własnych Klubu.

Miejski Klub Sportowy Roztocze Narol składa się z: drużyny seniorów i drużyny młodzieżowej. W skład drużyny wchodzi również: członkowie Akademii Młodego Piłkarza, drużyny żaków, orlików i młodzików. Miejski Klub Sportowy aktywnie pracował z drużynami. Wykorzystywał uprawnionych trenerów do prowadzenia zajęć treningowych, jako podstawę szkolenia młodzieży i dorosłych w klubie. Utrzymywał odpowiedni poziom sportowy, adekwatny do możliwości sportowych i organizacyjnych klubu, zyskując jak najwyższe lokaty w rozgrywkach sportowych prowadzonych przez związki sportowe oraz w turniejach sportowych. Drużyna po rundzie jesiennej sezonu 2022/ 2023 lubaczowskiej A- klasy rozgrywanej na boiskach przeciwników zajmowała 10 miejsce. Ponadto Klub pomagał przy organizacji imprez sportowych i kulturalnych dla mieszkańców oraz zabezpieczał porządek i ład podczas rozgrywek.

2) Ludowy Klub Sportowy ROZTOCZE Ruda Różaniecka

Gmina Narol w 2023 roku przekazała na rachunek bankowy Ludowego Klubu Sportowego ROZTOCZE Ruda Różaniecka dotację w 2 transzach na łączną kwotę 27.000,00 zł.

Poszczególne transze dotacji przekazano, jak poniżej:

- do dnia 15.04.2023 r. - część dotacji w kwocie 15.000,00 zł;
- do dnia 01.09.2023 r. - część dotacji w kwocie 12.000,00 zł;

W dniu 01.12.2023 r. Ludowy Klub Sportowy ROZTOCZE Ruda Różaniecka złożył końcowe sprawozdanie z wykonania zadania publicznego.

W wyniku szczegółowej oceny finansowej rozliczenia wydatków poniesionych na jego realizację oraz na podstawie przedłożonych do kontroli dokumentów stwierdzono, że Ludowy

Klub Sportowy Ruda Różaniecka w 2023 roku wydatkował kwotę w wysokości 27.877,55 zł, z czego 27.000,00 zł z otrzymanej dotacji, a kwotę 877,55 zł przekraczającą dotację ze środków własnych.

W Klubie funkcjonuje drużyna seniorów występująca w klasie „B”. Ludowy Klub Sportowy Roztocze Ruda Różaniecka brał udział w rozgrywkach klasy B. Po rozegraniu meczy ligowych zespół po rundzie jesiennej uplasował się na miejscu 4.

3) Ludowy Klub Sportowy „Leśnik” Płazów

Gmina Narol w 2023 roku przekazała na rachunek bankowy Ludowego Klubu Sportowego „Leśnik” Płazów dotację w dwóch transzach na łączną kwotę 27.000,00 zł.

Poszczególne transze dotacji przekazano jak poniżej:

- do dnia 15.04.2023 r. - część dotacji w kwocie 15.000,00 zł.;
- do dnia 01.09.2023 r. - część dotacji w kwocie 12.000,00 zł.

W dniu 05.12.2023 r. Ludowy Klub Sportowy „Leśnik” Płazów złożył końcowe sprawozdanie z wykonania zadania publicznego. W wyniku szczegółowej oceny finansowej rozliczenia wydatków poniesionych na jego realizację oraz na podstawie przedłożonych do kontroli dokumentów stwierdzono, że Ludowy Klub Sportowy „Leśnik” Płazów w 2023 r. wydatkował kwotę w wysokości 28.163,77 zł, z czego 27.000,00 zł z otrzymanej dotacji a pozostałą kwotę w wysokości 1.163,77 zł ze środków własnych Klubu.

Drużyna po rundzie jesiennej sezonu lubaczowskiej B – klasy rozgrywanej na boiskach przeciwników zajmowała 5 miejsce w tabeli (na 11 drużyn).

4) Ludowy Klub Sportowy „TANEW” Wola Wielka

Gmina Narol w 2023 roku przekazała na rachunek bankowy Ludowego Klubu Sportowego „TANEW” Wola Wielka dotację w dwóch transzach na łączną kwotę 27.000,00 zł.

Poszczególne transze dotacji przekazano jak poniżej:

- do dnia 15.04.2023 r. - część dotacji w kwocie 15.000,00 zł.;
- do dnia 01.09.2023 r. - część dotacji w kwocie 12.000,00 zł.

W dniu 05.12.2023 r. Ludowy Klub Sportowy „TANEW” Wola Wielka złożył końcowe sprawozdanie z wykonania zadania publicznego. W wyniku szczegółowej oceny finansowej rozliczenia wydatków poniesionych na jego realizację oraz na podstawie przedłożonych do

kontroli dokumentów stwierdzono, że Ludowy Klub Sportowy „TANEW” Wola Wielka w 2023 r. wydatkował kwotę w wysokości 27.621,49 zł, z czego 27.000,00 zł z otrzymanej dotacji, a pozostałą kwotę w wysokości 621,49 zł ze środków własnych Klubu. W Ludowym Klubie Sportowym TANEW Wola Wielka funkcjonuje grupa seniorów B klasy. W zajęciach sportowych uczestniczyło ponad 30 zarejestrowanych w klubie zawodników. W klubie aktywnie prowadzona jest praca z młodzieżą, w rozgrywkach uczestniczy drużyna seniorów. Po rundzie jesiennej B-klasa drużyna zajęła 9 miejsce (na 11 drużyn)

3) trzeci konkurs dotyczył realizacji zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, rekreacji i sportu dla przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym pn. „Zorganizowanie i przeprowadzenie zajęć pływania dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym zajęć animacyjnych w wodzie- ODYSEJA PŁYWACKA”. Zadanie należało do priorytetowych zadań publicznych określonych w § 9 ust.1 pkt 1 i 3 uchwały nr 505/XLIX/2022.

W ramach ogłoszonego w dniu 11 lipca 2023 r. konkursu złożona została jedna oferta. Umowę na realizację zadania publicznego podpisano ze stowarzyszeniem- Lubaczowskie Centrum Inicjatyw Społecznych „Nasza Przyszłość”, z siedzibą przy ul. Zielonej 13, 37-600 Lubaczów reprezentowanym przez Panią Renatę Drewniak Prezesa Lubaczowskiego Centrum Inicjatyw Społecznych „Nasza Przyszłość”. Umowa została zawarta w dniu 30 sierpnia 2023 r. na okres od 15.09.2023 r. do 30.11.2023 r. Wysokość przyznanych środków publicznych, po podpisaniu umowy z oferentem wyniosła 47.660,00 zł. Wśród działań, jakie zostały wykonane w ramach umowy były: nauki pływania dla 5 grup dzieci po 10 w każdej grupie, zajęcia pilates-aquafitness dla kobiet aktywnych w wieku 20+, które swój wolny czas chciały spędzić aktywnie z dala od pracy zawodowej i obowiązków domowych na zajęciach taneczno-wodnych z trenerką tańca klasycznego i towarzyskiego. W projekcie uczestniczyło ponad 130 mieszkańców z terenu Gminy Narol. Zadanie spotkało się z dużym zainteresowaniem. Wszystkie dzieci, biorące udział w nauce pływania uzyskały zaświadczenie o ukończeniu kursu podstawowego kwalifikującego ich do przejścia na wyższy poziom dalszej nauki.

Podsumowanie współpracy finansowej

W ramach przeprowadzonych otwartych konkursów ofert organizacje pozarządowe składały oferty na realizację zadań. Opiniowaniem ofert pod względem merytorycznym jak i formalnym zajmowały się powoływane Komisje Konkursowe, które oceniały możliwość

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

realizacji zadań przez organizacje pozarządowe, przedstawione kalkulacje kosztów, wartości merytoryczne wniosków oraz uwzględniały wysokość środków przeznaczonych na realizację danego zadania.

W wyniku szczegółowej analizy wniosków komisja przedstawiła Burmistrzowi Gminy propozycje kwot na realizację (powierzenie) poszczególnych zadań, których wartość odpowiadała kwocie, jaka została zabezpieczona w budżecie na 2022 rok. Ostateczną decyzję o wyborze ofert i udzieleniu dotacji podejmował zgodnie z trybem określonym w ogłoszeniu o naborze projektów Burmistrz Miasta i Gminy Narol.

WSPÓŁPRACA POZAFINANSOWA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Gmina Narol w 2023 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych wspierała sektor pozarządowy także w formach pozafinansowych.

Istotną częścią współpracy Gminy z organizacjami było wsparcie organizacyjne przy prowadzonych przedsięwzięciach np. poprzez udostępnienie gminnych obiektów czy sprzętu. Działania Gminy Narol nakierowane były w szczególności na tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej, prowadzenia ciekawych i efektywnych inicjatyw na rzecz mieszkańców, uzupełnieniu działań gminy w zakresie zadań samorządu gminnego. Dotychczasowa współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz wspólne rozpoznawanie potrzeb mieszkańców Gminy Narol wpływa na podnoszenie jakości wykonanych usług oraz na efektywne wykorzystanie aktywności społecznej tego sektora skierowanej do społeczności lokalnej.

Możliwości współpracy Gminy Narol z organizacjami pozarządowymi na tak wielu płaszczyznach odbywały się dzięki pozytywnemu nastawieniu obu stron na zasadach pomocniczości, suwerenności partnerstwa i jawności.

Realizacja Programu współpracy na gruncie pozafinansowym to również:

- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
- umacnianie lokalnych działań, stworzenie warunków do powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych oraz zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców Gminy,
- podwyższenie efektywności działań kierowanych do mieszkańców Gminy.

Samorząd Gminy Narol nadal pragnie rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi poprzez podejmowanie i realizację nowych projektów. Gmina Narol stara się, aby współpraca ta opierała się tylko na finansowaniu zadań publicznych, ale również nakierowywaniu również na rozwijaniu współpracy pozafinansowej.

VI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W NAROLU W 2023 r.

W 2023 roku Rada Miejska w Narolu podjęła łącznie 115 uchwał podczas 10 sesji Rady Miejskiej, które odbyły się w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol.

Wykaz uchwał podjętych w 2023 roku przez Radę Miejską w Narolu, przedstawia poniższe zestawienie:

Na L (50) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 20 stycznia 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 509/L/2023 uchwała budżetowa Gminy Narol na 2023 r.,
- 2) uchwała Nr 510/L/2023 w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Narol na lata 2023 – 2037,
- 3) uchwała Nr 511/L/2023 w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego z Gminą Miejską Przemyśl,
- 4) uchwała Nr 512/L/2023 w sprawie zniesienia pomnika przyrody,
- 5) uchwała Nr 513/L/2023 w sprawie przyjęcia planów pracy komisji stałych Rady Miejskiej w Narolu na 2023 r.,
- 6) uchwała Nr 514/L/2023 w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- 7) uchwała Nr 515/L/2023 w sprawie zmiany uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023,
- 8) uchwała Nr 516/L/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu, uwzględnianej przy obliczaniu zwrotu rodzicom kosztów przewozu niepełnosprawnych dzieci, młodzieży, uczniów oraz ich rodziców,

Na LI (51) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 21 lutego 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 517/LI/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 518/LI/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 519/LI/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 4) uchwała Nr 520/LI/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 5) uchwała Nr 521/LI/2023 w sprawie Programu Opieki nad Zwierzętami Bezdomnymi oraz Zapobiegania Bezdomności Zwierząt na terenie Gminy Narol w 2023 roku,
- 6) uchwała Nr 522/LI/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług, w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów,
- 7) uchwała Nr 523/LI/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie Regulaminu Utrzymania Czystości i Porządku na terenie Gminy Narol,
- 8) uchwała Nr 524/LI/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy w miejscowości Narol,
- 9) uchwała Nr 525/LI/2023 w sprawie obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości stanowiących własność Gminy Narol,
- 10) uchwała Nr 526/LI/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości,
- 11) uchwała Nr 527/LI/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości mienia komunalnego,
- 12) uchwała Nr 528/LI/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 13) uchwała Nr 529/LI/2023 w sprawie współpracy pomiędzy Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Miastem Zaslav (Ukraina).

Na LII (52) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 5 kwietnia 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 530/LII/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 531/LII/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 532/LII/2023 w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy oraz górnej stawki opłaty ponoszonej przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych,
- 4) uchwała Nr 533/LII/2023 w sprawie przejęci przez Gminę Narol obowiązków w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych od właścicieli nieruchomości położonych na terenie gminy,
- 5) uchwała Nr 534/LII/2023 w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla jednorodzinnego „Słoneczne” w Narolu,
- 6) uchwała Nr 535/LII/2023 w sprawie obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości stanowiących własność Gminy Narol,
- 7) uchwała Nr 536/LII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 8) uchwała Nr 537/LII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 9) uchwała Nr 538/LII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 10) uchwała Nr 539/LII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 11) uchwała Nr 540/LII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 12) uchwała Nr 541/LII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 13) uchwała Nr 542/LII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 14) uchwała Nr 543/LII/2023 w sprawie wyrażenia woli przystąpienia do realizacji projektu pn. LIFE IP Pomoc Techniczna – Skuteczne wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa podkarpackiego z uwzględnieniem problemu ubóstwa energetycznego: „Podkarpackie – żyj i oddychaj” oraz wyrażenia zgody na podjęcie działań zmierzających do złożenia przez Województwo Podkarpackie pełnego

wniosku o dofinansowanie projektu LIFE IP – skuteczne wdrożenie programu ochrony powietrza dla Województwa Podkarpackiego z uwzględnieniem problemu ubóstwa energetycznego: „Podkarpackie – żyj i oddychaj” w ramach programu LIFE i realizacji tego projektu,

Na LIII (53) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 24 maja 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 544/LIII/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 545/LIII/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 546/LIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Łukawica oraz rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Huta Złoty w Gminie Narol,
- 4) uchwała Nr 547/LIII/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Cmentarz Komunalny w Narolu”,
- 5) uchwała Nr 548/LIII/2023 w sprawie poboru podatków od osób fizycznych: rolnego, leśnego, od nieruchomości w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso,
- 6) uchwała Nr 549/LIII/2023 w sprawie zniesienia pomnika przyrody,
- 7) uchwała Nr 550/LII/2023 w sprawie zasad i trybu nadawania Honorowego Obywatelstwa Gminy Narol,
- 8) uchwała Nr 551/LIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 9) uchwała Nr 552/LIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne nabycie nieruchomości,
- 10) uchwała Nr 553/LII/2023 w sprawie rozpatrzenia petycji.

Na LIV (54) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 28 czerwca 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 554/LIV/2023 w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta i Gminy Narol wotum zaufania,
- 2) uchwała Nr 555/LIV/2023 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Narol wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za rok 2022,
- 3) uchwała Nr 556/LIV/2023 w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta i Gminy Narol absolutorium z wykonania budżetu Gminy Narol za rok 2022,
- 4) uchwała Nr 557/LIV/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 5) uchwała Nr 558/LIV/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 6) uchwała Nr 559/LIV/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Narol,
- 7) uchwała Nr 560/LIV/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 8) uchwała Nr 561/LIV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 9) uchwała Nr 562/LIV/2023 w sprawie nadania tytułu „Honorowego Obywatela Gminy Narol”.

Na LV (55) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 30 sierpnia 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 563/LV/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 564/LV/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 565/LV/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy w miejscowości Jędrzejówka,
- 4) uchwała Nr 566/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego przyjęcia przez Gminę Bełżec od Gminy Narol częściowej realizacji zadań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków,
- 5) uchwała Nr 567/LV/2023 w sprawie obciążenia służebnością przesyłu nieruchomości stanowiących własność Gminy Narol,
- 6) uchwała Nr 568/LV/2023 w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej,

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

- 7) uchwała Nr 569/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 8) uchwała Nr 570/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 9) uchwała Nr 571/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 10) uchwała Nr 572/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 11) uchwała Nr 573/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 12) uchwała Nr 574/LV/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 13) uchwała Nr 575/LV/2023 w sprawie w sprawie rozpatrzenia petycji – sprzeciwu mieszkańców dla rozbudowy oczyszczalni ścieków w Narolu,
- 14) uchwała Nr 576/LV/2023 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

Na LVI (56) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 22 września 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 577/LVI/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 578/LVI/2023 w sprawie kontynuacji członkostwa Gminy Narol w Lokalnej Grupie Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”.

Na LVII (57) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 30 października 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 579/LVII/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 580/LVII/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 581/LVII/2023 w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Narol,

- 4) uchwała Nr 582/LVII/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie poboru podatków od osób fizycznych: rolnego, leśnego, od nieruchomości w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso,
- 5) uchwała Nr 583/LVII/2023 w sprawie Roczego Programu Współpracy Gminy Narol z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024,
- 6) uchwała Nr 584/LVII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 7) uchwała Nr 585/LVII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,
- 8) uchwała Nr 586/LVII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 9) uchwała Nr 587/LVII/2023 w sprawie obciążenia służebnością gruntową nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 10) uchwała Nr 588/LVII/2023 w sprawie obciążenia służebnością gruntową nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 11) uchwała Nr 589/LVII/2023 w sprawie rozpatrzenia wniosku dotyczącego budowy drogi gminnej w Podlesinie,
- 12) uchwała Nr 590/LVII/2023 w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych,
- 13) uchwała Nr 591/LVII/2023 w sprawie zaliczenia drogi do kategorii dróg gminnych oraz ustalenia jej przebiegu.

Na LVIII (58) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 21 listopada 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 592/LVIII/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 593/LVIII/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 594/LVIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Łukawica oraz rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej z przyłączami w miejscowości Huta Złomy w Gminie Narol,

- 4) uchwała Nr 595/LVIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Budowa drogi gminnej w miejscowości Podlesina (opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji o inwestycji drogowej ZRID),
- 5) uchwała Nr 596/LVIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Dębiny (opracowanie dokumentacji projektowej),
- 6) uchwała Nr 597/LVIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Budowa i przebudowa zbiorników retencyjnych w Gminie Narol (opracowanie dokumentacji projektowej),
- 7) uchwała Nr 598/LVIII/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Remont drogi gminnej Nr 105158R w km +000 – 0+163 ul. Podzamcze w Narolu,
- 8) uchwała Nr 599/LVIII/2023 w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego,
- 9) uchwała Nr 600/LVIII/2023 w sprawie ustalenia stawek podatku od nieruchomości,
- 10) uchwała Nr 601/LVIII/2023 w sprawie ustalenia stawek podatku od środków transportowych,
- 11) uchwała Nr 602/LVIII/2023 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak również trybu ich pobierania,
- 12) uchwała Nr 603/LVIII/2023 w sprawie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP z terenu Gminy Narol,
- 13) uchwała Nr 604/LVIII/2023 w sprawie Roczno Programu Współpracy Gminy Narol z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024,
- 14) uchwała Nr 605/LVIII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego,

15) uchwała Nr 606/LVIII/2023 w sprawie zbycia nieruchomości mienia komunalnego.

Na LIX (59) sesji Rady Miejskiej w Narolu, która odbyła się w dniu 19 grudnia 2023 r. w budynku Urzędu Miasta i Gminy Narol, podjęto następujące uchwały:

- 1) uchwała Nr 607/LIX/2023 w sprawie wprowadzenia zmian w budżecie gminy na 2023 rok,
- 2) uchwała Nr 608/LIX/2023 w sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Narol,
- 3) uchwała Nr 609/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Remont drogi gminnej Nr 105158R w km +000 – 0+163 ul. Podzamcze w Narolu,
- 4) uchwała Nr 610/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Budowa drogi gminnej w miejscowości Huta Różaniecka”,
- 5) uchwała Nr 611/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Rozbudowa Przedszkola Samorządowego w Narolu”,
- 6) uchwała Nr 612/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zaciągnięcie przez Burmistrza Miasta i Gminy Narol zobowiązań wykraczających poza rok budżetowy z przeznaczeniem na zadanie pn. Opracowanie dokumentacji projektowej na zadanie „Budowa nowego cmentarza wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną w miejscowości Narol”,
- 7) uchwała Nr 613/LIX/2023 w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej,
- 8) uchwała Nr 614/LIX/2023 uchwała budżetowa Gminy Narol na 2024 rok.
- 9) uchwała Nr 615/LIX/2023 w sprawie uchwalenia wieloletniej prognozy finansowej Gminy Narol na lata 2024 – 2037,
- 10) uchwała Nr 616/LIX/2023 w sprawie przyjęcia programu osłonowego „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028,

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

- 11) uchwała Nr 617/LIX/2023 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej przez osoby objęte wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 w formie
- 12) posiłku, świadczenia pieniężnego zasiłku celowego na zakup posiłku i żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych,
- 13) uchwała Nr 618/LIX/2023 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Narol na lata 2024-2028,
- 14) uchwała Nr 619/LIX/2023 w sprawie poboru podatków od osób fizycznych: rolnego, leśnego, od nieruchomości w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso,
- 15) uchwała Nr 620/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego dotyczącego przyjęcia przez Gminę Narol od Gminy Susiec częściowej realizacji zadań w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- 16) uchwała Nr 621/LIX/2023 w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiącej własność Gminy Narol,
- 17) uchwała Nr 622/LIX/2023 w sprawie rozpatrzenia petycji,
- 18) uchwała Nr 623/LIX/2023 w sprawie rozpatrzenia skargi.

VII. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

7.1. Związki komunalne

Związek Powiatowo - Gminny pod nazwą „Ziemia Lubaczowska”

Gmina Narol jest członkiem – Związku Powiatowo - Gminnego pod nazwą: „Ziemia Lubaczowska”. Podstawą prawną utworzenia Związku jest uchwała nr 80/XI/2015 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 8 października 2015 r. w sprawie utworzenia Związku Międzygminnego pod nazwą „Ziemia Lubaczowska”, który od stycznia 2020 r. po włączeniu Powiatu Lubaczowskiego został przekształcony w Związek Powiatowo – Gminny „Ziemia Lubaczowska”.

Związek powiatowo – gminny tworzy obecnie 6 samorządów: Powiat Lubaczowski oraz gminy: Miasto Lubaczów, Gmina Lubaczów, Gmina Narol, Gmina Cieszanów i Gmina Horyniec-Zdrój. Związek ma na celu integrację oraz gospodarczy i kulturowy rozwój gmin i Powiatu Lubaczowskiego - członków Związku. Związek dąży do rozwijania, eksponowania i wykorzystywania zasobów gospodarczych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych swej ziemi. Zadaniem związku jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarki, w tym turystyki, w szczególności poprzez: współpracę w celu przygotowania i promocji wspólnej oferty inwestycyjnej; tworzenie wspólnych produktów turystycznych; budowę wspólnej marki i promocję regionu; pozyskiwanie środków krajowych i zagranicznych na realizację wspólnych przedsięwzięć.

Każdy z członków Związku reprezentowany jest w Zgromadzeniu Związku przez trzech uprawnionych przedstawicieli. W skład Zgromadzenia wchodzi Wójtowie, Burmistrzowie, Starosta i po dwóch przedstawicieli wytypowanych przez rady gmin i Starostwo Powiatowe.

Na podstawie obecnej uchwały Nr 34/IV/2018 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wyznaczenia dwóch dodatkowych przedstawicieli Gminy Narol do Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Ziemia Lubaczowska, jako dodatkowi przedstawiciele Gminy Narol do Zgromadzenia Związku Międzygminnego „Ziemia Lubaczowska” zostali wytypowani: Krzysztof Szawara (Przewodniczący Rady Miejskiej w Narolu) i Daniel Lomber (Sekretarz).

7.2. Stowarzyszenia JST

1) Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania „Serce Roztocza”

Gmina Narol zadeklarowała chęć przystąpienia do stowarzyszenia w dniu 21 lutego 2008 r. na mocy uchwały nr 112/XV/2008 Rady Miejskiej w Narolu w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania "Południowe Roztocze".

Stowarzyszenie to posiadało pierwszą nazwę - Lokalna Grupa Działania "Południowe Roztocze".

Uchwałą nr 125/16/2008 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 15 kwietnia 2008 r. zmieniono powyższą uchwałę w zakresie nazwy - stowarzyszenia przyjęło nazwę Lokalna Grupa Działania "Serce Roztocza" i wyznaczono do uczestnictwa w pracach stowarzyszenia pod nową nazwą obecnego wówczas Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

Uchwałą Nr 44/V/2019 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie wyznaczenia przedstawiciela Gminy Narol do Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Serce Roztocza” – wyznaczono Grzegorza Dominika – Burmistrza Miasta i Gminy Narol do uczestnictwa w pracach stowarzyszenia.

Lokalna Grupa Działania „Serce Roztocza” została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 26.06.2008 r. Siedzibą stowarzyszenia jest Cieszanów. LGD obejmuje obszar dwóch gmin miejsko-wiejskich: Cieszanów i Narol oraz gminę wiejską Horyniec – Zdrój. Gminy członkowskie charakteryzuje spójność terytorialna, geograficzna, przyrodnicza, historyczna i kulturowa, co zadecydowało o zawiązaniu współpracy.

Celem stowarzyszenia jest działalność na rzecz rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w realizacji LSR, propagowanie działań na rzecz realizacji LSR na obszarze działania LGD, pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania LSR, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz obszarów uzdrowiskowych, jak również promocja obszarów wiejskich położonych w obszarze działania LGD.

Dokumentem wyznaczającym kierunki działania Lokalnej Grupy Działania jest Lokalna Strategia Rozwoju, będąca dokumentem planistycznym, który powstał w oparciu o szerokie konsultacje społeczne.

2) Stowarzyszenie Lokalna Organizacja Turystyczna ROZTOCZE

Gmina Narol przystąpiła do stowarzyszenia Lokalna Organizacja Turystyczna ROZTOCZE na mocy uchwały Nr 76/X/2007 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie przystąpienie Gminy Narol do Stowarzyszenia pod nazwą Lokalna Organizacja Turystyczna ROZTOCZE.

LOT Roztocze jest stowarzyszeniem skupiającym samorządy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i osoby fizyczne. Stowarzyszenie powstało 26 września 2007 roku w Tomaszowie Lubelskim z inicjatywy Zarządu Powiatu Tomaszowskiego i samorządów lokalnych. Organizacja w swojej działalności opiera się o statut, który określa misję i cele stowarzyszenia takie jak: kreowanie wizerunku regionu turystycznego obejmującego Roztocze i tereny przyległe, zwanego dalej jako regionu atrakcyjnego turystycznie, prowadzenie szkoleń dla środowisk działających na rzecz turystyki, integrowanie środowisk samorządu terytorialnego, gospodarczego i zawodowego oraz osób, instytucji i organizacji pozarządowych zainteresowanych rozwojem turystycznym Roztocza, zwiększanie liczby turystów odwiedzających Roztocze i tereny przyległe, działanie na rzecz wzrostu wpływów z turystyki, propagowanie i podejmowanie działań na rzecz ekologii, ochrony środowiska przyrodniczego oraz kulturowego Roztocza i terenów przyległych, stworzenie oraz promocja systemu informacji, promocji i rezerwacji turystycznej, działanie na rzecz poprawy infrastruktury turystycznej, opracowanie i wdrażanie strategii rozwoju turystyki na obszarze Roztocza i terenów przyległych, inicjowania i kreowanie działań społecznych i gospodarczych na rzecz rozwoju turystyki, aktywizacja obszarów wiejskich Roztocza i terenów przyległych poprzez rozwój na jego terenie pozarolniczej działalności gospodarczej związanej z turystyką i kulturą, stwarzanie warunków dla powstania i promowania produktów turystycznych, koordynacja działań w zakresie promocji turystyki podejmowanych na terenie Roztocza i terenach przyległych, promocja aktywnych, prozdrowotnych form wypoczynku, pomoc członkom Stowarzyszenia w zakresie pozyskiwania funduszy strukturalnych.

3) Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Roztocze”

Gmina Narol przystąpiła do Stowarzyszenia Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Roztocze” na mocy uchwały Nr 223/XXX/2009 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „Roztocze”. Na mocy podjętej uchwały do uczestnictwa w pracach stowarzyszenia wyznaczono byłego Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

W 2018 r. na mocy uchwały nr 35/IV/2018 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wyznaczenia przedstawiciela Gminy Narol do stowarzyszenia Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Roztocze” wyznaczono Pana Grzegorza Dominika – Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

Rybacka Lokalna Grupa Działania „Roztocze” jako stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 17.09.2009 r.

Stowarzyszenie tworzy 14 gmin: Narol, Bełżec, Lubycza Królewska, Tomaszów Lubelski, Adamów, Krasnobród, Laszki, Radymno, Wiązownica, Cieszanów, Lubaczów, Stary Dzików, Medyka, Stubno.

Celem powstania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Roztocze” było wyjście naprzeciw oczekiwaniom społeczności obszaru, dotyczącym przyszłych kierunków rozwoju tego obszaru, z uwzględnieniem uwarunkowań związanych z dużym znaczeniem sektora rybackiego na tym obszarze.

Stowarzyszenie o nazwie Rybacka Lokalna Grupa Działania „Roztocze” jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych mającym na celu: działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów tradycyjnie związanych z chowem i hodowlą ryb; rozwijanie kwalifikacji zawodowych i zachęcanie ludzi młodych do przedsiębiorczości; realizację strategii rozwoju lokalnego, zwanej dalej (LSR) w rozumieniu art. 2 pkt 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013”; promocję obszarów oraz propagowanie innowacji związanych z chowem i hodowlą ryb w gminach położonych na obszarze objętym LSR; podnoszenie atrakcyjności obszarów objętych LSR przez rozwój turystyki i małej infrastruktury; propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury; regenerację osad i wiosek z głęboko zakorzenioną działalnością związaną z chowem z hodowlą ryb; wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym działanie na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i ochrony środowiska; kształtowanie postaw ukierunkowanych na

zdobywanie wiedzy i innowacyjne działania; integrację obszaru objętego LSR; wspieranie rozbudowy infrastruktury służącej rozwojowi obszaru objętego LSR; propagowanie rozwoju intelektualnego i fizycznego dzieci

i młodzieży; propagowanie idei zdrowego stylu życia; wspieranie akcji charytatywnych.

4) Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”

Gmina Narol przystąpiła do stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej” na podstawie uchwały Nr 43/V/2015 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 23 kwietnia 2015 r. w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Lokalnej Grupy Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej”, w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Do reprezentowania Gminy Narol, na mocy powyższej uchwały wyznaczono Pana Krzysztofa Szawarę – Przewodniczącego Rady Miejskiej w Narolu.

Uchwałą nr 06/2015 Zarządu Lokalnej Grupy Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej” w Lubaczowie, Gmina Narol została przyjęta do stowarzyszenia.

Lokalna Grupa Działania „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej” jest stowarzyszeniem działającym na terenie gmin Cieszanów, Horyniec-Zdrój, Lubaczów, Narol, Oleszyce, Stary Dzików, Wielkie Oczy oraz obszar Miasta Lubaczów położonych w powiecie Lubaczowskim, województwie podkarpackim.

Wizją obszaru LGD „Rozwój Ziemi Lubaczowskiej” jest stać się miejscem gdzie jego mieszkańcy, dzięki swojej aktywności, i przedsiębiorczości wykorzystują położenie, warunki przyrodnicze oraz dziedzictwo kulturowe na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru LGD – jako swojego miejsca zamieszkania, z którym się mocno utożsamiają.

5) Stowarzyszenie Euroregion „Roztocze”

Gmina Narol przystąpiła do stowarzyszenia Euroregion „Roztocze” na mocy uchwały Nr 174/XVIII/2020 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 9 marca 2020 r. w sprawie przystąpienia Gminy Narol do stowarzyszenia Euroregion „Roztocze”.

Reprezentację Gminy Narol w pracach stowarzyszenia powierzono Grzegorzowi Dominikowi – Burmistrzowi Miasta i Gminy Narol. Siedzibą stowarzyszenia jest miasto Tomaszów Lubelski.

Członkami stowarzyszenia są jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa lubelskiego i podkarpackiego wspierające ideę rozwoju regionu Roztocza.

Podstawowym celem stowarzyszenia jest wspieranie idei samorządności i reprezentowanie interesów stowarzyszonych jednostek oraz podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju regionu Roztocza.

Wśród najważniejszych celów stowarzyszenia można wymienić:

- 1) aktywizację gospodarczą regionu i poprawę poziomu życia mieszkańców;
- 2) ochronę środowiska i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych;
- 3) rozwój rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw ekologicznych i produkcji zdrowej żywności;
- 4) budowę zintegrowanego systemu zagospodarowania turystycznego regionu oraz rozwoju usług turystycznych i agroturystycznych;
- 5) promocję regionu oraz zachowanie wartości przyrodniczych i kulturowych;
- 6) rozwijanie wszechstronnej, wzajemnej korzystnej współpracy transgranicznej z sąsiednimi rejonami Ukrainy w ramach Euroregionu Roztocze;
- 7) pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych (ze szczególnym uwzględnieniem funduszy Unii Europejskiej) wspomagających realizację statutowych celów Stowarzyszenia;
- 8) szeroko pojęta aktywizacja społeczna regionu, w tym m. in.:
 - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
 - ochrona i promocja zdrowia,
 - nauka, edukacja, oświata i wychowanie,oraz wiele innych zawartych szczegółowo w statucie stowarzyszenia.

6) Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych

Gmina Narol przystąpiła do Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych z siedzibą w Rzeszowie na mocy uchwały Nr 590/LVII/2023 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 30 października 2023 r. w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych. Do uczestnictwa w pracach organów Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych Rada Miejska w Narolu wyznaczyła Burmistrza Miasta i Gminy Narol.

Zarząd Podkarpackiego Stowarzyszenia Samorządów Terytorialnych, na swym posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2024 r. jednogłośnie przyjął Gminę Narol w poczet Członków PSST. Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych według stanu na koniec 2023 r. skupiał 138 samorządów terytorialnych województwa podkarpackiego.

Podkarpackie Stowarzyszenie Samorządów Terytorialnych przyczynie się do integracji środowisk samorządowych województwa podkarpackiego, wspólnie przedstawiając problemy funkcjonowania samorządów Parlamentowi i Rządowi RP dla ich pomyślnego rozwiązania.

7.3. Współpraca międzynarodowa

1) Współpraca między Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Rejonem Glybockim (Ukraina).

Gmina Narol nawiązała współpracę z Rejonem Glybockim (Ukraina) na mocy uchwały Nr 198/XXII/2016 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 grudnia 2016 r. w sprawie współpracy między Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Rejonem Glybockim (Ukraina).

Strony zobowiązały się do rozwijania współpracy w zakresie: działalność samorządu terytorialnego, gospodarki i infrastruktury, rolnictwa i ochrony środowiska, ochrony zdrowia, oświaty, kultury, sportu i turystyki, realizacji wspólnych zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych środków zewnętrznych, innych dziedzin w ramach posiadanych kompetencji.

Strony zobowiązały się do: wspólnego aplikowania o środki Unii Europejskiej i inne środki zewnętrzne na zadania wywierające efekty transgraniczne, wzajemnego informowania się o priorytetowych potrzebach regionu, które mogą przyciągnąć zagranicznych inwestorów, potrzebach importowych i propozycjach eksportowych, wykonawstwie robót budowlanych i usług, obowiązujących przepisach prawa dotyczących działalności gospodarczej i samorządowej.

Strony będą stwarzać warunki do współpracy organizacji rolniczych (tworzenie gospodarstw agroturystycznych, wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki) i sprzyjać współpracy w zakresie ochrony środowiska. Strony będą rozwijać działalność w sferze kultury a także wspierać współzawodnictwo sportowe i organizować wspólne imprezy sportowe. Strony będą dążyć do nawiązywania bezpośrednich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi oraz będą wymieniać doświadczenia z zakresu ochrony zdrowia.

2) Współpraca między Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Gminą Mlynica (Słowacja).

Gmina Narol nawiązała współpracę Gminą Mlynica (Słowacja) na mocy uchwały Nr 222/XXV/2017 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie współpracy między Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Gminą Mlynica (Słowacja).

Strony zobowiązały się do rozwijania współpracy w zakresie: działalność samorządu terytorialnego, gospodarki i infrastruktury, rolnictwa i ochrony środowiska, ochrony zdrowia, oświaty, kultury, sportu i turystyki, realizacji wspólnych zadań współfinansowanych ze

środków Unii Europejskiej i innych środków zewnętrznych, innych dziedzin w ramach posiadanych kompetencji.

Strony zobowiązały się do wspólnego aplikowania o środki Unii Europejskiej i inne środki zewnętrzne na zadania wywierające efekty transgraniczne, wzajemnego informowania się o priorytetowych potrzebach regionu, które mogą przyciągnąć zagranicznych inwestorów, potrzebach importowych i propozycjach eksportowych, wykonawstwie robót budowlanych i usług, obowiązujących przepisach prawa dotyczących działalności gospodarczej i samorządowej.

Strony będą stwarzać warunki do współpracy organizacji rolniczych (tworzenie gospodarstw agroturystycznych, wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki) i sprzyjać współpracy w zakresie ochrony środowiska. Strony będą rozwijać działalność w sferze kultury a także wspierać współzawodnictwo sportowe i organizować wspólne imprezy sportowe. Strony będą dążyć do nawiązywania bezpośrednich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi oraz będą wymieniać doświadczenia z zakresu ochrony zdrowia.

3) Współpraca między Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Miastem Tokaj (Węgry), Gminą Młynica (Słowacja) oraz Miastem Ujezd u Brna (Republika Czeska).

Gmina Narol nawiązała współpracę na mocy uchwały Nr 278/XXXI/2017 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie współpracy między Miastem Tokaj (Węgry), Gminą Młynica (Słowacja), Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) oraz Miastem Ujezd u Brna (Republika Czeska).

Umowa o partnerstwie stanowi podstawę rozwoju współpracy lokalnych samorządów z uwzględnieniem wspólnego celu, jakim jest rozwój polityki regionalnej UE oraz promowanie go z uwzględnieniem interesów i potrzeb państw Grupy Wyszehradzkiej w powiązaniu z więzami kulturowymi i historycznym oraz powszechnymi wyzwaniami odnoszącymi się do społecznego i ekonomicznego rozwoju naszych państw w obrębie Unii Europejskiej.

Deklarując wolę pogłębiania i umacniania przyjacielskich stosunków, opierając się na przekonaniu, iż ta współpraca będzie służyła wzbogaceniu społecznego, kulturalnego i ekonomicznego życia naszych regionów oraz promowała rozwój bezpośrednich kontaktów pomiędzy ich mieszkańcami, strony postanowiły, że przedmiotem umowy ramowej o partnerskiej współpracy jest wymiana doświadczeń, współpraca kulturowa oraz kontakty pracownicze pomiędzy personelem regionalnych władz państw Grupy Wyszehradzkiej. Jej cel stanowi pogłębianie przyjacielskich stosunków, przewyższanie barier językowych oraz lepsze wzajemne zrozumienie pomiędzy społecznościami.

W tym celu umawiające się strony uzgodniły, że współpraca i stosunki partnerskie będą obejmowały następujące obszary regionalnej współpracy państw Grupy Wyszehradzkiej: budowanie wspólnej tożsamości kulturowej, zwiększanie kompetencji i budowanie potencjału w dziedzinie edukacji innowacje, badania i rozwój lokalnej przedsiębiorczości, wartości demokratyczne oraz media, partnerstwo w dziedzinie polityki publicznej oraz poszczególnych instytucji, rozwój regionalnego środowiska i turystyki, rozwój społeczny, złożenie wspólnych wniosków w ramach projektów w obrębie Międzynarodowego Funduszu Wyszehradzkiego.

4) Związek Transgraniczny Euroregion Roztocze.

Gmina Narol przystąpiła do Związku Transgranicznego Euroregion Roztocze na mocy uchwały Nr 219/XXII/2020 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 29 października 2020 r. w sprawie przystąpienia Gminy Narol do Związku Transgranicznego Euroregion Roztocze.

Do reprezentowania Gminy Narol w pracach Związku Transgranicznego Euroregion Roztocze wyznaczono Burmistrza Miasta i Gminy Narol lub osobę przez niego upoważnioną. Preambuła statutu Związku Transgranicznego Euroregion Roztocze brzmi: „Przygraniczne jednostki samorządu terytorialnego Polski i Ukrainy zwane dalej stronami, leżące na obszarze powołanego 19 czerwca 2019 roku Transgranicznego Rezerwatu Biosfery Roztocze UNESCO oraz na terenach przyległych, działając zgodnie z zasadami równości, subsydiarności, reprezentacji i partnerstwa tworzą Związek Transgraniczny Euroregion Roztocze jako wspólną organizację koordynującą i wspierającą współpracę transgraniczną zgodną z treścią Europejskiej Konwencji Ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi.”

Siedzibą Związku Transgranicznego Euroregion Roztocze jest:

- 1) w Polsce Tomaszów Lubelski;
- 2) w Ukrainie Żółkiew.

Związek Transgraniczny został utworzony w celu rozwoju współpracy obszarów przygranicznych w następujących dziedzinach:

- 1) wszechstronnego rozwoju ekonomicznego,
- 2) zagospodarowania przestrzennego,
- 3) infrastruktury publicznej,
- 4) ochrony i promocji zdrowia,
- 5) ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych,
- 6) edukacji, kultury, sportu i turystyki,
- 7) likwidacji zagrożeń i klęsk żywiołowych,

8) rozwijania kontaktów między mieszkańcami obszarów przygranicznych oraz współpracy instytucjonalnej, a także współpracy podmiotów gospodarczych,

9) pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych (ze szczególnym uwzględnieniem funduszy Unii Europejskiej) wspomagających realizację celów statutowych.

5) Współpraca pomiędzy Gminą Narol a Gminą Iwano-Frankowe.

Gmina Narol nawiązała współpracę na mocy uchwały Nr 334/XXXIII/2021 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 20 października 2021 r. w sprawie współpracy pomiędzy Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Gminą Iwano-Frankowe (Ukraina).

W dniu 3 listopada 2021 r. została zawarta umowa o współpracy transgranicznej pomiędzy Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Radą Miejską Iwano-Frankowe (Ukraina).

Na podstawie powyższych dokumentów strony zobowiązały się do rozwijania współpracy w zakresie: działalności samorządu terytorialnego, gospodarki i infrastruktury, rolnictwa i ochrony środowiska, ochrony zdrowia, oświaty, kultury, sportu i turystyki, realizacji wspólnych zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych środków zewnętrznych, innych dziedzin w ramach posiadanych kompetencji.

Strony będą stwarzać warunki do współpracy organizacji rolniczych (tworzenie gospodarstw agroturystycznych, wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki) i sprzyjać współpracy w zakresie ochrony środowiska.

Strony będą rozwijać działalność w sferze kultury a także wspierać współzawodnictwo sportowe i organizować wspólne imprezy sportowe.

Strony będą dążyć do nawiązywania bezpośrednich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi oraz będą wymieniać doświadczenia z zakresu ochrony zdrowia.

6) Współpraca pomiędzy Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Gminą Zaslav (Ukraina)

Gmina Narol nawiązała współpracę na mocy uchwały Nr 529/LI/2023 Rady Miejskiej w Narolu z dnia 21 lutego 2023 r. w sprawie współpracy pomiędzy Gminą Narol (Rzeczpospolita Polska) a Gminą Zaslav (Ukraina).

Następstwem podjętej uchwały było zawarcie umowy o współpracy, która zobowiązała obie strony do rozwijania współpracy w zakresie: działalności samorządu terytorialnego, gospodarki i infrastruktury, rolnictwa i ochrony środowiska, ochrony zdrowia, oświaty, kultury,

Sportu i turystyki, realizacji wspólnych zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych środków zewnętrznych, rozwijania współpracy w innych dziedzinach w ramach posiadanych kompetencji.

Strony zobowiązały się do:

- wspólnego aplikowania o środki Unii Europejskiej i inne środki zewnętrzne na zadania wywierające efekty transgraniczne,
- wzajemnego informowania się o: priorytetowych potrzebach regionu, które mogą przyciągnąć zagranicznych inwestorów, potrzebach importowych i propozycjach eksportowych, wykonawstwie robót budowlanych i usług, obowiązujących przepisach prawa dotyczących działalności gospodarczej i samorządowej.

Na podstawie powyższej umowy strony zobowiązały się również do stwarzania warunków do współpracy organizacji rolniczych (tworzenie gospodarstw agroturystycznych, wspieranie rozwoju agroturystyki i ekoturystyki) i współpracy w zakresie ochrony środowiska.

Strony będą rozwijać działalność sferze kultury a także wspierać współzawodnictwo sportowe i organizować wspólne imprezy sportowe.

Strony będą dążyć do nawiązywania bezpośrednich kontaktów między szkołami i placówkami oświatowymi oraz będą wymieniać doświadczenia z zakresu ochrony zdrowia.

VIII. POZOSTAŁE OBSZARY DZIAŁALNOŚCI GMINY NAROL

8.1. Oświata

LICZBA SZKÓŁ I PLACÓWEK OŚWIATOWYCH W GMINIE NAROL W 2023 r.

- Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta w Narolu
- Szkoła Podstawowa w Łukawicy
- Przedszkole Samorządowe w Narolu
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Hucie Różanieckiej
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Rudzie Różanieckiej (sezonowe)
- Zespół Szkół w Rudzie Różanieckiej:
 - Szkoła Podstawowa im. kpt. Władysława Ważnego w Rudzie Różanieckiej
 - Przedszkole Samorządowe w Rudzie Różanieckiej

Tabela 25. Liczba dzieci w szkołach i placówkach oświatowych w Gminie Narol w 2023 r. (stan na 30.09.2023 r.)

Jednostka oświatowa	Stan liczbowy na dzień 30 września 2023 r.	Liczba oddziałów wszystkich klas
Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta w Narolu	329 (w tym 35 klasa „0”)	18 (w tym 2 „0”)
Szkoła Podstawowa w Łukawicy	141 (w tym 10 klasa „0”)	10 (w tym 2 „0”)
Szkoła Podstawowa im. kpt. Władysława Ważnego w Rudzie Różanieckiej	114 (w tym 11 klasa „0”)	9 (w tym 1 „0”)
Przedszkole Samorządowe w Narolu	91	5
Przedszkole Samorządowe w Rudzie Różanieckiej	40	2
RAZEM:	715	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej

Tabela 26. Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych w Gminie Narol w 2023 r. (z ujęciem godzin ponadwymiarowych)

JEDNOSTKA OŚWIATOWA	ZATRUDNIENIE	
	LICZBA UMÓW	W ETATACH
Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta w Narolu	36	38,45
Szkoła Podstawowa w Łukawicy	28	22,83
Szkoła Podstawowa im. kpt. Władysława Ważnego w Rudzie Różanieckiej	23	22,50
Przedszkole Samorządowe w Narolu	11	7,94
RAZEM	98	91,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu Informacji Oświatowej

WYDATKI W GMINIE NAROL NA OŚWIATĘ W STOSUNKU DO SUBWENCJI OŚWIATOWEJ W 2023 R.

(o ile procent więcej, niż wynosi subwencja, gmina wydaje na oświatę)

Subwencja oświatowa na 2023 rok **7.645.357,00**

Wydatki ogółem na oświatę: **15.262.726,83**

Środki zewnętrzne inne niż subwencja oświatowa:

Dotacja na podręczniki i ćwiczenia:	60.947,67
Dotacja na wychowanie przedszkolne:	249.139,00
Rezerwa oświatowa:	75 170,00
Program „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”:	20.000,00
Środki z Funduszu Pomocy Ukrainie:	33.628,00
Program „Aktywna tablica”:	70.000,00
Stypendia socjalne dla uczniów:	24.753,00

491.543,67

Środki własne gminy to różnica pomiędzy wydatkami ogółem na oświatę, a sumą części oświatowej subwencji ogólnej oraz środków zewnętrznych, wynoszą one:

$$15.262726,83 \text{ zł} - (7.645.357,00 \text{ zł} + 491.543,67\text{zł}) = 7.125.826,16 \text{ zł}$$

Co stanowi udział 46,68% środków wydatkowanych na cele oświatowe.

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

Ważnym warunkiem funkcjonowania oświaty są kwalifikacje kadry pedagogicznej. Zdecydowana większość nauczycieli i pedagogów szkół posiada pełne kwalifikacje, wielu cały czas się doskonali. Stan zatrudnienia w poszczególnych jednostkach oświatowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Zatrudnienie nauczycieli z podziałem na stopnie awansu zawodowego (dane wg Systemu Informacji Oświatowej).

Jednostka oświatowa	Liczba osób	Stopień awansu zawodowego (w osobach)					Liczba nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze etatu
		Osoba z formą zatrudnienia wykluczającą posiadanie stopnia awansu zawodowego	Osoba z niewypełnionym stopniem awansu w SIO	początkujący	mianowani	dplomowani	
Szkoła Podstawowa im. Św. Brata Alberta w Narolu	36	-	-	2	7	27	32
Zespół Szkół w Rudzie Różanieckiej (SP+Przedszkole)	24	-	1	2	5	16	19
Szkoła Podstawowa w Łukawicy	28	1	-	4	4	19	17
Przedszkole Samorządowe w Narolu	17	4	2	2	6	3	9
Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Hucie Różanieckiej	1	-	1	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej

8.2. Instytucje kultury

Kultura jest czynnikiem wpływającym na zwiększenie poziomu życia mieszkańców (poprawa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy), poszanowaniu i ochronie dziedzictwa kulturowego, promocji gminy w regionie, kraju i w świecie. Zadania związane z rozwojem działalności kulturalnej w gminie to m.in.:

- 1) prowadzenie edukacji kulturalnej i społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych,
- 2) popularyzacja i promocja twórczości artystycznej ze wszystkich dziedzin sztuki,
- 3) stała pomoc metodyczna dla zespołów amatorskich ruchu artystycznego, grup twórczych i środowiskowych, tworzenie warunków do rozwoju twórczości, folkloru, rękodzieła ludowego i artystycznego,
- 4) działalność metodyczna polegająca na wypracowaniu innowacyjnych form i metod działalności społeczno – kulturalnej w środowisku lokalnym,
- 5) gromadzenie i wykorzystywanie zasobów informacyjnych dotyczących zjawisk kulturowych i społecznego środowiska lokalnego,
- 6) prowadzenie i wspieranie zespołów artystycznych i grup twórczych tworzonych przez mieszkańców,
- 7) promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- 8) prowadzenie własnych zespołów artystycznych,
 - 9) upowszechnianie sztuki filmowej,
- 10) współdziałanie z innymi instytucjami, stowarzyszeniami i fundacjami w zakresie zaspakajania potrzeb społecznych, kulturalnych i edukacyjnych wspierających rozwój lokalny,
- 11) nawiązywanie, rozwijanie i aktywne prowadzenie międzynarodowych kontaktów w zakresie wymiany kulturalnej,
- 12) realizowanie projektów z zakresu tradycji narodowej i lokalnej oraz ochrony dziedzictwa narodowego,
- 13) współpraca z instytucjami i organizacjami Unii Europejskiej i krajów członkowskich w realizacji ww. celów,
- 14) prowadzenie biblioteki,
- 15) prowadzenie punktu informacji turystycznej.

8.2.1. Gminny Ośrodek Kultury w Narolu

Ośrodek Kultury współpracuje z Burmistrzem Miasta i Gminy Narol, szkołami podstawowymi, stowarzyszeniami, Kołami Gospodyń Wiejskich, lokalnymi grupami działania, OSP, sołtysami, radnymi i przede wszystkim mieszkańcami gminy.

Wydarzenia kulturalne zorganizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Narolu-

2023 rok:

1. **WYSTAWY** – 3 – liczba uczestników ogółem: 560
2. **FESTIWALE** – 1 - (4 dni koncertowe w tym 1 wieczór autorski) – liczba uczestników ogółem – 500 osób
3. **KONCERTY PLENEROWE** – 8– liczba uczestników ogółem – 4 500
4. **IMPREZY REKREACYJNO – SPORTOWE** – 5 – liczba uczestników – 550
5. **SPEKTAKLE TEATRALNE**- 3- liczba uczestników- 320
6. **KONKURSY** – 2 – liczba uczestników – 170
7. **IMPREZY PATRIOTYCZNE** – 4 – liczba uczestników – 350
8. **KIERMASZE ŚWIĄTECZNE** – 2 – liczba uczestników – 230
9. **KONCERTY W CENTRUM KONCERTOWO-WYSTAWIENNICZYM W NAROLU-**
8- liczba uczestników- 800
10. **WIECZÓR AUTORSKI**- 1- liczba uczestników- 40
11. **KONFERENCJA NAUKOWA**- 1- liczba uczestników- 60
12. **KONCERTY W BUDYNKU GMINNEGO OŚRODKA KULTURY W NAROLU-** 3- liczba uczestników- 250

8.2.2. Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Polanowskiego w Narolu

Instytucją, która na terenie gminy prowadzi szeroką działalność jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Polanowskiego w Narolu oraz jej dwie filie znajdujące się w miejscowościach Ruda Różaniecka i Płazów. Biblioteka jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Narol. Biblioteka służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Szczegółowe dane dotyczące czytelnictwa w gminie Narol- 2022r. :

Ilość woluminów w bibliotece głównej i filiach – **24 639**

Ilość woluminów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy – **3 130**

Ilość wypożyczeń w bibliotece głównej i filiach- **11 812** woluminów

Ilość wypożyczeni w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy- **1 500**

Ilość odwiedzin w bibliotece głównej i filiach- **5 705** osób

Ilość odwiedzin w czytelnich bibliotek – **5 142** osób

Ilość woluminów udostępnionych na miejscu – **621**

Ilość wydarzeń-impresz organizowanych przez bibliotekę- **77**

Ilość osób uczestniczących w imprezach – **4 385**

Filia biblioteczna w Rudzie Różanieckiej była nieczynna przez cały rok ze względu na złe warunki lokalowe.

8.3. Transport

Dostępność komunikacyjna gminy jest czynnikiem determinującym wielopłaszczyznowy rozwój społeczno-gospodarczy. Planowanie działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich powinno opierać się o upowszechnienie dostępu do dóbr i usług, które są podstawą egzystencji społeczności lokalnej. Dostępność komunikacyjna to także czynnik napędu gospodarczego, który jest elementem kluczowym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Drogi gminne:	51,549 km
Nawierzchni asfaltowych:	25,269 km
Nawierzchni utwardzonych:	2,970 km
Nawierzchni nieutwardzonych:	23,310 km

8.4. Ochrona zdrowia

Placówki ochrony zdrowia:

- liczba podmiotów leczniczych zarządzanych przez Gminę Narol wraz z liczbą pacjentów- **0**
- programy zdrowotne w zarządzanych przez Gminę Narol podmiotach leczniczych wraz z liczbą osób (z nich) korzystających – **0**

Przeciwdziałanie alkoholizmowi:

- liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do GKRPA w Narolu w 2023 r. – **47**
- liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – **11**
- liczba podmiotów posiadających zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych – **17**

Na terenie gminy zlokalizowane są 4 podmioty lecznicze (Punkty Opieki Zdrowotnej):

- liczba pacjentów korzystających z tych podmiotów w 2023 r. – **20 534 osób**

Jednym z istotnych czynników wpływających na sytuację zdrowotną i jakość życia mieszkańców gminy jest dostęp do opieki zdrowotnej. Na terenie gminy Narol opiekę zdrowotną mieszkańcom zapewniają 4 podmioty publiczne (Punkty Opieki Zdrowotnej). Placówki te wraz z liczbą pacjentów w nich leczonych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Placówki lecznicze i liczba leczonych pacjentów

L.P.	PODMIOT LECZNICZY / PLACÓWKA DZIAŁAJĄCA NA TERENIE GMINY	JEDNOSTKOWA LICZBA PACJENTÓW LECZONYCH W DANEJ PLACÓWCE	ŁĄCZNA LICZBA PACJENTÓW LECZONYCH W PLACÓWKACH
1.	ZOZ R-36 Punkt Zdrowia w Narolu	2 761	5 811
2.	ZOZ R-36 Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rudzie Różanieckiej	1 818	
3.	ZOZ R-36 Punkt Zdrowia w Piązowie	1 232	
4.	Przychodnia Zdrowia w Narolu	14 723	14 723
RAZEM			20 534 OSOBY

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z podmiotów leczniczych

8.5. Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz niski stopień przestępczości są jednym z czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy oraz często są jednym z aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Położenie gminy w rejonie Roztocza i jej atrakcyjność turystyczna powodują, że sprawa bezpieczeństwa publicznego jest bardzo ważna tak dla mieszkańców, jak i dla przybywających turystów. Za bezpieczeństwo na terenie gminy odpowiada Posterunek Policji w Narolu, mający swoją siedzibę w centrum

miasta. Administracyjnie Posterunek podlega pod Komendę Powiatową Policji w Lubaczowie.

Policyjne statystyki za rok 2023 zawierają następujące dane:

1) przestępstwa drogowe:

- z art. 178a§1kk-7 (nietrzeźwi kierujący)
- z art. 244 kk- 2 (złamanie zakazu prowadzenia pojazdów)

2) przestępstwa przeciwko osobie:

- z art. 209§1kk- 4 (uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego)

3) przestępstwa przeciwko mieniu:

- z art. 278§1kk- 1
- z art. 279§1kk- 2
- z art. 288§1kk- 1 (zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy)

4) wykroczenia drogowe:

- z art. 86§1kw- 12 (zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym)
- z art. 87§1 kw- 6 (prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu)
- z art. 87§1a kw- 12 (prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka)
- z art. 88 kw- 1 (prowadzenie nieoświetlonego pojazdu)
- z art. 92§1 kw- 1 (niestosowanie się do znaku, sygnału lub polecenia w ruchu drogowym)
- z art. 94§1 kw- 6 (prowadzenie pojazdu bez uprawnień)
- z art. 96§1 kw- 2 (dopuszczenie do prowadzenia pojazdu wbrew wymaganiom)
- z art. 97 kw- 12 (naruszenie przepisów o bezpieczeństwie lub porządku w ruchu drogowym)

5) wykroczenia porządkowe:

- z art. 43¹UWTPA- 3 (nabywanie lub spożywanie napojów alkoholowych wbrew przepisom)
- z art. 51§1 kw- 2 (zakłócanie spokoju lub wywołanie zgorszenia)
- z art. 65a kw- 4 (niestosowanie się do poleceń funkcjonariusza)
- z art. 66§1 kw- 9 (wywołanie fałszywego alarmu)
- z art. 77§1 kw- 4 (niezachowanie ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia)
- z art. 140 kw- 3 (nieobyczajny wybryk)

6) wykroczenia przeciwko mieniu:

- z art. 119§1 kw- 3 (kradzież lub przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej)

8.6. Partycypacja społeczna

Realizacja budżetu obywatelskiego w 2023 r.

Budżet obywatelski jest formą konsultacji społecznych, sprowadzającą się do wyboru przez mieszkańców w głosowaniu bezpośrednim, wskazanych przez nich zadań, które następnie są włączane przez organ stanowiący, wraz z odpowiednimi środkami finansowymi, do uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego. Oznacza to, że przez realizację budżetu obywatelskiego należy rozumieć:

- włączenie do uchwały budżetowej zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego i przeznaczenie na nie określonych kwot wydatków, w tym umiejscowienie ich w strukturze tej uchwały,
- ewentualne zmiany w tym zakresie przeprowadzane w ciągu roku budżetowego,
- wykonanie tych zadań we wskazanym czasie, a zatem rzeczywiście poniesione na nie wydatki.

Budżet obywatelski jest pewnym procesem, który sprowadza się do dokonania przez mieszkańców w demokratycznej procedurze wyboru określonych zadań do realizacji w ramach środków finansowych ustalonych przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, w celu uwzględnienia ich w jej budżecie.

Budżet obywatelski jest szczególnym, wyróżnionym ze względu na sposób ustalenia (demokratyczny, bezpośredni udział mieszkańców) rodzajem budżetu w sensie ekonomicznym. Budżet ten jest więc planem finansowym obejmującym dochody i wydatki pewnego zasobu środków pieniężnych, gromadzonych i wykorzystywanych w sposób planowy na realizację zadań publicznych.

Zgodnie z art. 5a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym szczególną formą konsultacji społecznych jest budżet obywatelski. W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu mogą zdecydować corocznie o przeznaczeniu części wydatków budżetu gminy. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają następnie uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Z kolei ust. 5 cytowanego wyżej artykułu stanowi, że w gminach będących miastami na prawach powiatu utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe.

Budżet obywatelski w gminach innych niż miasta na prawach powiatu (np. w Gminie Narol) nie jest obowiązkowy, lecz dobrowolny.

W 2023 roku nie przeprowadzono i nie realizowano budżetu obywatelskiego, o którym mowa w art. 5a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Fundusz sołecki jako forma budżetu obywatelskiego

Gmina Narol realizuje inną formę „tzw. budżetu obywatelskiego” realizując fundusz sołecki i to od początku jego powstania, tj. od pierwszej ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołecim. Obowiązującą obecnie podstawą prawną funkcjonowania funduszu sołeckiego jest ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołecim. Zgodnie z ustawą środki funduszu sołeckiego przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

Fundusz sołecki jest rozwiązaniem, w ramach którego o części budżetu gminy decydują bezpośrednio mieszkańcy. Mieszkańcy sami decydują, na co wydać środki z funduszu sołeckiego. Dzięki tym środkom zwiększa się znaczenie zebrania wiejskiego, które daje kompetencje mieszkańcom do podejmowania wymiernych decyzji w zakresie realizacji zadań w kolejnym roku budżetowym.

Na podstawie art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołecim, Gmina Narol otrzymuje z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu.

Zwrot części środków z budżetu państwa jest dodatkowym zastrzykiem finansowym dla gminy. Na podstawie wniosku o zwrot z budżetu państwa części wydatków w ramach realizacji funduszu sołeckiego, Gmina Narol otrzyma za rok 2023 środki finansowe w kwocie 200.522,36 zł, co stanowić będzie 40 % wykonanych wydatków w ramach funduszu sołeckiego. Poniższa tabela przedstawia udział mieszkańców poszczególnych sołectw w zebraniach, na których podejmowane były uchwały o wyodrębnieniu i przeznaczeniu środków funduszu sołeckiego na kolejny rok budżetowy.

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

Poniższa tabela przedstawia udział mieszkańców poszczególnych sołectw w zebraniach, na których podejmowane były uchwały o wyodrębnieniu środków funduszu sołeckiego na kolejny rok budżetowy.

Tabela 29. Udział mieszkańców w zebraniach sołeckich

Lp	Nazwa miejscowości (sołectw)	Liczba mieszkańców w sołectwie (stan na 31 grudnia 2021 r.)	Termin zebrania i liczba osób uczestniczących w zebraniach i decydujących o przeznaczeniu funduszu sołeckiego			
			w roku 2019 budżet na rok 2020	w roku 2020 budżet na rok 2021	w roku 2021 budżet na rok 2022	w roku 2022 budżet na rok 2023
1	Chlewiska	307	10 września 2019 r. 34 mieszkańców	1	Chlewiska	307
2	Dębiny	195	29 września 2019 r. 11 mieszkańców	2	Dębiny	195
3	Huta Różaniecka	332	7 września 2019 r. 25 mieszkańców	3	Huta Różaniecka	332
4	Huta Złomy	151	18 września 2019 r. 8 mieszkańców	4	Huta Złomy	151
5	Jędrzejówka	455	6 września 2019 r. 27 mieszkańców	5	Jędrzejówka	455
6	Kadłubiska	195	6 września 2019 r. 15 mieszkańców	6	Kadłubiska	195
7	Lipie	337	18 sierpnia 2019 r. 25 mieszkańców	7	Lipie	337
8	Lipisko	439	17 września 2019 r. 25 mieszkańców	8	Lipisko	439
9	Łowcza	430	19 września 2019 r. 25 mieszkańców	9	Łowcza	430
10	Łukawica	318	21 września 2019 r. 11 mieszkańców	10	Łukawica	318
11	Narol (miasto)	2 036	17 września 2019 r. 35 mieszkańców	11	Narol (miasto)	2 036
12	Narol - Wieś	498	27 września 2019 r. 19 mieszkańców	12	Narol - Wieś	498
13	Płazów	416	21 września 2019 r. 22 mieszkańców	13	Płazów	416
14	Podlesina	124	26 sierpnia 2019 r. 23 mieszkańców	14	Podlesina	124
15	Ruda Różaniecka	1 153	18 września 2019 r. 40 mieszkańców	15	Ruda Różaniecka	1 153
16	Wola Wielka	454	15 września 2019 r. 19 mieszkańców	16	Wola Wielka	454

Źródło: Informacje o terminach zebrań i liczbie mieszkańców uczestniczących: opracowanie własne na podstawie protokołów z zebrań.

Tabela 30. Zestawienie zrealizowanych wydatków ujętych we wnioskach poszczególnych sołectw na realizację zadań w ramach Funduszu Sołectkiego w roku 2023 roku

Lp.	SOŁECTWO	ZADANIE	KASYFIKACJA BUDŻETOWA			KWOTA (w zł)
			DZIAŁ	ROZDZIAŁ	PARAGRAF	
1	Chlewiska	Kwota ogółem:				27.102,78
		Plan po zmianach: Zmiana pokrycia dachowego na budynku komunalnym (świetlice wiejskiej) w Chlewiskach. Wykonanie: Faktura VAT Nr 370/11/2023 z dnia 03.11.2023 r. – kwota 9.602,78 zł. Faktura Nr 12/2023 z dnia 13.11.2023 r. – kwota 17.500,00 zł.	700	70005	6050	27.102,78
2	Dębiny	Kwota ogółem:				21.200,30
		Plan: Zakup kruszywa (tłucznia) do remontu dróg dojazdowych polnych w sołectwie Dębiny. Wykonanie: Faktura VAT Nr 11/06/MS/2023 z dnia 15.06.2023 r. – kwota 8.174,70 zł. Faktura VAT Nr 06/07/MS/2023 z dnia 05.07.2023 r. – kwota 825,30 zł.	600	60017	4210	9.000,00
		Plan po zmianach: Zakup wyposażenia do budynku komunalnego (świetlice wiejskiej) w Dębinach (zakup zastawy stołowej, naczyń kuchennych, sprzętu AGD, drabiny oraz taczki). Wykonanie: Faktura VAT Nr FANAR/000061/06/2023 z dnia 15.06.2023 r. – kwota 568,00 zł. Faktura VAT Nr FA/33/2023/15 z dnia 25.08.2023 r. – kwota 2.999,86 zł. Faktura VAT Nr FANAR/000012/09/2023 z dnia 05.09.2023 r. – kwota 134,39 zł.	700	70005	4210	3.702,25
		Plan po zmianach: Wyrównanie działki gminnej na terenie sołectwa Dębiny.	700	70005	4300	999,99

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	Wykonanie: Faktura Nr 9/2023 z dnia 14.11.2023 r. – kwota 999,99 zł.				
	Plan po zmianach: Zakup kosiarki spalinowej, zieleni ozdobnej (drzew, krzewów, kwiatów) oraz narzędzi ogrodniczych do pielęgnacji gminnych terenów zielonych w sołectwie Dębiny. Wykonanie: Faktura VAT Nr FANAR/000062/06/2023 z dnia 15.06.2023 r.– kwota: 517,58 zł. Faktura VAT Nr 113/K/06/2023 z dnia 29.06.2023 r. – kwota: 3.800,00 zł. Faktura VAT Nr 97/K/07/2023 z dnia 28.07.2023 r. – kwota: 417,05 zł. Faktura VAT Nr FANAR/000042/09/2023 z dnia 12.09.2023 r. – kwota 81,50 zł. Faktura VAT Nr FANAR/000012/12/2023 z dnia 05.12.2023r. – kwota 183,41 zł.	900	90004	4210	4.999,54
	Plan po zmianach: Zorganizowanie spotkania integracyjnego dla mieszkańców sołectwa – zakup potrzebnych materiałów, towarów, nagród i pucharów. Wykonanie: Faktura VAT Nr FA/25/06/2023 z dnia 03.06.2023 r. – kwota: 103,82 zł. Faktura VAT Nr 06/06/2023 z dnia 03.06.2023 r. – kwota: 120,83 zł. Faktura VAT Nr FVKLN/23/8 z dnia 14.06.2023 r. – kwota: 500,00 zł. Faktura VAT Nr 12/09/2023 z dnia 08.09.2023 r. – kwota: 632,27 zł. Faktura VAT Nr F/0002/09/23/K2 z dnia 12.09.2023 r. – kwota 51,60 zł. Faktura VAT Nr 739/2023 z dnia 08.09.2023 r. – kwota: 90,00 zł.	921	92105	4210	1.498,52
	Plan po zmianach: Zorganizowanie spotkania integracyjnego dla mieszkańców sołectwa – zakup niezbędnych usług. Wykonanie: Faktura VAT Nr FBV 6/2023 z dnia 03.06.2023 r. – kwota: 600,00	921	92105	4300	1.000,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

3	Huta Złomy	<p>zł. Rachunek Nr R/03/06/2023 z dnia 04.06.2023 r. – kwota: 400,00 zł.</p>				
		<p>Kwota ogółem:</p>				18.715,82
		<p>Plan: Doposażenie budynku komunalnego (świetlice wiejskiej) w Hucie Złomy (zakup sprzętu AGD, zastawy stołowej, naczyń kuchennych). Plan po zmianach: Zakup materiałów do remontu ogrodzenia działki gminnej przy świetlicy wiejskiej w Hucie Złomy. Wykonanie: Faktura VAT Nr 04/03/2023 z dnia 07.03.2023 r. – kwota: 364,10 zł. Faktura VAT Nr 37/09/2023 z dnia 28.09.2023 r. – kwota: 560,00 zł. Faktura VAT Nr NAROL/132/10/2023 z dnia 19.10.2023 r. – kwota: 5.836,00 zł. Faktura VAT Nr NAROL/133/10/2023 z dnia 19.10.2023 r. – kwota: 1.075,80 zł. Faktura VAT Nr FS 58/2023 z dnia 16.11.2023 r. – kwota: 520,00 zł. Faktura VAT Nr FS 68/2023 z dnia 20.12.2023 r. – kwota: 360,00 zł.</p>	700	70005	4210	8.715,90
		<p>Plan: Remont przewodów kominowo-wentylacyjnych w świetlicy wiejskiej w miejscowości Huta-Złomy. Wykonanie: Faktura VAT Nr 01/11/2023 z dnia 13.11.2023 r. – kwota 5.000,00 zł.</p>	700	70005	4270	5.000,00
		<p>Plan: Pielęgnacja gminnych terenów zielonych w sołectwie Huta Złomy (koszenie traw). Wykonanie: Faktura VAT Nr 15/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 764,64 zł. Faktura VAT Nr 19/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 735,36 zł.</p>	900	90004	4300	1.500,00
		<p>Plan: Zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców w sołectwie Huta Złomy (zakup towarów, materiałów, nagród i</p>	921	92105	4210	2.000,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	<p>pucharów).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 05/03/2023 z dnia 07.03.2023 r. – kwota: 70,30 zł. Faktura VAT Nr 05/03/2023 z dnia 07.03.2023 r. – kwota: 139,38 zł. Faktura VAT Nr 02/05/2023 z dnia 02.05.2023 r. – kwota: 279,76 zł. Faktura VAT Nr FA/128/12/2023 z dnia 18.12.2023 r. – kwota: 150,03 zł. Faktura VAT Nr 27/12/2023 z dnia 19.12.2023 r. – kwota: 844,98 zł. Faktura VAT Nr 29/12/2023 z dnia 20.12.2023 r. – kwota: 515,55 zł.</p>				
	<p>Plan po zmianach: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Huta Złomy – zakup usług.</p> <p>Wykonanie: Faktura Nr 9/RHD/06 z dnia 14.06.2023 r. – kwota 499,92 zł. Faktura Nr FBV 7/2023 z dnia 03.06.2023 r. – kwota 600,00 zł. Rachunek Nr R/02/06/2023 z dnia 04.06.2023 r. – kwota 400,00 zł.</p>	921	92105	4300	1.499,92
4	<p>Kwota ogółem:</p>				28.177,75
	<p>Plan: Zakup elementów do ćwiczeń siłowo-sportowych do wyposażenia budynku komunalnego (świetlicy) w Hucie Różanieckiej.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FV/BHA/00020/07/23 z dnia 03.07.2023 r. – kwota 3.499,98 zł.</p>	700	70005	4210	3.499,98
	<p>Plan po zmianach: Rozbudowa placu zabaw położonego na działce gminnej w Hucie Różanieckiej.</p> <p>Wykonanie: Faktura Nr 20/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota 2.000,00 zł. Faktura VAT Nr FV 1123/2023 z dnia 21.12.2023 r. – kwota: 12.596,20 zł.</p>	700	70005	6050	14.596,20
	<p>Plan po zmianach: Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w</p>	754	75412	4210	2.977,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

sołectwie Huta Różaniecka (zakup odzieży ochronnej oraz radiotelefonów przenośnych ręcznych). Wykonanie: Faktura VAT nr FS 257/F/FM/12/2023 z dnia 18.12.2023 r. – kwota 2.977,00 zł.				
Plan: Pielęgnacja (wykaszenie) terenów zielonych w sołectwie Huta Różaniecka. Wykonanie: Faktura VAT nr FV 58/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 810,00 zł. Faktura VAT nr FV 64/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 972,00 zł.	900	90004	4300	1.782,00
Plan: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Huta Różaniecka (zakup potrzebnych towarów, materiałów, nagród i pucharów). Wykonanie: Faktura VAT Nr 2188/05/2023 z dnia 15.05.2023 r. – kwota: 151,81 zł. Faktura VAT Nr 1/6/2023 z dnia 02.06.2023 r. – kwota: 335,40 zł. Faktura VAT Nr FA/182/05/2023 z dnia 27.05.2023 r.– kwota: 323,68 zł. Faktura VAT Nr F/12/2023 z dnia 10.06.2023 r. – kwota: 318,00 zł. Faktura VAT Nr 20230606/2001623350/093668 z dnia 06.06.2023 r.– kwota: 169,60 zł. Faktura VAT Nr FS 21/2023 z dnia 09.06.2023 r. – kwota: 500,00 zł. Faktura VAT Nr 20230611/2001623484/041336 z dnia 11.06.2023 r. – kwota: 82,56 zł. Faktura VAT Nr 2686/06/2023 z dnia 06.06.2023 r. – kwota: 296,70 zł. Faktura VAT Nr FA/73/06/2023 z dnia 10.06.2023 r. – kwota: 312,60 zł. Faktura VAT Nr FVHL/00003/164/2023 z dnia 11.06.2023 r. – kwota: 1.040,22 zł.	921	92105	4210	3.530,57
Plan: Zakup usług potrzebnych do	921	92105	4300	1.792,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		<p>zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Huta Różaniecka.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 3/06/2023 z dnia 20.06.2023 r. – kwota: 492,00 zł.</p> <p>Faktura Nr 8/06/2023 z dnia 11.06.2023 r. – kwota: 1.300,00 zł.</p>				
		Kwota ogółem:				33.651,38
		<p>Plan: Zakup kruszywa (tłucznia) do remontu dróg gminnych w sołectwie Jędrzejówka. Oznakowanie ulic na terenie sołectwa Jędrzejówka (zakup znaków).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 11/06/MS/2023 z dnia 15.06.2023 r. – kwota 2.927,66 zł. Faktura VAT Nr FS-122/12/23/SIM z dnia 15.12.2023 r.– kwota 3.121,74 zł. Faktura VAT Nr NAROL/140/12/2023 z dnia 19.12.2023 r. – kwota 1.350,00 zł.</p>	600	60016	4210	7.399,40
		<p>Plan: Zakup towarów, materiałów potrzebnych do wykonania remontu i bieżących napraw budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Jędrzejówce.</p> <p>Plan po zmianach: Zakup materiałów elektrycznych (m.in. przedłużacz, żarówki) oraz narzędzi do wyposażenia budynku (m.in. taczki, siekiery, narzędzia ogrodnicze) do budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Jędrzejówce.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FANAR/000383/11/2023 z dnia 28.11.2023 r. – kwota 1.000,00 zł. Faktura VAT Nr FA/1461/2023 z dnia 16.12.2023 r. – kwota 700,00 zł.</p>	700	70005	4210	1.700,00
		<p>Plan: Remont pomieszczenia w budynku komunalnym (świetlicy wiejskiej) w Jędrzejówce.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT nr 6/2023 z dnia 29.05.2023 r. – kwota 9.681,98 zł.</p>	700	70005	4270	9.681,98
		Plan:				
5	Jędrzejówka					

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	<p>Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Narolu (zakup odzieży ochronnej).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FS 674/02/2023 z dnia 22.02.2023 r. – kwota: 1.580,00 zł.</p>	754	75412	4210	1.580,00
	<p>Plan: Zakup zieleni ozdobnej (krzewów, drzewek, kwiatów) do wykonania nasadzeń na terenie sołectwa.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 23/2023 z dnia 17.08.2023 r. – kwota: 440,00 zł. Faktura VAT Nr FS 32/2023 z dnia 11.08.2023 r. – kwota: 156,00 zł. Faktura VAT Nr 26/2023 z dnia 14.09.2023 r. – kwota: 200,00 zł.</p>	900	90004	4210	796,00
	<p>Plan: Pielęgnacja terenów zielonych w sołectwie Jędrzejówka (koszenie traw).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 7/2023 z dnia 31.05.2023 r. – kwota: 1.377,00 zł. Faktura VAT Nr 9/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 2.611,44 zł. Faktura VAT Nr 10/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 2.005,56 zł.</p>	900	90004	4300	5.994,00
	<p>Plan: Zakup towarów, materiałów, nagród i pucharów do zorganizowania imprez okolicznościowych na terenie sołectwa Jędrzejówka.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FS 40/2023 z dnia 14.09.2023 r. – kwota: 720,00 zł. Faktura VAT Nr F/23/2023 z dnia 22.09.2023 r. – kwota: 3.600,00 zł. Faktura VAT Nr FADET/99/10/2023 z dnia 13.10.2023 r. – kwota: 279,36 zł. Faktura VAT Nr FP/0033/2023/1440/0401 z dnia 12.10.2023 r. – kwota: 513,09 zł. Faktura VAT Nr FV/23/59/N z dnia 21.11.2023 r. – kwota: 590,28 zł.</p>	921	92195	4210	6.500,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		Faktura VAT Nr FVKLN/23/15/N z dnia 21.11.2023 r. – kwota: 257,79 zł. Faktura VAT Nr 82 z dnia 25.11.2023 r. – kwota: 539,48 zł.				
		Kwota ogółem:				21.035,24
		Plan: Zakup stołów do doposażenia budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Kadłubiskach. Zakup tablicy informacyjnej. Wykonanie: Faktura VAT Nr FV 41/2023 z dnia 12.07.2023 r. - kwota 1.300,00 zł. Faktura VAT Nr 01/FVWZ/00000026/2023 z dnia 13.12.2023 r. - kwota 199,99 zł. Faktura VAT Nr F/47/23/12 z dnia 18.12.2023 r. - kwota 1.200,00 zł.	700	70005	4210	2.699,99
		Plan: Remont budynku komunalnego (budynek gospodarczy) położonego na działce gminnej w Kadłubiskach. Wykonanie: Faktura VAT Nr 12/2023 z dnia 30.10.2023 r. – kwota 12.000,00 zł.	700	70005	4270	12.000,00
		Plan: Ułożenie kostki brukowej na działce gminnej przy budynku komunalnym (świetlicy wiejskiej) w Kadłubiskach. Wykonanie: Faktura VAT Nr 5/2023 z dnia 14.08.2023 r.– kwota 3.000,00 zł.	700	70005	4300	3.000,00
		Plan: Zakup środków ochrony roślin, nawozów, kwiatów, krzewów, ziemi oraz narzędzi ogrodniczych do pielęgnacji gminnych terenów zielonych w sołectwie Kadłubiska. Wykonanie: Faktura VAT Nr 35/2023 z dnia 12.12.2023 r. – kwota 344,50 zł.	900	90004	4210	344,50
		Plan: Zakup towarów, materiałów, nagród i pucharów do zorganizowania spotkań integracyjnych na terenie sołectwa Kadłubiska. Wykonanie: Faktura VAT Nr FA/85/09/2023 z dnia 12.09.2023 r. –	900	92105	4210	2.990,75

6

Kadłubiska

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		<p>kwota 382,15 zł. Faktura VAT Nr FVKLN/23/52 z dnia 09.09.2023 r. –</p> <p>kwota 518,03 zł. Faktura VAT Nr FVKLN/23/16/N z dnia 04.12.2023 r. – kwota 476,89 zł.</p> <p>Faktura VAT Nr 05/12/2023 z dnia 01.12.2023 r. – kwota 375,19 zł.</p> <p>Faktura VAT Nr 23/11/2023 z dnia 30.11.2023 r. – kwota 335,93 zł.</p> <p>Faktura VAT Nr FV/23/63/N z dnia 13.12.2023 r. – kwota 902,56 zł.</p>				
		Kwota ogółem:				28.536,98
		<p>Plan po zmianach: Zakup mebli do wyposażenia budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Lipiu.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 9/11/2023 z dnia 30.11.2023 r. – kwota 2.499,98 zł.</p>	700	70005	4210	2.499,98
7	Lipie	<p>Plan: Budowa placu zabaw w miejscowości Lipie.</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FS/24/09/2023 z dnia 21.09.2023 r. – kwota 25.537,00 zł.</p>	700	70005	6050	25.537,00
		<p>Plan: Zakup zieleni ozdobnej (krzewów, drzewek, kwiatów) do wykonania nasadzeń na terenie sołectwa.</p> <p>Wykonanie: Faktura Nr 2/2023 z dnia 21.04.2023 r.– kwota 500,00 zł.</p>	900	90004	4210	500,00
		Kwota ogółem:				34.383,33
		<p>Plan po zmianach: Zakup materiałów do remontu elementów małej architektury na terenie sołectwa (tablice informacyjnej, ławostolów, ławek itp.) Zakup materiałów do utwardzenia działki gminnej w sołectwie Lipsko. Zakup znaku informacyjno-promocyjnego „witacza” z nazwą miejscowości.</p> <p>Wykonanie: Faktura Nr FA/399/2023 z dnia 09.09.2023 r. – kwota: 131,00zł. Faktura VAT Nr FA/490/2023 z dnia 30.10.2023 r. – kwota</p>	700	70005	4210	10.500,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

8	Lipsko	144,68 zł. Rachunek Nr 02/X/2023 r. z dnia 30.10.2023r. – kwota 724,32 zł. Faktura VAT Nr FV/45/2023 z dnia 02.11.2023 r. – kwota 1.500,00 zł. Faktura VAT Nr FS/014761/2023 z dnia 22.12.2023 r. – kwota 8.000,00 zł.				
		Plan: Wykonanie regałów oraz drzwi do budynku świetlicy wiejskiej w Lipsku. Wykonanie: Rachunek Nr 02/IV/2023 r. z dnia 27.04.2023r. – kwota 7.000,00 zł.	700	70005	4300	7.000,00
		Plan: Zakup butów strażackich, odzieży ochronnej na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej w Lipsku. Wykonanie: Faktura VAT Nr FS 135/F/FM/03/2023 z dnia 30.03.2023r. – kwota 3.600,00 zł.	754	75412	4210	3.600,00
		Plan po zmianach: Zakup zieleni (drzew, krzewów, kwiatów itp.) do wykonania nasadzeń na terenie sołectwa. Wykonanie: Rachunek Nr 55/2023 z dnia 18.10.2023 r. – kwota: 4.000,00 zł.	900	90004	4210	4.000,00
		Plan: Pielęgnacja terenów zielonych na terenie sołectwa Lipsko (koszenie traw). Wykonanie: Rachunek Nr 02/V/2023 z dnia 31.05.2023 r. – kwota: 990,00 zł. Rachunek Nr 01/VI/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 990,00 zł. Rachunek Nr 01/VII/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 990,00 zł. Rachunek Nr 02/VIII/2023 z dnia 31.08.2023 r. – kwota: 913,33 zł.	900	90004	4300	3.883,33
		Plan: Zakup towarów, materiałów, nagród i pucharów do zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców Lipska. Wykonanie: Faktura VAT Nr 2/06/2023 z dnia 01.06.2023 r. – kwota:	921	92105	4210	3.400,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	<p>77,10 zł. Faktura Nr 5/RHD/06 z dnia 02.06.2023 r. – kwota: 582,19 zł. Faktura VAT Nr 1/06/23 z dnia 02.06.2023 r. – kwota: 36,90 zł. Faktura VAT Nr FS 18/2023 z dnia 02.06.2023 r. – kwota: 119,40 zł. Faktura VAT Nr FN000026 z dnia 23.06.2023 r. – kwota: 60,00 zł. Faktura VAT Nr 3/06/2023 z dnia 23.06.2023 r. – kwota: 93,20 zł. Faktura VAT Nr 1279/23/F z dnia 24.06.2023 r. – kwota: 78,50 zł. Faktura VAT Nr FANAR/000081/06/2023 z dnia 20.06.2023 r. – kwota: 70,11 zł. Faktura VAT Nr F/1099/23 z dnia 23.06.2023 r. – kwota: 227,81 zł. Faktura VAT Nr F/1100/23 z dnia 23.06.2023 r. – kwota: 104,71 zł. Faktura Nr 17/RHD/06 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 729,00 zł. Faktura VAT Nr 20/06/2023 z dnia 24.06.2023 r. – kwota: 159,39 zł. Faktura VAT Nr F/0050/23 z dnia 20.06.2023 r. – kwota: 232,85 zł. Faktura VAT Nr 21/06/2023 z dnia 23.06.2023 r. – kwota: 22,99 zł. Faktura VAT Nr 2/06/2023 z dnia 24.06.2023 r. – kwota: 300,00 zł. Faktura VAT Nr F/1751/23 z dnia 21.09.2023 r. – kwota: 110,70 zł. Faktura VAT Nr 1/09/2023 z dnia 22.09.2023 r. – kwota: 151,50 zł. Faktura VAT Nr F/24/2023 z dnia 24.09.2023 r. – kwota: 243,65 zł.</p>				
	<p>Plan po zmianach: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców Lipska (zakup niezbędnych usług). Wykonanie: Rachunek Nr 2/06/2023 z dnia 02.06.2023 r. – kwota: 1.000,00 zł. Faktura VAT Nr 14/06/2023 z dnia 24.06.2023 r. – kwota:</p>	921	92105	4300	2.000,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		1.000,00 zł.				
		Kwota ogółem:				33.144,56
		Plan: Zakup materiału do remontu dróg dojazdowych (polnych) w sołectwie Łówcza. Wykonanie: Rachunek z dnia 25.10.2023 r. – kwota 990,00 zł. Rachunek z dnia 26.10.2022 r. – kwota 990,00 zł.	600	60017	4210	1.980,00
		Plan: Zakup sprzętu AGD, zlewozmywaka, mebli kuchennych, piekarnika, naczyń kuchennych oraz zastawy stołowej do wyposażenia budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w sołectwie Łówcza. Zakup materiałów, towarów do wykonania remontu wnętrza budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Łówczy. Wykonanie: Faktura VAT Nr NAROL/17/06/2023 z dnia 03.06.2023 r.– kwota 97,00 zł. Faktura VAT Nr FB/Lico/1487/2023 z dnia 25.06.2023 r.– kwota: 1.321,40 zł. Faktura VAT Nr FA/886/2023/RZ z dnia 15.12.2023r.– kwota 2.000,00 zł. Faktura VAT Nr NAROL/158/12/2023 z dnia 20.12.2023 r.– kwota 499,00 zł.	700	70005	4210	3.917,40
		Plan: Rozbudowa Remizy OSP w Łówczy. Wykonanie: Faktura VAT Nr 04/12/P/2023 z dnia 28.12.2023 r. – kwota 24.600,00 zł.	754	75412	6050	24.600,00
		Plan: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Łówcza (zakup towarów, materiałów, nagród i pucharów). Wykonanie: Faktura VAT Nr 034/05/2023 z dnia 26.05.2023 r. – kwota: 305,00 zł. Faktura VAT Nr FV/810/2023 z dnia 09.06.2023 r. – kwota: 377,25 zł. Faktura VAT Nr 04/06/2023 z dnia 02.06.2023 r. – kwota:	921	92105	4210	2.647,16
9	Łówcza					

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		552,64 zł Faktura VAT Nr NAROL/10/06/2023 z dnia 01.06.2023 r. – kwota: 40,00 zł. Faktura Nr 7/2023 z dnia 09.06.2023 r. – kwota: 375,00 zł. Faktura VAT Nr 20/12/2023 z dnia 19.12.2023 r. – kwota 296,60 zł. Faktura VAT Nr 28/12/2023 z dnia 19.12.2023 r. – kwota 700,67 zł.				
		Kwota ogółem:				27.952,95
		Plan: Zakup materiałów, towarów do remontu kuchni w budynku komunalnym (świetlice wiejskiej) w Łukawicy. Wykonanie: Faktura VAT Nr NAROL/154/12/2023 z dnia 20.12.2023 r.– kwota: 999,89 zł.	700	70005	4210	999,89
		Plan: Rozbudowa placu zabaw w miejscowości Łukawica (dostawa i montaż urządzeń). Plan po zmianach: Zakup materiałów do przebudowy dachu świetlice wiejskiej w Łukawicy Wykonanie: Faktura VAT Nr 42/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 11.476,53 zł. Faktura VAT Nr FV/54/09/2023 z dnia 20.09.2023 r.– kwota: 12.476,53 zł.	700	70005	6050	23.953,06
10	Łukawica	Plan: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Łukawica (zakup potrzebnych materiałów, towarów, nagród i pucharów). Wykonanie: Faktura Nr 6/2023 z dnia 09.06.2023 r.– kwota: 500,00 zł.	921	92105	4210	500,00
		Plan: Zakup niezbędnych usług z przeznaczeniem do zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Łukawica. Wykonanie: Faktura Nr 8/RHD/06 z dnia 14.06.2023 r.– kwota: 1.000,00 zł. Faktura Nr 10/2023 z dnia 03.06.2023 r.– kwota: 1.500,00 zł.	921	92105	4300	2.500,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		Kwota ogółem:				53.142,70
		Plan: Naprawa dróg gminnych w Narolu (zakup kruszywa). Wykonanie: Faktura VAT Nr 3/06/MS/2023 r. z dnia 02.06.2023 r. – kwota 5.375,84 zł. Faktura VAT Nr 6/07/MS/2023 r. z dnia 05.07.2023 r. – kwota 624,16 zł.	600	60016	4210	6.000,00
		Plan: Wyposażenie budynku komunalnego w Narolu z przeznaczeniem na działalność Koła Gospodyń „Florianki” w Narolu (zakup mebli i sprzętu AGD). Plan po zmianach: Zakup materiałów i wyposażenia do budynku komunalnego w Narolu z przeznaczeniem na działalność Koła Gospodyń „Florianki” (zakup mebli, sprzętu AGD, okien, drzwi, zlewozmywaka, baterii zlewozmywakowej, elementów oświetlenia oraz materiałów budowlanych). Wykonanie: Faktura VAT Nr FA/201/2023 z dnia 14.06.2023 r. – kwota: 453,51 zł. Faktura VAT Nr FA/202/2023 z dnia 14.06.2023 r. – kwota: 1.561,82 zł. Faktura VAT Nr FV 13/07/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 15.900,00 zł. Faktura VAT Nr FV 14/07/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 2.840,00 zł. Faktura VAT Nr FA/218/2023 z dnia 01.08.2023 r. – kwota: 2.249,00 zł. Faktura VAT Nr FA/217/2023 z dnia 01.08.2023 r. – kwota: 4.059,00 zł. Faktura VAT Nr 06980F05296/23 z dnia 02.08.2023 r. – kwota: 500,00 zł. Faktura VAT Nr 927/12/2023 r. z dnia 18.12.2023 r. – kwota 848,70 zł. Faktura VAT Nr FA/462/2023 r. z dnia 19.10.2023 r. – kwota 991,18 zł. Faktura VAT Nr NAROL/113/09/2023 r. z dnia				
11	Narol		700	70005	4210	38.800,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		21.09.2023 r. – kwota 9.396,79 zł.				
		Plan: Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Narolu (zakup odzieży ochronnej). Wykonanie: Faktura VAT Nr FS/676/02/2023 z dnia 22.02.2023 r.– kwota: 1.142,70 zł.	754	75412	4210	1.142,70
		Plan: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa przez Klub Seniora w Narolu (zakup potrzebnych towarów i materiałów). Zorganizowanie zawodów wędkarskich w sołectwie przez Stowarzyszenie Wędkarskie „Karp pod Młynem” (zakup potrzebnych towarów i materiałów, w tym nagród i pucharów). Doposażenie zespołu „Galicjanki z Roztocza”(zakup strojów regionalnych). Wykonanie: Faktura VAT Nr 08/03/2023 z dnia 08.03.2023 r. – kwota: 131,35 zł. Faktura VAT Nr 07/06/2023 z dnia 05.06.2023 r. – kwota: 1.000,00 zł. Faktura VAT Nr 17/12/2023 z dnia 12.12.2023 r. – kwota: 868,65 zł. Faktura VAT Nr 33/12/2023 z dnia 14.12.2023 r. – kwota: 4.000,00 zł.	921	92105	4210	6.000,00
		Plan po zmianach: Zakup niezbędnych usług z przeznaczeniem do zorganizowania spotkania integracyjnego dla mieszkańców sołectwa p.n. „Piknik rodzinny”. Wykonanie: Faktura Nr 62/12/2023 z dnia 17.12.2023 r.– kwota: 1.200,00 zł.	921	92105	4300	1.200,00
		Kwota ogółem:				37.220,63
12	Narol - Wieś	Plan: Remont budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w sołectwie Narol-Wieś (zakup materiałów, towarów do remontu elewacji zewnętrznej oraz pomieszczeń wewnątrz budynku). Plan po zmianach: Zakup materiałów do wykonania ogrodzenia na działce gminnej w sołectwie Narol-Wieś.	700	70005	4210	25.623,13

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	<p>Zakup materiałów do wykonania ogrodzenia boiska sportowego położonego na działce gminnej w Narolu Wsi. Wykonanie: Faktura VAT Nr FA/188/2023 r. z dnia 09.06.2023 r. – kwota 1.869,26 zł. Faktura VAT Nr NAROL/80/09/2023 r. z dnia 15.09.2023 r.– kwota 447,23 zł. Faktura VAT Nr NAROL/137/12/2023 r. z dnia 19.12.2023 r.– kwota 10.833,20 zł. Faktura VAT Nr NAROL/138/12/2023 r. z dnia 19.12.2023 r.– kwota 783,75 zł. Faktura VAT Nr NAROL/139/12/2023 r. z dnia 19.12.2023 r.– kwota 3.301,34 zł. Faktura VAT Nr NAROL/152/12/2023 r. z dnia 19.12.2023 r.– kwota 8.388,35 zł.</p>					
	<p>Plan: Budowa placu zabaw w miejscowości Narol-Wieś. Wykonanie: Faktura Nr 19/2023 r. z dnia 31.07.2023 r. – kwota 2.500,00 zł. Faktura VAT Nr 1123/2023 r. z dnia 21.12.2023 r. – kwota 6.457,50 zł. Rachunek Nr 02/XII/2023 r. z dnia 28.12.2023 r. – kwota 1.040,00 zł.</p>	700	70005	6050	9.997,50	
	<p>Plan: Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Narolu (zakup odzieży ochronnej). Wykonanie: Faktura VAT Nr FS 675/02/2023 r. z dnia 22.02.2023 r.– kwota 1.600,00 zł.</p>	754	75412	4210	1.600,00	
	<p>Kwota ogółem:</p>				32.161,04	
13	Płazów	<p>Plan: Zakup kruszywa (tłucznia) do remontu dróg gminnych w sołectwie Płazów. Wykonanie: Faktura VAT Nr 03/06/MS/2023 r. z dnia 02.06.2023 r. – kwota 5.295,15 zł. Faktura VAT Nr 11/06/MS/2023 r. z dnia 15.06.2023 r. – kwota 2.704,85 zł.</p>	600	60016	4210	8.000,00
		<p>Plan po zmianach: Zakup materiałów, towarów do wykonania schodów wraz z</p>	700	70005	4210	6.262,94

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		<p>podestem na działce gminnej w sołectwie Płazów (przy „źródle”). Zakup tablicy informacyjnej. Wykonanie: Faktura VAT Nr 27/A/2023 z dnia 15.11.2023 r. – kwota: 157,44 zł. Faktura VAT Nr FAS/97/11/2023 z dnia 17.11.2023 r. – kwota: 2.412,48 zł. Faktura VAT Nr FA/178/11/2023 z dnia 30.11.2023 r. – kwota: 430,50 zł. Faktura VAT Nr 22/2023 z dnia 30.11.2023 r. – kwota: 1.750,01 zł. Faktura VAT Nr NAROL/31/12/2023 r. z dnia 06.12.2023 r. – kwota 1.172,51 zł. Faktura VAT Nr NAROL/110/12/2023 r. z dnia 14.12.2023 r. – kwota 340,00 zł.</p>				
		<p>Plan: Rozbudowa placu zabaw w miejscowości Płazów. Wykonanie: Faktura Nr 17/2023 z dnia 18.07.2023 r. – kwota: 2.300,00 zł. Faktura VAT Nr FV1123/2023 r. z dnia 21.12.2023 r. – kwota 12.700,00 zł.</p>	700	70005	6050	15.000,00
		<p>Plan: Zakup środków ochrony roślin, nawozów, kwiatów, krzewów oraz narzędzi ogrodniczych do pielęgnacji terenów zielonych w sołectwie Płazów. Zakup dmuchawy do liści. Wykonanie: Faktura VAT Nr 61/K/02/2023 z dnia 23.02.2023 r. – kwota: 1.900,00 zł. Faktura VAT Nr 01/04/2023 r. z dnia 01.04.2023 r. – kwota 119,80 zł. Faktura VAT Nr 18/05/2023 r. z dnia 25.05.2023 r. – kwota 208,30 zł. Faktura VAT Nr NAROL/191/12/2023 r. z dnia 27.12.2023 r. – kwota 670,00 zł.</p>	900	90004	4210	2.898,10
		Kwota ogółem:				17.058,81
14	Podlesina	<p>Plan po zmianach: Budowa instalacji centralnego ogrzewania w budynku komunalnym (świetlicy wiejskiej) w Podlesinie. Wykonanie: Faktura VAT Nr</p>	700	70005	6050	17.058,81

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		NAROL/136/12/2023 z dnia 19.12.2023 r.– kwota: 17.058,81 zł.				
		Kwota ogółem:				53.023,24
15	Ruda Różaniecka	Plan: Zakup szafy chłodniczej, naczyń kuchennych, zastawy stołowej oraz sprzętu AGD do doposażenia budynku komunalnego (świetlicy wiejskiej) w Rudzie Różanieckiej. Wykonanie: Faktura VAT Nr FB057788 z dnia 12.05.2023 r. – kwota: 11.820,00 zł. Faktura VAT Nr 29/UNI/05/2023 z dnia 05.05.2023, Korekta faktury VAT 8/UNI/05/2023 r. – kwota: 6.780,00 zł. Faktura VAT Nr 4119/2023/RSPL z dnia 28.09.2023 r. – kwota: 399,93 zł.	700	70005	4210	18.999,93
		Plan: Remont motopompy strażackiej na potrzeby OSP w Rudzie Różanieckiej. Wykonanie: Faktura VAT Nr 14/06/2023 r. z dnia 27.06.2023 r. – kwota 7.000,00 zł.	754	75412	4270	7.000,00
		Plan: Zakup kosiarki do trawy oraz kosi spalinowej do pielęgnacji terenów zielonych na terenie sołectwa Ruda Różaniecka. Zakup zieleni ozdobnej (krzewów, drzewek, kwiatów) do wykonania nasadzeń na terenie sołectwa. Wykonanie: Faktura VAT Nr 2/03/2023 z dnia 15.03.2023 r. – kwota: 1.000,00 zł. Faktura VAT Nr 79/K/06/2023 z dnia 22.06.2023 r. – kwota: 6.950,00 zł.	900	90004	4210	7.950,00
		Plan: Zakup latarni ulicznych (solarnych) na potrzeby sołectwa Ruda Różaniecka. Wykonanie: Faktura VAT Nr F/001296/23 z dnia 12.04.2023 r. – kwota: 2.988,01 zł. Faktura VAT Nr F/001471/23 z dnia 26.04.2023 r. – kwota: 249,00 zł. Faktura VAT Nr NAROL/98/05/2023 z dnia	900	90015	4210	5.990,41

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

		24.05.2023 r.– kwota: 2.541,60 zł. Faktura VAT Nr NAROL/99/05/2023 z dnia 24.05.2023 r.– kwota: 211,80 zł.				
		Plan: Zakup towarów, materiałów, nagród i pucharów do zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Ruda Różaniecka. Wykonanie: Faktura VAT Nr FA/17/07/2023 z dnia 03.07.2023 r. – kwota: 1.058,00 zł. Rachunek Nr 11/2023 z dnia 03.07.2023 r. – kwota: 2.792,90 zł. Faktura Nr 12/2023 z dnia 06.07.2023 r. – kwota: 1.232,00 zł.	921	92105	4210	5.082,90
		Plan: Zakup usług z przeznaczeniem do zorganizowania spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Ruda Różaniecka. Wykonanie: Faktura Nr 1/07/2023 z dnia 02.07.2023 r. – kwota: 2.500,00 zł. Faktura VAT Nr 13/2023 z dnia 02.07.2023r. – kwota: 3.000,00 zł. Rachunek Nr R/1/07/2023 z dnia 02.07.2023 r. – kwota: 2.500,00 zł.	921	92105	4300	8.000,00
		Kwota ogółem:				34.798,40
16	Wola Wielka	Plan: Zakup kruszywa (tłuczniwa) do remontu dróg dojazdowych (polnych) w sołectwie Wola Wielka. Wykonanie: Faktura VAT Nr 21/05/MS/2023 r. z dnia 31.05.2023 r.– kwota 10.590,30 zł. Faktura VAT Nr 3/06/MS/2023 r. z dnia 02.06.2023 r.– kwota 1.909,70 zł.	600	60017	4210	12.500,00
		Plan: Zakup ławostołu z zadaszeniem do postawienia na działce gminnej w sołectwie Wola Wielka. Wykonanie: Faktura VAT z dnia 27.12.2023 r. – kwota: 3.499,99 zł.	700	70005	4210	3.499,99
		Plan po zmianach: Zakup podkrzesywarki na potrzeby sołectwa Wola Wielka. Wykonanie: Faktura VAT Nr 15/K/10/2023 z dnia 04.10.2023 r. – kwota: 3.600,00 zł.	900	90004	4210	3.600,00

Raport o stanie Gminy Narol za rok 2023

	<p>Plan: Pielęgnacja terenów zielonych w sołectwie Wola Wielka (koszenie traw).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr 12/2023 z dnia 31.05.2023 r. – kwota: 1.305,72 zł. Faktura VAT Nr 16/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 1.305,72 zł. Faktura VAT Nr 01/06/2023 z dnia 30.06.2023 r. – kwota: 3.468,96 zł. Faktura VAT Nr 20/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 1.467,72 zł. Faktura VAT Nr 02/07/2023 z dnia 31.07.2023 r. – kwota: 1.901,88 zł. Faktura VAT Nr 03/08/2023 z dnia 31.08.2023 r. – kwota: 1.629,16 zł. Faktura VAT Nr 23/2023 z dnia 31.08.2023 r. – kwota: 920,84 zł.</p>	900	90004	4300	12.000,00
	<p>Plan: Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla mieszkańców sołectwa Wola Wielka (zakup potrzebnych materiałów, towarów, nagród i pucharów).</p> <p>Wykonanie: Faktura VAT Nr FVKLN/23/10 z dnia 14.06.2023 r. – kwota: 140,00 zł. Faktura Nr 5/2023 z dnia 09.06.2023 r. – kwota: 1.000,00 zł. Faktura VAT Nr 03/06/2023 z dnia 01.06.2023 r. – kwota: 725,16 zł. Faktura VAT Nr FA/6/06/2023 z dnia 01.06.2023 r. – kwota: 134,07 zł. Faktura VAT Nr F/0011/12/23/K1 r. z dnia 28.12.2023 r. – kwota: 346,40 zł. Faktura VAT Nr 32/12/2023 r. z dnia 28.12.2023 r. – kwota: 852,78 zł.</p>	921	92105	4210	3.198,41
	WYDATKI OGÓŁEM				501.305,91

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności oraz powierzchnia wg sołectw (stan na 31.12.2023).....	6
Tabela 2. Liczba urodzeń i zgonów w latach 2019-2023	6
Tabela 3. Dochody i wydatki Gminy Narol w latach 2018-2023.....	7
Tabela 4. Wydatki bieżące i wydatki inwestycyjne w latach 2018-2023.....	9
Tabela 5. Zestawienie zadań inwestycyjnych w 2023 r.	10
Tabela 6. Poziom zadłużenia Gminy Narol w latach 2018-2023.....	14
Tabela 7. Zestawienie wartości gruntów mienia komunalnego stan na 31.12.2023 r.	31
Tabela 8. Sprzedaż nieruchomości gruntowych w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	32
Tabela 9. Ubyło zajęte pod drogę powiatową w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.	33
Tabela 10. Ubyło zasiedzenie w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r.....	34
Tabela 11. Nieruchomości mienia komunalnego w użytkowaniu wieczystym stan na 31.12.2023 r.	34
Tabela 12. Nieruchomości w użytkowaniu wieczystym na dzień 31.12.2023 r. (wyłączone z gminnego zasobu nieruchomości).	35
Tabela 13. Mienie komunalne – nieruchomości gruntowe stan na 31.12.2023 r. ...	36
Tabela 14. Liczba odbiorców korzystających z sieci wodociągowej (stan na 31.12.2023 r.)	38
Tabela 15. Gospodarka odpadami (stan na 31.12.2023 r.)	39
Tabela 16. Liczba i procentowy odsetek odbiorców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (stan na 31.12.2023 r.)	40
Tabela 17. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie Gminy Narol	44
Tabela 18. Wykaz parków krajobrazowych na terenie Gminy Narol.....	45
Tabela 19. Obszar chronionego krajobrazu na terenie Gminy Narol	46
Tabela 20. Wykaz obszarów Natura 2000 na terenie Gminy Narol	47
Tabela 21. Liczba rodzin/ osób objętych pomocą społeczną w 2023 r. (według powodów).	54

Tabela 22. Liczba osób skierowanych do ŚDS z podziałem na rodzaj niepełnosprawności stan na 31.12.2023 r.	65
Tabela 23. Formy prowadzonej działalności.....	68
Tabela 24. Współpraca z podmiotami określonymi w § 21 rozporządzenia i jej efekty.	73
Tabela 25. Liczba dzieci w szkołach i placówkach oświatowych w Gminie Narol w 2023 r. (stan na 30.09.2023 r.)	105
Tabela 26. Liczba nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych w Gminie Narol w 2023 r. (z ujęciem godzin ponadwymiarowych).....	106
Tabela 27. Zatrudnienie nauczycieli z podziałem na stopnie awansu zawodowego (dane wg Systemu Informacji Oświatowe).....	107
Tabela 28. Placówki lecznicze i liczba leczonych pacjentów	111
Tabela 29. Udział mieszkańców w zebraniach sołeckich.....	115
Tabela 30. Zestawienie zrealizowanych wydatków ujętych we wnioskach poszczególnych sołectw na realizację zadań w ramach Funduszu Sołeckiego w roku 2023 roku.....	116

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Narol na tle województwa podkarpackiego	5
Rysunek 2. Rezerваты przyrody znajdujące się na terytorium Gminy Narol.....	44
Rysunek 3. Parki krajobrazowe na terytorium Gminy Narol.....	45
Rysunek 4. Obszar chronionego krajobrazu na terenie Gminy Narol	46
Rysunek 5. Obszary ptasie Natura 2000 na terenie Gminy Narol	47
Rysunek 6. Obszary siedliskowe Natura 2000 na terenie Gminy Narol.....	48

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy Narol w latach 2018-2023	8
Wykres 2. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w latach 2018-2023	9
Wykres 3. Zadłużenie gminy Narol w ujęciu graficznym	15

